

dr Dorota Mantey

Zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni Zalesia Górnego

Raport z badań

Piaseczno, lipiec 2016

Spis treści

1.	Metodyka badania	1
2.	Wyniki badania ankietowego w Zalesiu Górnym	5
2.1.	Ogólna charakterystyka próby.....	5
2.2.	Poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania	7
2.3.	Wizerunek Zalesia Górnego w świadomości mieszkańców	9
2.4.	Ochrona niepowtarzalnego charakteru Zalesia Górnego	11
2.5.	Ocena warunków życia w Zalesiu Górnym	13
2.6.	Zmiany, których potrzebuje Zalesie Górne	16
2.6.1.	<i>Potrzebne obiekty i przestrzenie publiczne.....</i>	16
2.6.2.	<i>Ogólne zmiany w zagospodarowaniu miejscowości</i>	18
2.7.	Lokalne centrum	23
2.8.	Przyszłość lokalnego bazaru.....	25
2.9.	Potrzebne zmiany w układzie drogowym i komunikacji	28
2.10.	Problem reklam	30
2.11.	Relacje wobec Zalesia oraz zalesian	32
2.12.	Czas wolny w Zalesiu Górnym	35
2.12.1.	<i>Miejsca spędzania czasu wolnego</i>	35
2.12.2.	<i>Opinie i potrzeby w zakresie przestrzeni czasu wolnego w Zalesiu</i>	37
2.13.	Potrzeba zmian w przestrzeni publicznej Zalesia Górnego.....	40
2.14.	Lokalne przestrzenie publiczne i miejsca spotkań	44
2.14.1.	<i>Boisko Hubertus</i>	44
2.14.2.	<i>Teren wokół stacji PKP</i>	47
2.14.3.	<i>Obiekty kulturalne.....</i>	50
2.14.4.	<i>Teren w pobliżu szkoły i kościoła.....</i>	53
2.14.5.	<i>Teren w pobliżu przedszkola</i>	54
2.14.6.	<i>Wąska działka wzdłuż ul. Kolejowej.....</i>	56

2.14.7.	<i>Boisko u zbiegu ulic Młodych Wilcząt, Korolowych Dębów i Wiekowej Sosny</i>	59
2.15.	Ośrodek „Wisła”	61
2.15.1.	<i>Ogólna wizja zmian na terenie ośrodka</i>	61
2.15.2.	<i>Obiekty, które powinny powstać na terenie zrewitalizowanego ośrodka „Wisła”</i>	62
2.15.3.	<i>Zgoda na obiekty komercyjne</i>	64
2.15.4.	<i>Opinie, potrzeby, obawy, czyli mieszkańcy Zalesia o ośrodku „Wisła”</i>	64
2.15.5.	<i>Obawy związane z rewitalizacją ośrodka</i>	70
2.16.	WSKAZÓWKI i uwagi od mieszkańców	72
3.	Wnioski i rekomendacje	78
4.	Zestawienia tabelaryczne	81

1. METODYKA BADANIA

OSOBY REALIZUJĄCE BADANIE:

Badanie „Zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni Zalesia Górnego” zostało zrealizowane w dniach 13-15 czerwca 2016 r. przez grupę 25 studentów II roku Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku geografia społeczno-ekonomiczna stosowana, w składzie:

1. Zając Agata	14. Rodkiewicz Marcin
2. Siwek Aleksander	15. Wiszowaty Marcin
3. Jędrycha Anna	16. Sawicka Maria
4. Janczewski Artur	17. Kuchta Mateusz
5. Bartman Monika	18. Jankowska Ola
6. Fidler Katarzyna	19. Sulich Paulina
7. Grzyb Tomasz	20. Pawlak Tomasz
8. Idziak Zofia	21. Pękala Zofia
9. Wójcik Iwona	22. Witan Bartłomiej
10. Sikora Kamil	23. Witek Małgorzata
11. Maciąg Karolina	24. Wróbel Paulina
12. Konarzewski Kamil	25. Burska Małgorzata
13. Białek Magda	

LICZEBNOŚĆ PRÓBY:

Przyjmując akceptowany błąd pomiaru na poziomie 5% oraz poziom ufności równy 95%, liczebność próby dla Zalesia Górnego liczącego w 2015 r. 3351 mieszkańców¹ powinna wynieść 345 osoby. Zakładając liczne odmowy, każdy z ankierów miał zrealizować dwie dodatkowe ankiety. Ostatecznie udało się zebrać **362 wypełnione kwestionariusze, co stanowi 11% populacji Zalesia.**

OGÓLNY SCHEMAT PRZEBIEGU BADANIA ANKIETOWEGO:

- Obszar badań został podzielony na **11 terenów badawczych** w taki sposób, aby na każdym terenie znajdowała się podobna liczba domów. Do każdego terenu przydzielono dwóch lub trzech ankierów.
- Badanie ankietowe należało przeprowadzić w godzinach popołudniowych, tak aby zastać osoby pracujące w ciągu dnia.
- Ankieter dobierał respondentów dzwoniąc do posesji znajdującej się na jego terenie i prosząc o udział w badaniu dorosłą osobę, która jako ostatnia obchodziła urodziny. Miało to zapewnić losowy dobór próby.
- Jeśli któremuś z ankierów nie udało się zrealizować w w/w sposób przydzielonej mu liczebności ankiet, brakujących respondentów dobierał spośród osób, które spacerowały na wyznaczonym terenie.
- W ostateczności o udział w badaniu proszono osoby oczekujące na pociąg na stacji PKP. Zwiększało to prawdopodobieństwo losowego doboru próby, ponieważ z pociągu korzystają mieszkańcy różnych części Zalesia

¹ dane aktualne na koniec 2015 r. pozyskano ze strony: <http://www.powiat-piaseczynski.info/piaseczno/62-informacja/8959-demografia-piaseczna-2015>

- Precyzyjnie określone zasady doboru osób do badania **zapewniły reprezentatywność próby.**

- Do badania ankietowego wykorzystano kwestionariusz składający się z 29 pytań (Załącznik nr 1).
- Ankieter odczytywał pytania, a następnie zaznaczał wybrane przez respondenta odpowiedzi na kwestionariuszu. Mógł też zostawić kwestionariusz i dobrać go po wyznaczonym przez respondenta czasie.

WYWIADY:

Dodatkowo każdy student był zobowiązany przeprowadzić dwa wywiady z przedstawicielami dwóch różnych kategorii wiekowych mieszkańców Zalesia Górnego: 18-25 lat, 26-40, 41-50, 51 i więcej. Rozmówcę należało zapytać o przedział wiekowy, a następnie uzyskać zgodę na nagranie wywiadu. Scenariusz wywiadu składał się z dziewięciu rozbudowanych pytań:

- 1) Jakich zmian potrzebuje ogólnie Zalesie Górne, aby mogło stać się bardziej przyjazne dla mieszkańców?
- 2) Gdzie i DLACZEGO na ogół spędza Pan(i) swój czas wolny? W Zalesiu? W Warszawie? W Piasecznie? Gdzieś indziej?
- 3) Jaką rolę odgrywa dla Pana(i) Zalesie Górne jako przestrzeń spędzania czasu wolnego? Jakie aktywności bądź formy spędzania czasu wolnego podejmuje Pan(i) w przestrzeni publicznej Zalesia? Jak często? Jakie aktywności chciał(a)by Pan(i) podejmować w przestrzeni publicznej Zalesia?
- 4) Jakich ogólnodostępnych otwartych przestrzeni publicznych brakuje w Zalesiu Górnym i gdzie można by je zlokalizować?
- 5) Jakich zmian oczekiwał(a)by Pan(i):
 - na terenie, na którym funkcjonuje lokalny bazarek oraz wokół niego
 - w budynku po dawnym gimnazjum i na terenie wokół niego
 - na miejscowym boisku
 - na terenie wokół stacji PKP
 - na terenach leśnych w okolicach przedszkola
 - wokół obiektów kulturalnych Zalesia (biblioteka, Klub Kultury)
- 6) Jakich zmian oczekiwałby Pan(i) na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Wisła”?
- 7) Czy wolałby Pan(i), żeby ośrodek służył głównie okolicznym mieszkańcom jako otwarta przestrzeń rekreacji i nie zmieniał swojego charakteru na bardziej komercyjny, czy też chciał(a)by Pan, aby pojawiły się tam atrakcyjne obiekty sportowo-rekreacyjne o szerszym niż lokalny zasięgu oraz towarzyszące im obiekty komercyjne typu hotel, restauracja? Jakie wady i zalety mają obydwa rozwiązania?
- 8) Jeśli na terenie ośrodka miałyby powstać obiekty sportowe, rekreacyjne i rehabilitacyjne, to realizowałyby je prywatni inwestorzy. Dzięki uzyskanym tą drogą dochodom gmina mogłaby sfinansować modernizację ogólnodostępnej przestrzeni rekreacji dla mieszkańców na terenie ośrodka. Jakie obiekty komercyjne mogłyby zostać dopuszczone na terenie ośrodka, a jakie widział(aby) Pan(i) tam niechętnie?
- 9) Czego najbardziej obawia się Pan(i) w związku z planowaną rewitalizacją ośrodka „Wisła”?

W trakcie wywiadów ankieterzy spotkali się z bardzo licznymi odmowami. **Ostatecznie udało się przeprowadzić 54 wywiady: 11 z osobami w wieku 18-25 lat, 25 z osobami w wieku 26-50 lat oraz 18 z osobami powyżej 50 lat.**

SPOTKANIE W ZALESIU GÓRNYM:

13 czerwca, bezpośrednio przed przystąpieniem do badania, studenci wzięli udział w spotkaniu z Zastępcą Burmistrza Miasta i Gminy Piaseczno Danielem Putkiewiczem oraz radnym Rady Miejskiej w Piasecznie Łukaszem Kamińskim w miejscowej szkole (Fot. 1, 2). Spotkanie poświęcone było historii Zalesia Górnego oraz jego problemom planistycznym. Następnie studenci udali się na teren Ośrodka Wypoczynkowego „Wisła”, którego dotyczyła część pytań ankiety oraz wywiady (Fot. 3, 4).

Fot. 1. Spotkanie z przedstawicielami władz gminy w szkole w Zalesiu (Fot. K. Sikora)

Fot. 2. Studenci zapoznają się z problemami planistycznymi Zalesia Górnego (Fot. D. Mantey)

Fot. 3. Wyprawa do Ośrodka Wypoczynkowego „Wisła” (Fot. K. Sikora)

Fot. 4. Krótkie omówienie problemów ośrodka „Wisła” (Fot. K. Sikora)

SPOSÓB ANALIZY ORAZ WNIOSEKOWANIE:

Ze względu na charakter skal pomiarowych zastosowanych w badaniu (skale pięciopunktowe od -2 do +2 oraz skale nominalne nie wykazujące cech uporządkowania), ważniejsze znaczenie dla wyciągania wniosków dla całej populacji ma przyjęty błąd pomiaru, który oznacza odstępstwo wyniku uzyskanego w badaniu od wartości prawdziwej, której na ogół nie znamy. Wynik pomiaru przedstawiamy w następującej postaci:

Wartość rzeczywista = wartość uzyskana w wyniku pomiaru $\pm$ błąd pomiaru

Przykład:

Wartość uzyskana w badaniu = 30%

Wartość rzeczywista zawiera się w przedziale od 25% do 35%

A zatem, wyciągając wnioski z badania o sytuacji w całej populacji, należy mieć świadomość tego, że w rzeczywistości wynik może różnić się o $\pm 5\%$.

W trakcie analizy odpowiedzi na pytania kwestionariusza sprawdzano również istotność statystyczną zależności pomiędzy wybranymi zmiennymi. W tym celu zastosowano **testy statystyczne**, które służą do oceny, czy zależności (ogólniej – pewne prawidłowości) zaobserwowane w próbie są efektem ogólniejszej zasady obowiązującej w całej populacji (zależność istotna), czy tylko przypadkowym rezultatem (zależność nieistotna). W samym tekście umieszczono jedynie informację o istotności zbadanej zależności. Wyniki poszczególnych testów umieszczono w przypisach dolnych.

UWAGI TECHNICZNE:

Ważniejsze wnioski z badania zapisano białą czcionką na ciemnym tle.

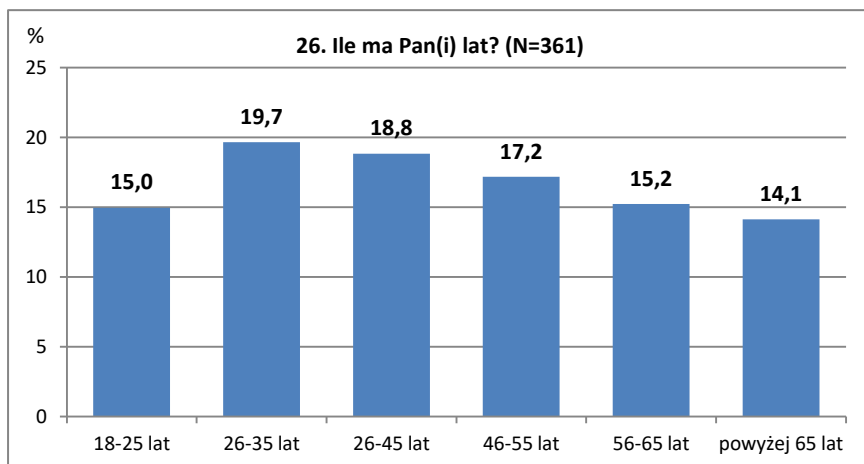
Ciekawsze bądź reprezentatywne dla danej kategorii wiekowej mieszkańców cytaty z wywiadów umieszczono w ramce na jasnoniebieskim tle.

Numeracja wykresów oraz tabel odpowiada numerom pytań w ankiecie.

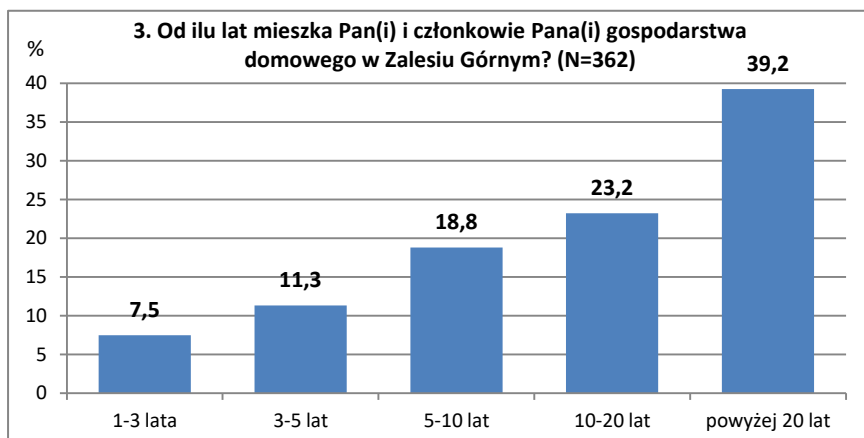
2. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO W ZALESIU GÓRNYM

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRÓBY

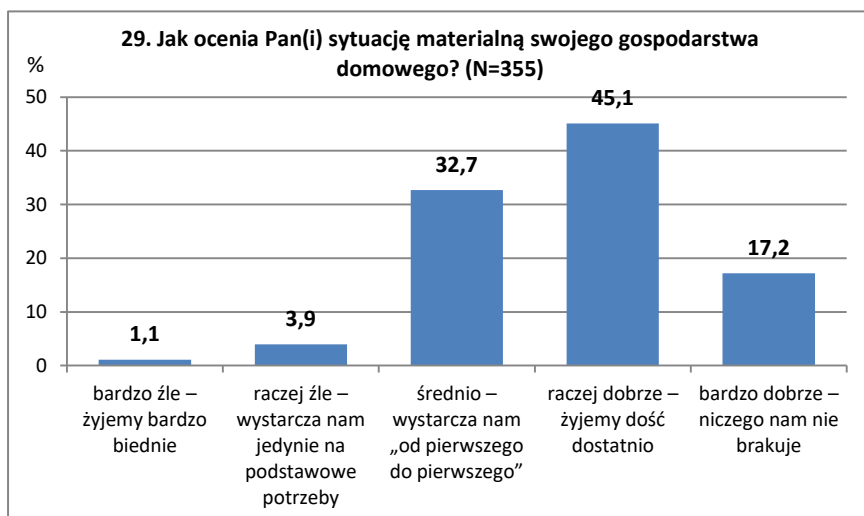
W badaniu ankietowym wzięły udział 362 osoby, spośród których **53,4% to kobiety (191 osób), a 46,6% to mężczyźni (167 osób)**. Czterech respondentów nie wpisało płci w kwestionariuszu.

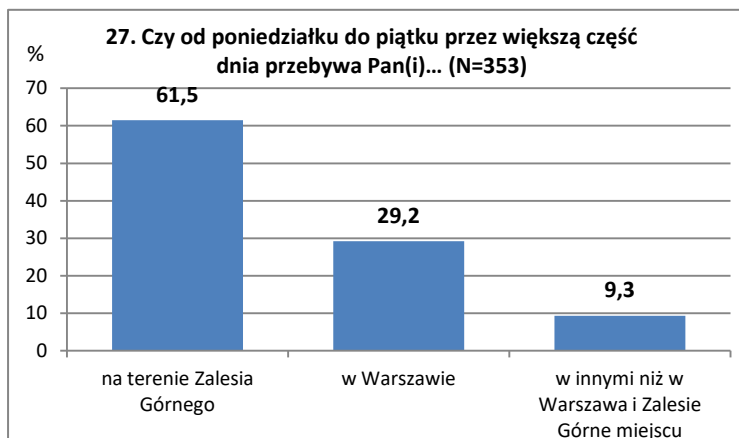
Wśród osób przebadanych znaleźli się przedstawiciele różnych grup wiekowych. 15% respondentów to osoby z przedziału 18-25 lat, 70,9% – osoby w wieku 26-65 lat, a 14,1% – emeryci.

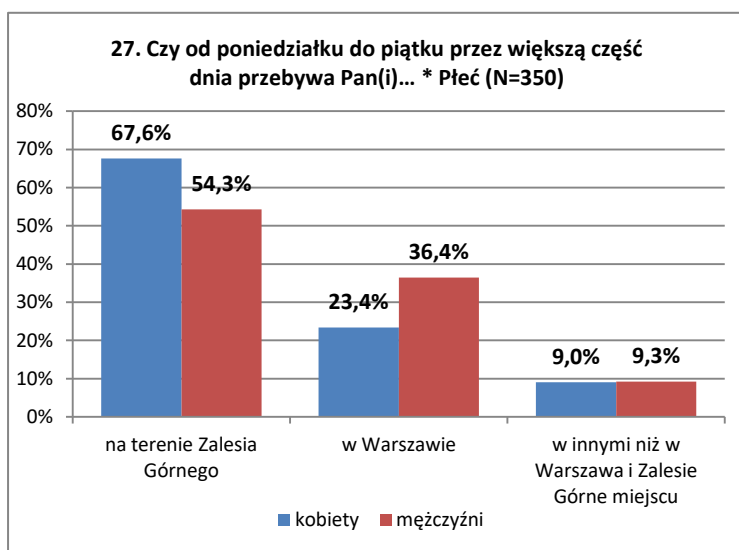
Większość, bo 62,4%, przebadanych mieszkańców mieszka w Zalesiu Górnym ponad 10 lat, z czego 39,2% ponad 20 lat. Jedynie 7,5% respondentów przyznało, że na terenie miejscowości zamieszkuje nie dłużej niż 3 lata.

62,3% respondentów ocenia „raczej dobrze” lub „bardzo dobrze” sytuację finansową swojego gospodarstwa domowego, 32,7% – średnio, a jedynie 5% – „raczej źle” lub „bardzo źle”. **Najwięcej, bo aż 5 spośród 18 osób, których sytuacja finansowa jest „raczej” lub „bardzo” zła zamieszkuje „za torami” na terenie zamkniętym ulicami: Wzgórz, Kolejową, Nowinek i Kaczeńców.**

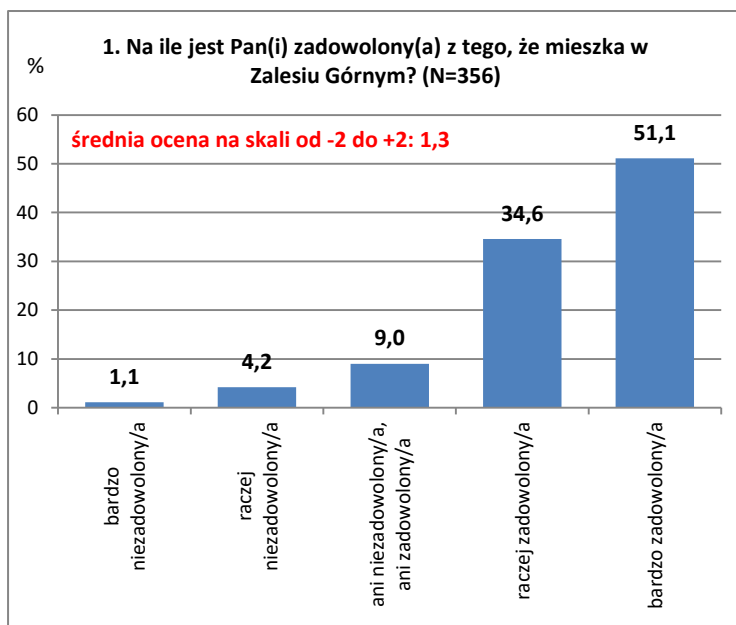

Aż 61,5% respondentów przyznało, że od poniedziałku do piątku przez większą część dnia przebywa na terenie Zalesia Górnego, a 38,5%, że w Warszawie bądź innej niż Zalesie G. i Warszawa miejscowości. Miejsce spędzania większości czasu w ciągu dnia jest ważnym czynnikiem decydującym o znajomości lokalnych problemów oraz zaangażowaniu w życie miejscowości.

W ciągu dnia w Zalesiu Górnym przebywa nieco większy odsetek kobiet niż mężczyzn. Mężczyźni zaś częściej deklarowali, że większą część dnia spędzają w Warszawie.

2.2. POZIOM ZADOWOLENIA Z MIEJSCA ZAMIESZKANIA

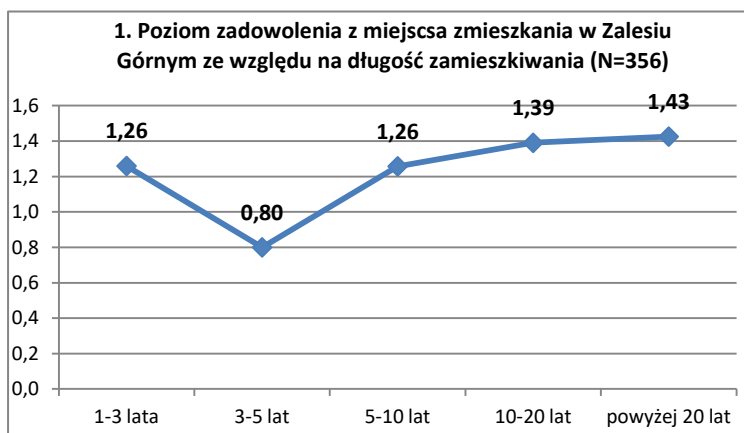
Zdecydowana większość, bo 85,6% mieszkańców Zalesia Górnego jest „raczej” bądź „bardzo” zadowolona z miejsca zamieszkania. Średni poziom zadowolenia mierzony na skali od -2 do +2 wyniósł 1,3.

Dla porównania, taka sama średnia dla innych podwarszawskich gmin bądź miejscowości wyniosła:

- dla gminy Stare Babice 1,2
- dla miasta Podkowa Leśna 1,19
- dla gminy Lesznowola 1,09
- dla Józefostawia 0,92
- dla gminy Piaseczno 0,71
- dla gminy Brwinów 0,6

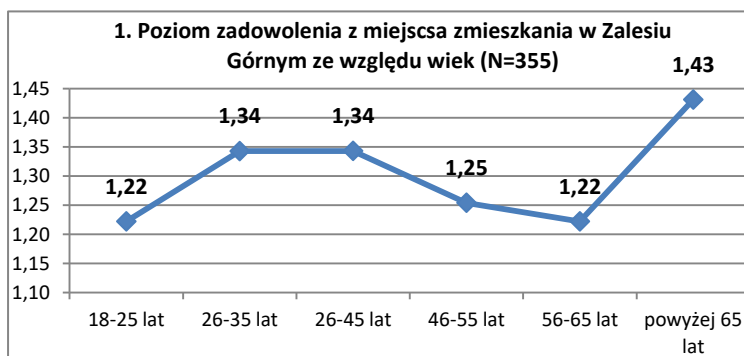
Poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Zalesiu Górnym jest zatem relatywnie wysoki w porównaniu do innych, często równie atrakcyjnych miejscowości podwarszawskich, jak np. Podkowa Leśna.

Nieco bardziej zadowolone z zamieszkiwania w Zalesiu są kobiety (średnia 1,34) niż mężczyźni (średnia 1,27).

Najmniej zadowoloną grupą mieszkańców są ci, którzy mieszkają tu relatywnie krótko (od 3 do 5 lat), najbardziej zaś tzw. starzy mieszkańcy, czyli ci, którzy w Zalesiu zamieszkują dłużej niż 20 lat.

Zależność pomiędzy poziomem zadowolenia a długością zamieszkiwania w Zalesiu G. jest istotna statystycznie na mocy testu ANOVA², co oznacza że niższy poziom zadowolenia osób mieszkających w Zalesiu od 3 do 5 lat nie jest przypadkowy.

Najmniej zadowoloną z miejsca zamieszkania grupą wiekową mieszkańców są osoby najmłodsze (18-25 lat) oraz osoby w wieku 56-65 lat, najbardziej zaś osoby w wieku emerytalnym (65 lub więcej). Niestety, zależność nie jest istotna statystycznie³.

² F (4, 351)= 4,334; $p < 0,05$

³ F (5, 349)= 0,483; $p > 0,05$

1. Poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Zalesiu Górnym ze względu na miejsce przebywania w ciągu dnia

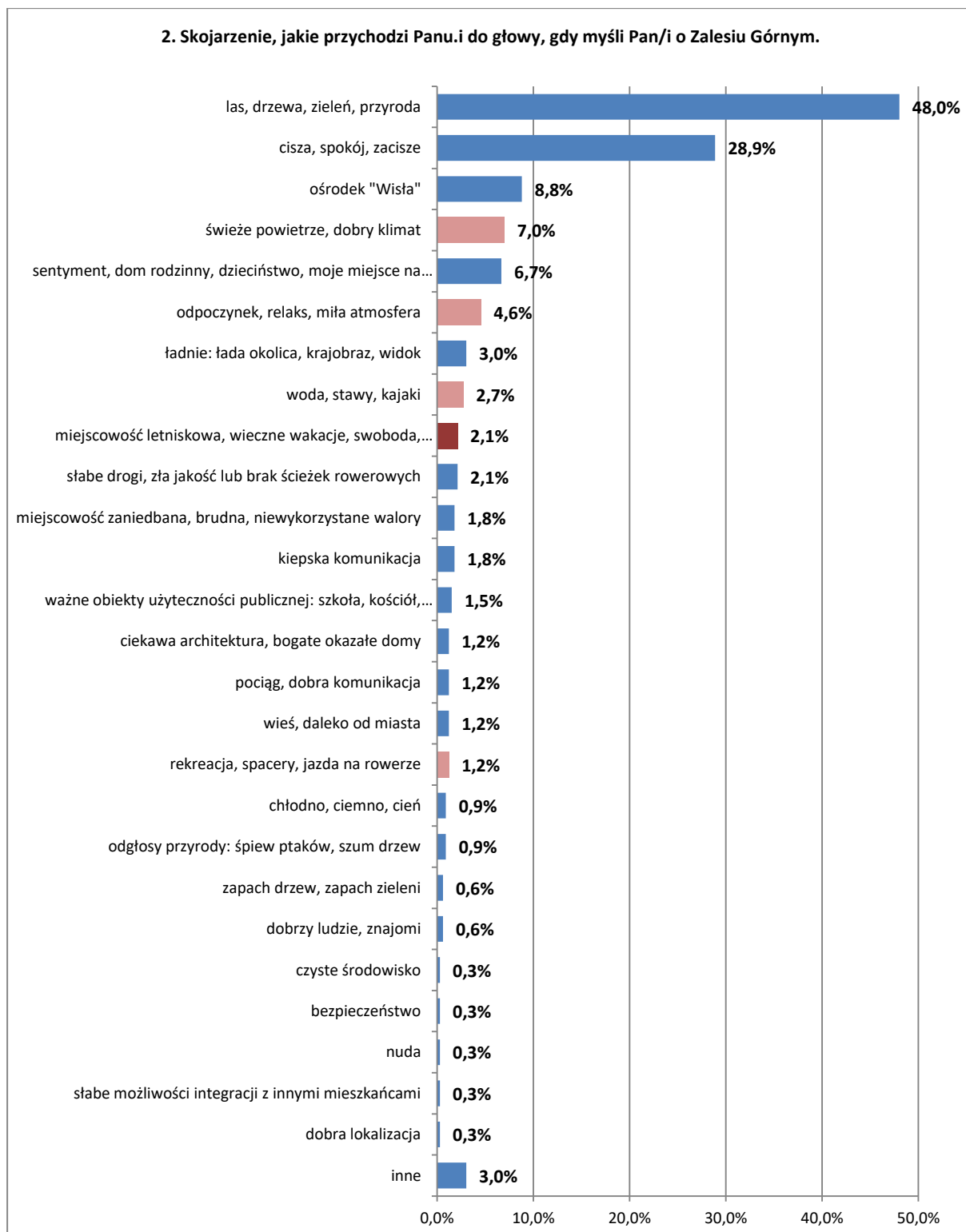
27. Czy od poniedziałku do piątku przez większą część dnia przebywa Pan(i)...	Średnia	N	Odchylenie standardowe
na terenie Zalesia Górnego	1,38	213	0,886
w Warszawie	1,25	102	0,849
w innych niż w Warszawa i Zalesie Górne miejscu	1,00	33	0,935
Ogółem	1,31	348	0,886

Miejsce przebywania w ciągu dnia różnicuje w sposób istotny statystycznie⁴ poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Zalesiu Górnym. Najbardziej zadowoleni z miejsca zamieszkania są ci, którzy od poniedziałku do piątku przez większą część dnia przebywają na terenie miejscowości.

⁴ F (2, 345)= 3,095; $p<0,05$

2.3. WIZERUNEK ZALESIA GÓRNEGO W ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW

O wizerunku Zalesia Górnego świadczą skojarzenia utrwalone w świadomości mieszkańców.

Zalesie Górne od lat kojarzy się mieszkańcom przede wszystkim z lasem, drzewami i ogólnie zielenią, a także ciszą i spokojem. Są to największe atuty miejscowości, które od dawna budują markę miejsca. Trzecim pod względem liczby wskazań skojarzeniem jest ośrodek „Wiśła” (Fot. 5).

Z uwagi na planowaną rewitalizację ośrodka, warto poszukać nowych elementów tożsamości Zalesia G., które wzmocniłyby pozytywny przekaz o walorach i niepowtarzalnym charakterze miejscowości. Na wykresie kolorem różowym zaznaczono te skojarzenia, które można wykorzystać do „odświeżenia” wizerunku Zalesia.

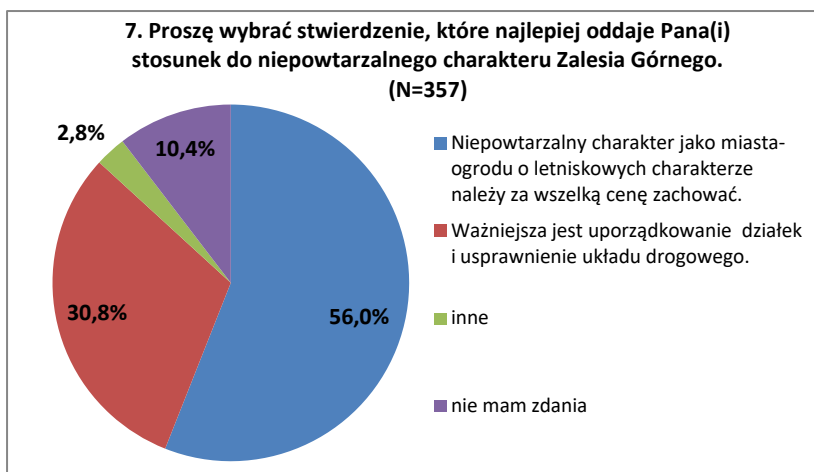
Z analizy skojarzeń wynika, że w pierwszej kolejności należałoby podkreślić jakość środowiska przyrodniczego miejscowości, a w szczególności czyste powietrze. Należy też wzmocnić przekaz o idealnych warunkach do wypoczynku, również czynnego (woda, kajaki, rowery, spacer). Zalesie G. stwarza warunki do wypoczynku nie tylko mieszkańcom po pracy, ale także osobom przyjezdnym w weekendy. Wyróżnikiem Zalesia Górnego są wciąż widoczne ślady letniskowego charakteru miejscowości. Skojarzenie, które niesie w sobie ogromny potencjał oparte jest właśnie na niepowtarzalnym wakacyjnym uroku miejscowości, letniej sielance i poczuciu swobody. Towarzyszą temu utrwalone w świadomości niektórych mieszkańców zapachy i odgłosy przyrody. Wszystko to, połączone umiejętnie z rewitalizacją ośrodka „Wisła” oraz poprawą zagospodarowania miejscowości, może pomóc w budowaniu nowej marki Zalesia Górnego. „Letniskowy charakter”, „wieczne wakacje”, „cud natury pod Warszawą” to słowa kluczowe, którymi warto wzmocnić przekaz o miejscowości, tym bardziej, że określenia te pochodzą z wypowiedzi samych mieszkańców.

Fot. 5. Basen w ośrodku „Wisła” w Zalesiu Górnym, rok 1965

Źródło: <http://mazowieckie.fotopolska.eu/220862,foto.html>

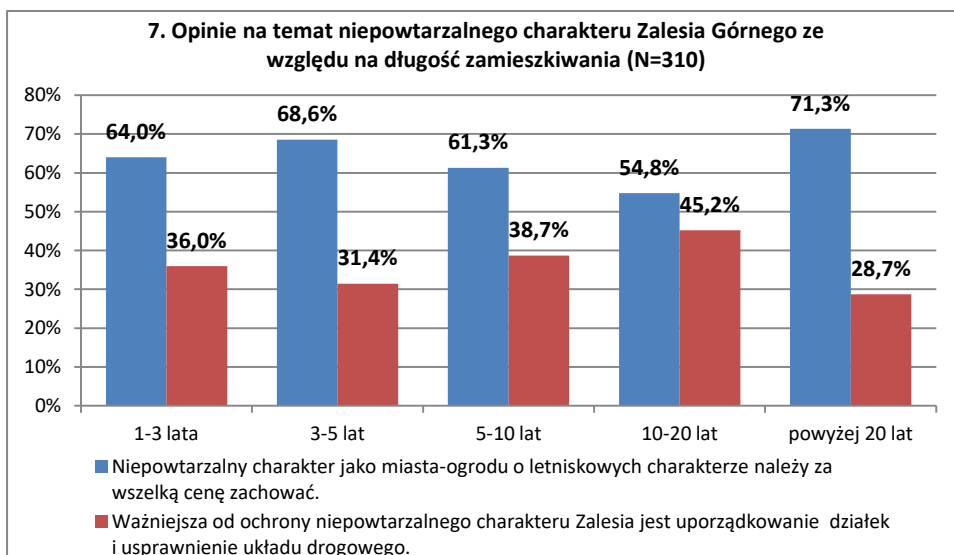
2.4. OCHRONA NIEPOWTARZALNEGO CHARAKTERU ZALESIA GÓRNEGO

Zdecydowana większość mieszkańców (56%) opowiada się za bezwzględną ochroną niepowtarzalnego charakteru Zalesia Górnego jako miasta-ogrodu. Mniejszość, bo 30,8% stawia raczej na uporządkowanie działek, również prawne, oraz usprawnienie układu drogowego. Co dziesiąta osoba nie ma w tej kwestii zdania.

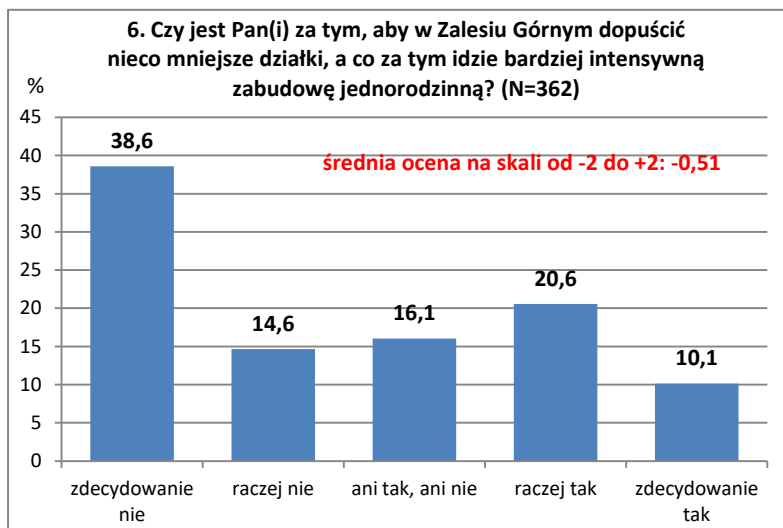
Osoby, które wybrały opcję odpowiedzi „inne” zgłosiły następujące pomysły w kwestii zmiany charakteru Zalesia Górnego:

- wycinać stare drzewa zagrażające bezpieczeństwu, a na ich miejsce sadzić nowe (1 wskazanie)
- wycinać stare drzewa (1 wskazanie)
- pozwolić na ograniczony rozwój Zalesia (1 wskazanie)
- chronić drzewa oraz uporządkować niezagospodarowane tereny (1 wskazanie)
- wystarczy wybudować parkingi wzdłuż głównych dróg (1 wskazanie)
- wystarczy uporządkować układ drogowy (1 wskazanie)
- zachować charakter Zalesie porządkując niezagospodarowane działki (1 wskazanie)
- zachować działki i układ ulic, ale usprawnić układ drogowy poszerzając główne ulice (1 wskazanie)
- zagęszczanie zabudowy nie jest potrzebne, należy bardziej uporządkować ulice i chodniki, dokonywać wycinki drzew i przycinać drzewa przy ulicach (1 wskazanie)
- inne odpowiedzi, niezwiązane z pytaniem (3 wskazania)

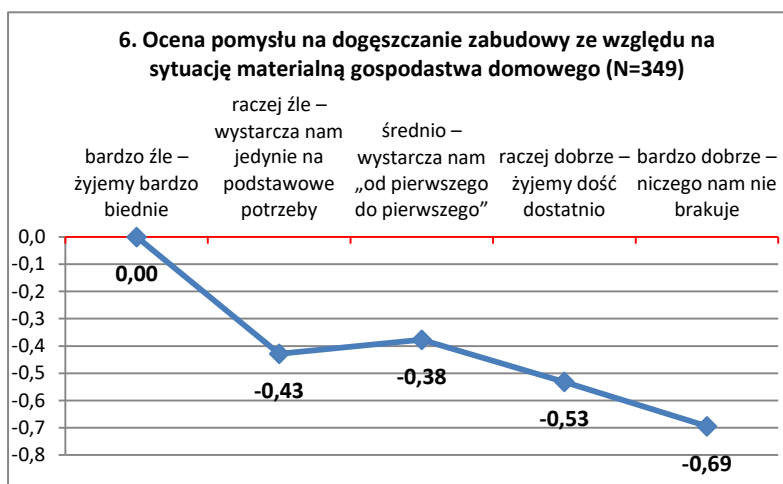
Analiza opinii na temat potrzeby zachowania niepowtarzalnego charakteru Zalesie G. nie wykazała istnienia związku z długością zamieszkiwania na terenie miejscowości, choć nieco częściej za bezwzględną potrzebą ochroną charakteru miasta-ogrodu opowiadali się tzw. starzy mieszkańcy.

Uzupełnieniem pytania o potrzebę ochrony niepowtarzalnego charakteru Zalesia G. jako miasta-ogrodu jest opinia mieszkańców na temat dopuszczenia bardziej intensywniej zabudowy kosztem mniejszych działek.

Aż 53,2% badanych było „zdecydowanie” bądź „raczej” przeciwnych dopuszczeniu bardziej intensywnej zabudowy na terenie Zalesia Górnego.

Wprowadzając zmiany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miejscowości należy zatem uwzględnić sugestie ze strony mieszkańców, aby utrzymać duże działki budowlane o charakterze leśnym.

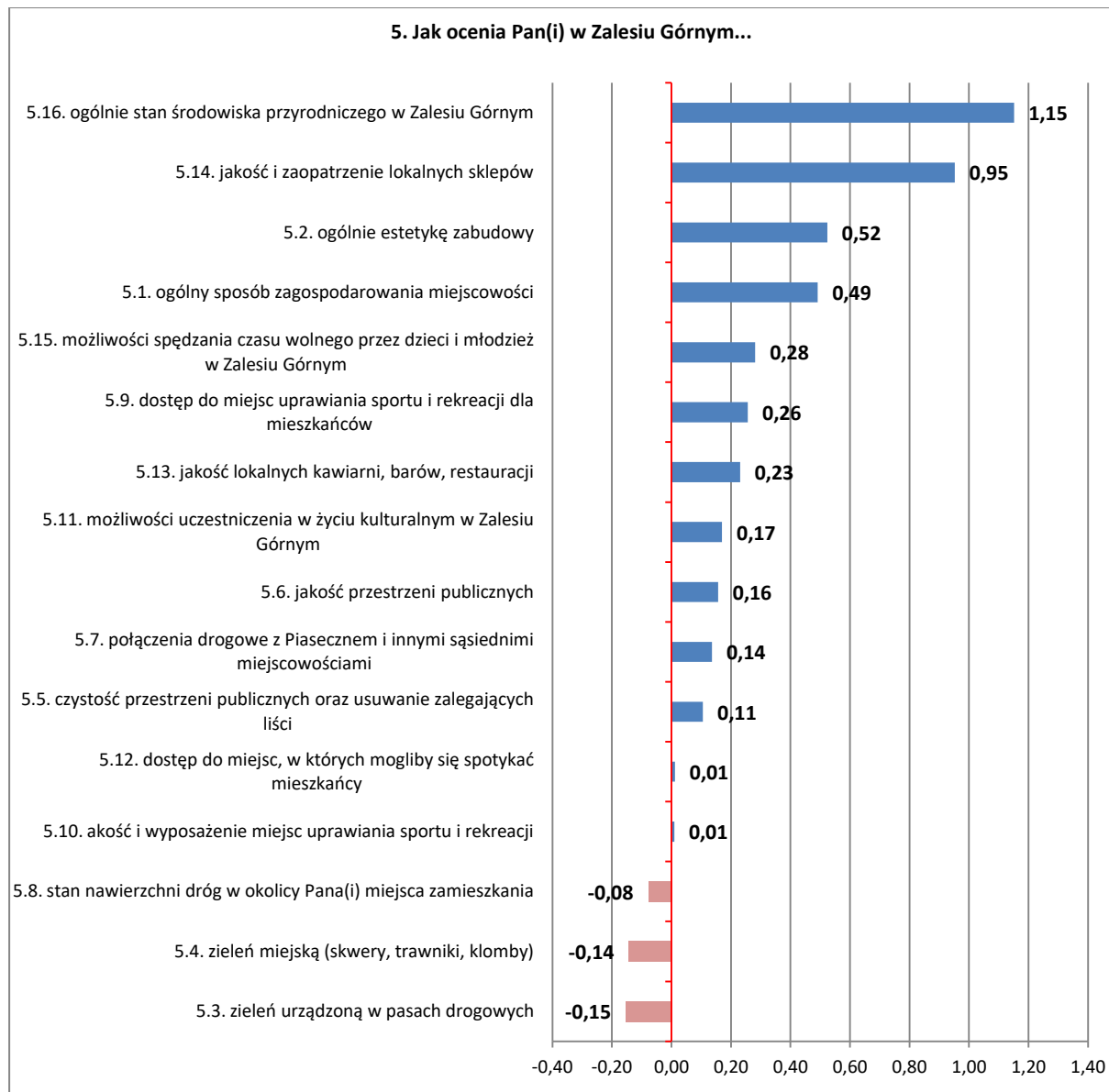

Z badań wynika, że **przyzwolenia na mniejsze działki oraz bardziej gęstą zabudowę jest mniejsze wśród osób zamożnych**, choć test ANOVA nie potwierdził istotnych statystycznie różnic w średnich ocenach⁵, m.in. ze względu bardzo małą liczebność gospodarstw domowych, które żyją bardzo biednie (jedynie 4 gospodarstwa). Nie oznacza to jednak, że zależność taka nie istnieje.

⁵ F (4, 344)=0,63; p>0,05

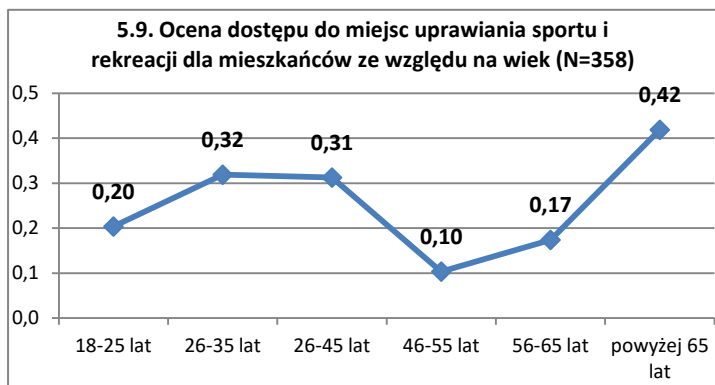
2.5. OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W ZALESIU GÓRNYM

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę poszczególnych elementów składających się na warunki życia w Zalesiu Górnym. Do dyspozycji mieli skalę od -2 do 2, gdzie -2 oznacza "bardzo źle", -1 "raczej źle", 0 "ani źle, ani dobrze", 1 "raczej dobrze", a 2 "bardzo dobrze".

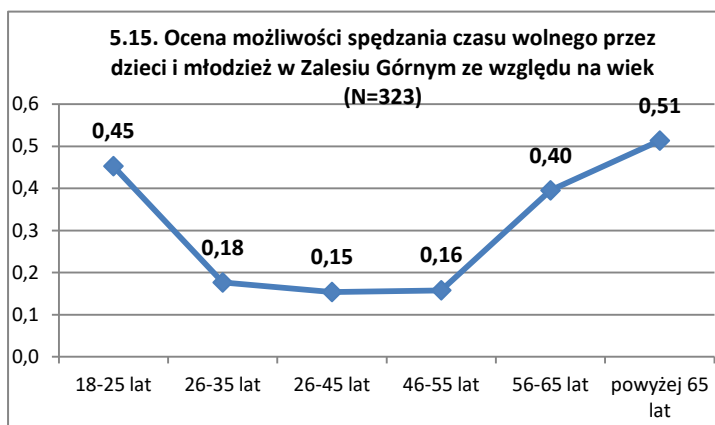
Najwyższe oceny uzyskał stan środowiska przyrodniczego w Zalesiu oraz jakość i zaopatrzenie lokalnych sklepów, a w dalszej kolejności ogólnie estetyka zabudowy oraz ogólny sposób zagospodarowania miejscowości. Najmniejsze zadowolenie, z kolei, budzi zielen urządzoną w pasach drogowych, zielen miejska (skwery, trawnik, klomby) oraz stan nawierzchni dróg.

Co ważne, oceny większości elementów budujących warunki życia w Zalesiu G. znalazły się powyżej środkowego punktu na skali, a jedynie trzy uzyskały wartości lekko poniżej oceny „0”.

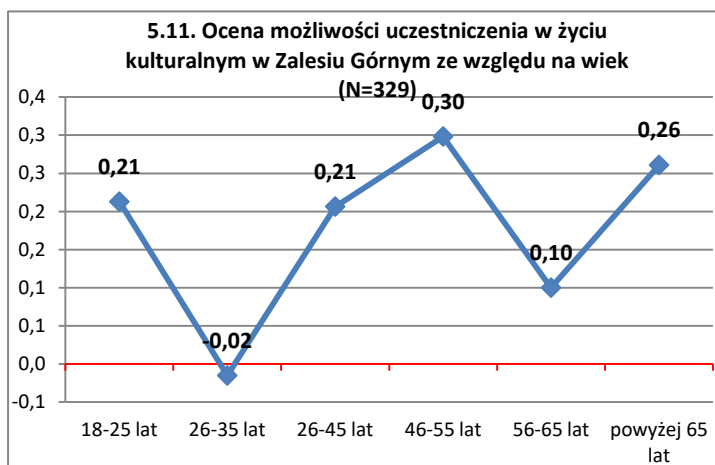

Dostęp do miejsc uprawiania sportu i rekreacji na terenie Zalesia G. najgorzej ocenili mieszkańcy w wieku 46-55 lat. **Ponieważ badanie objęło wyłącznie osoby dorosłe, opinie tej grupy wiekowej można potraktować m.in. jako wyraz niezadowolenia rodziców z oferty uprawiania sportu i rekreacji przez dzieci młodzież.**

Niestety, zależność okazała się nieistotna statystycznie⁶.

Powyższe wnioski znajdują swoje potwierdzenie w poziomie zadowolenia z możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w Zalesiu G. wśród różnych grup wiekowych mieszkańców. **Najniższe oceny wystawiły osoby w wieku 26-55 lat, czyli potencjalni rodzice zarówno małych dzieci, jak i nastolatków.** Co ważne, oceny te znalazły się powyżej środkowego punktu na skali. Niestety, różnice w średnich ocenach są nieistotne statystycznie⁷.

Najmniej zadowoleni z możliwości uczestniczenia w życiu kulturalnym Zalesia Górnego są osoby w wieku 26-35 lat, a w dalszej kolejności osoby w wieku przedemerytalnym oraz wczesnoemerytalnym. Zidentyfikowane różnice w ocenach nie są jednak istotne statystycznie, co oznacza, że mogą być przypadkowe⁸. **Planując ofertę nowego Domu Kultury, warto mimo wszystko zwrócić szczególną uwagę na potrzeby tych dwóch kategorii wiekowych.**

Jednym z problemów miejscowości zlokalizowanych na terenach leśnych są zalegające liście (średnia ocena czystości przestrzeni publicznych oraz usuwania zalegających liści wyniosła 0,11). Usuwanie liści jest nie lada wyzwaniem dla władz lokalnych, szczególnie w okresie jesieni. Częściowo obowiązek ten przejmują na siebie sami mieszkańcy, niemniej jednak w Zalesiu Górnym problem liści jest bardzo widoczny, szczególnie na ulicach (Fot. 6, 7). Daje to efekt zaśmiecenia i świadczy o braku dbałości o przestrzeń publiczną.

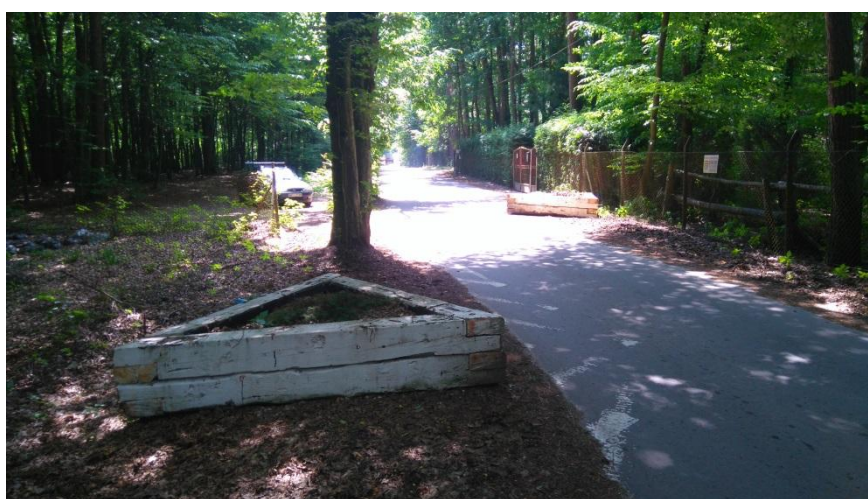
⁶ $F(5, 328)=0,458; p>0,05$

⁷ $F(5, 317)=0,895; p>0,05$

⁸ $F(5, 323)=0,591; p>0,05$

Fot. 6. Zalegające resztki liści na ul. Świetlanej (Fot. D. Maney)

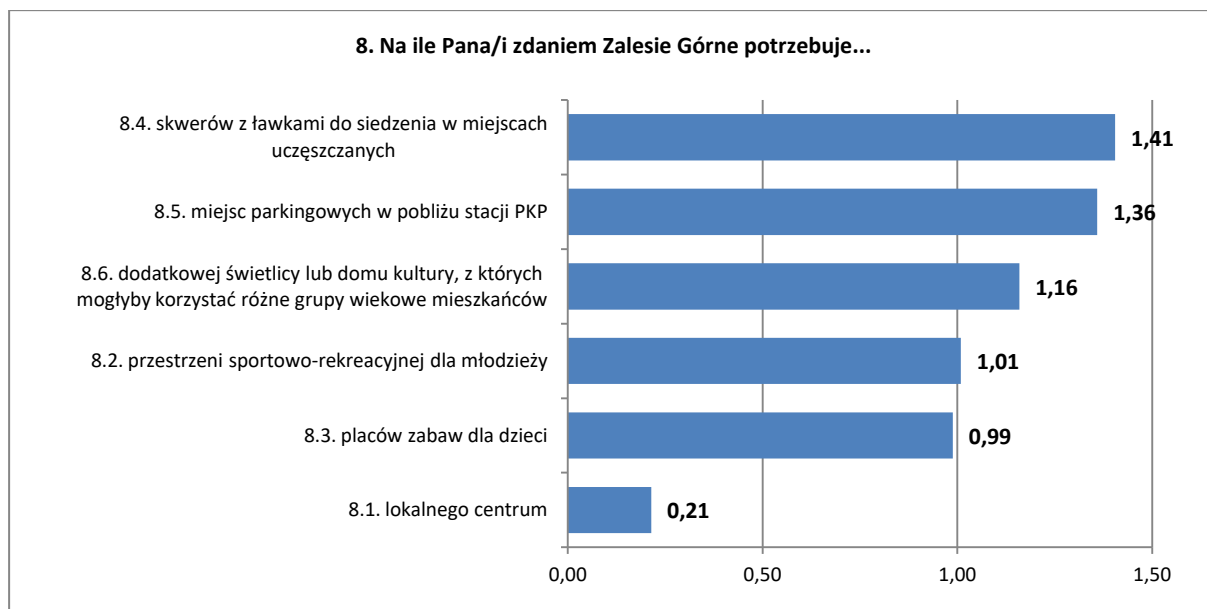

Fot. 7. Sterty zeszłorocznych liści leżące bezpośrednio na asfalcie wokół kontrowersyjnych „spowalniaczy” na ul. Pięknej (Fot. D. Maney)

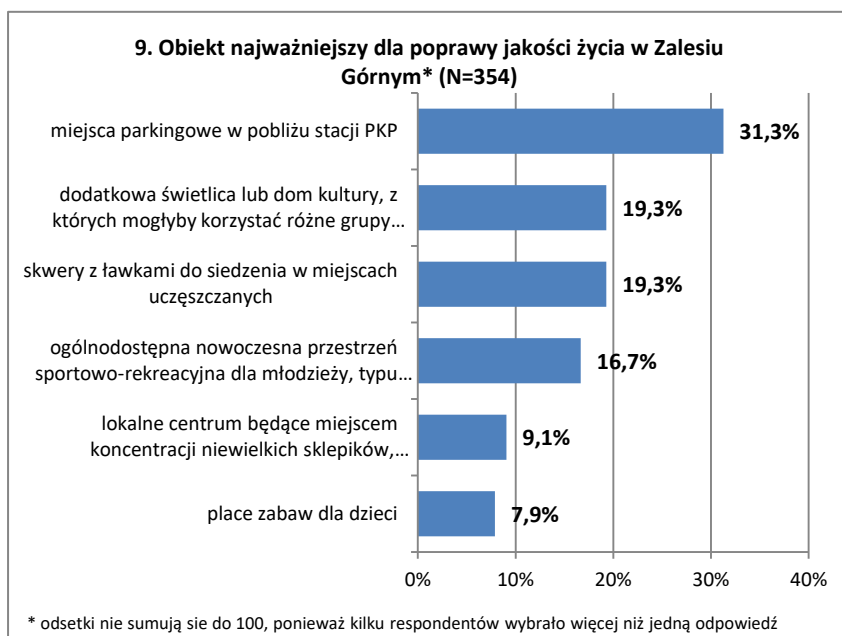
2.6. ZMIANY, KTÓRYCH POTRZEBUJE ZALESIE GÓRNE

2.6.1. Potrzebne obiekty i przestrzenie publiczne

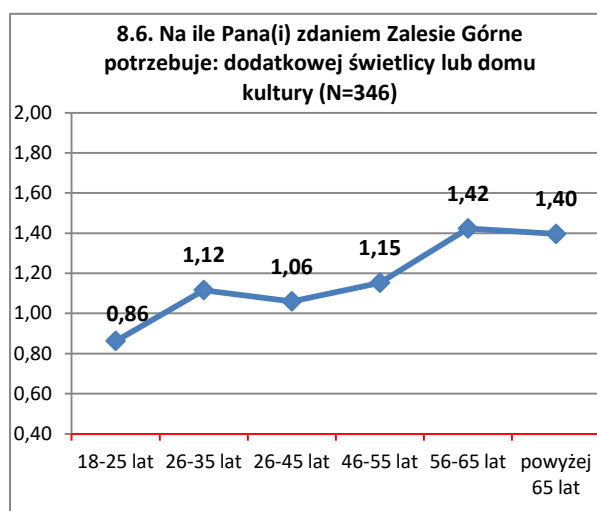
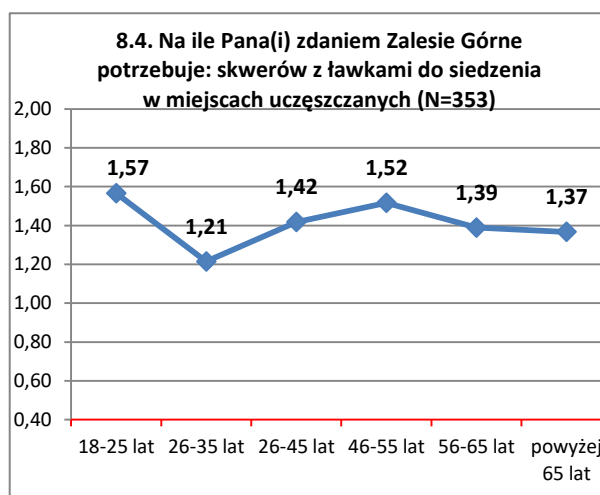
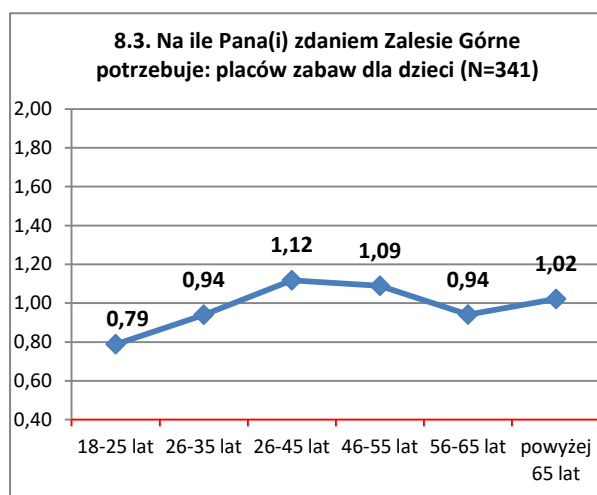
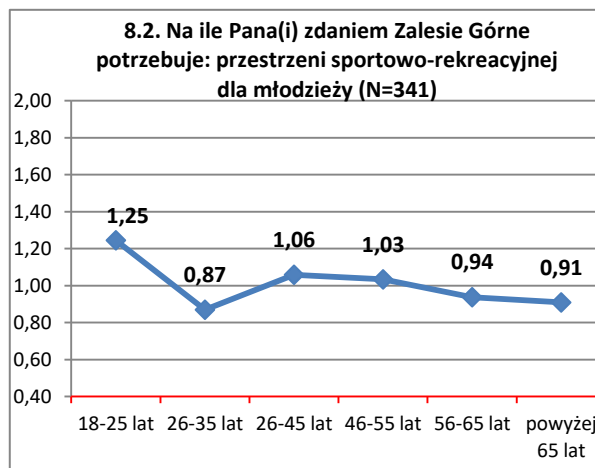
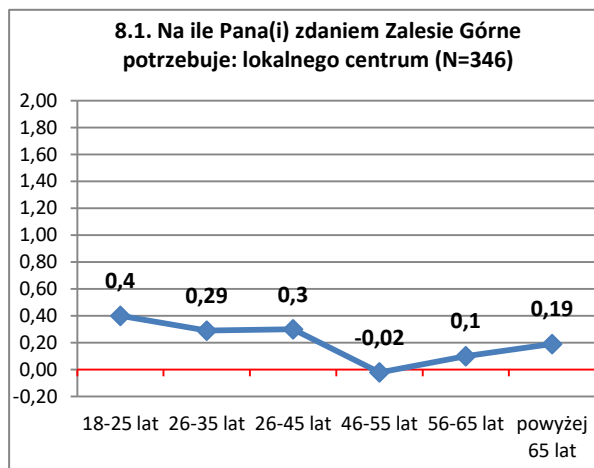
Mając do dyspozycji pięciopunktową skalę od -2 do 2, gdzie -2 oznacza „zdecydowanie nie”, -1 „raczej nie”, 0 „ani tak, ani nie”, 1 „raczej tak”, a 2 „zdecydowanie tak”, mieszkańcy ocenili jakiego rodzaju obiektów i przestrzeni potrzebuje Zalesie Górne.

Badani postawili przede wszystkim na skwery w miejscach uczęszczanych z ławkami do siedzenia oraz miejsca parkingowe w pobliżu stacji PKP. Najmniej potrzebne natomiast jest lokalne centrum, które byłoby koncentracją niewielkich sklepów, punktów usługowych i gastronomicznych. Wszystkie wymienione obiekty i przestrzenie (prócz lokalnego centrum) zostały uznane za „raczej” bądź pomiędzy „raczej” a „bardzo” potrzebne.

Mieszkańcy poproszeni o wskazanie TYLKO JEDNEGO, NAJWAŻNIEJSZEGO obiektu bądź przestrzeni, która poprawiłaby jakość życia w Zalesiu Górnym najczęściej wymienili miejsca parkingowe w pobliżu stacji PKP (31,3%), a w dalszej kolejności obiekt kulturalny oraz skwery z ławkami do siedzenia. Tym razem najmniej osób wskazało na place zabaw dla dzieci (jedynie 7,9%).

Lokalne centrum jest najbardziej potrzebne najmłodszej kategorii wiekowej badanych. Najmłodsza grupa respondentów (18-25 lat) najsilniej opowiedziała się również za przestrzenią sportowo-rekreacyjną oraz skwerami z ławkami do siedzenia. Świadczy to o relatywnie silniejszej potrzebie nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z rówieśnikami z okolicy w porównaniu z innymi grupami wiekowymi. Najsilniejszą potrzebę korzystania z lokalnych placówek kulturalnych odczuwają z kolei osoby w wieku przedemerytalnym i emerytalnym. Placami zabaw zaś zainteresowani są przede wszystkim rodzice oraz dziadkowie.

Jedyną istotną różnicę w średnich ocenach ze względu na wiek badanych odnotowano w przypadku potrzeby powstania dodatkowej świetlicy lub domu kultury, z których mogłyby korzystać różne grupy wiekowe mieszkańców. Różnice w średnich ocenach, jakie wystawili przedstawiciele poszczególnych grup wiekowych pozostałym obiektom mogą być przypadkowe.

2.6.2. Ogólne zmiany w zagospodarowaniu miejscowości

Powyższe wyniki potwierdziły się w wypowiedziach mieszkańców, zebranych w trakcie wywiadów. Badani zostali poproszeni o wskazanie zmian, jakich potrzebuje Zalesie Górne, aby mogło stać się bardziej przyjazne dla osób, które tu mieszkają. Pytano przedstawicieli czterech kategorii wiekowych: 18-25 lat, 26-40 lat, 41-50 lat oraz 51 lat lub więcej, przy czym osoby w wieku 26-40 oraz 41-50 lat zostały połączone w jedną kategorię, którą określono jako osoby pracujące. Mieszkańcy po 50-tym roku życia, z kolei, dla odróżnienia od pozostałych kategorii wiekowych zyskali miano osób starszych, choć de facto większość z nich to osoby w średnim wieku.

LUDZIE MŁODZI (18-25 LAT)

- **Ludziom młodym najbardziej brakuje obiektów sportowych – również tych prywatnych, jak np. profesjonalna siłownia, parkingów przy stacji PKP, parku oraz miejsc, które mogłyby integrować społeczność lokalną.**

Brakuje tu jakiegoś parku gdzieś blisko kościoła czy szkoły, gdzie można byłoby pospacerować ładnymi alejkami z rabatami kwiatów. (kobieta 18-25 lat)

- **Młodzi proponują wprowadzić coś nietypowego, co zachęcałoby ich do spędzania czasu wolnego w Zalesiu, a nie w Warszawie.**

Brakuje sekcji sportu niszowego, założmy szkółka snooker'owa, jakiś dart, coś takiego mniej popularnego. (mężczyzna 18-25 lat)

- **Zalesie potrzebuje poprawy jakości i standardu praktycznie wszystkiego, poczynawszy od przestrzeni publicznych, a skończywszy na komunikacji.**

W Zalesiu w zasadzie niczego nie brakuje, tylko rzeczy te są w złym stanie. Na przykład sama idea boiska jest super, ale sprzęty, jakieś bramki są w opłakanym stanie. (kobieta 18-25 lat)

Zalesie jest super miejscowością, ciekawą, zieloną, ptaki śpiewają, generalnie chce się żyć, ale jak się bliżej przyjrzeć... Dojechać tu trudno, wyjechać też, pociągi się spóźniają, jeździ najgorszy tabor, często się psuje, stoi w polu. Sama miejscowość też strasznie biedna. Obiekty sportowe z prawdziwego zdarzenia powstały dopiero niedawno, ale to też ciągle mało. Nie ma skwerów, parków, gdzie można sobie usiąść, napić się czegoś, pogadać ze znajomymi. Straszna ironia, że w takiej zielonej miejscowości jak Zalesie nie ma praktycznie publicznych parków. Sklepy jeszcze są, ale bar jeden, do tego jeden kebab, kiepski, dlatego siedzę w Warszawie tak długo jak mogę. Wracam wieczorem, bo tu nie ma co robić, nie ma gdzie siedzieć, bieda aż piszczy. Jeszcze ten ośrodek „Wisła”, co mi babcia opowiadała, jak kiedyś tętnił życiem. No trochę w weekend ludzi spaceruje, ale w sumie gdzie tam iść? Prawie nic nie ma. Las też taki byle jaki. Woda jest. To jakiś plus, szczególnie latem. Ale ile się można wodą zachwycać? Generalnie to kiepsko, mimo że z zewnątrz wygląda fajnie. (mężczyzna 18-25 lat)

- **Miejscowości brakuje stylu, klasy i warszawskiego sznytu.**

W Zalesiu brakuje mi miejsc spotkań takich, jak puby, ale takich, w których przesiadują raczej ludzie na poziomie, bo w Zalesiu to są raczej oblegane przez nieciekawe towarzystwo, żeby nie powiedzieć alkoholików. (mężczyzna 18-25 lat)

Mogłoby tu być karaoke w różnych klimatach muzycznych. Albo jakiś klub taneczny, ale taki na poziomie, co na wsiach średnio sobie wyobrażam, bo pewnie zaraz by się zrobiła zwykła melina. (mężczyzna 18-25 lat)

OSOBY PRACUJĄCE (26-50 LAT)

- **Potrzebna jest naprawa nawierzchni dróg, lepsze połączenie z Piasecznem i Warszawą oraz miejsca parkingowe.**

Mamy piękną szkołę, mamy bazar, tymczasem udzie mają problem z poruszaniem się na terenie miejscowości. Gdy już uda im się jednak wyjechać ze swojej ulicy, to nie mają gdzie zaparkować. Przystanek autobusowy i dworzec też pozostawiają wiele do życzenia. Żeby Zalesie G. mogło być przyjaznym miejscem, ludzie powinni czuć się docenieni. Obecnie wydaje mi się, że tak nie jest. (mężczyzna, 45 lat)

- **Młodzi rodzice oraz osoby w średnim wieku, na ogół pracujący w Warszawie, domagają się poprawy zagospodarowania boiska, budowy kolejnych siłowni plenerowych, lepiej wyposażonego placu zabaw, kina letniego i basenu.**
- **Nade wszystko przydałyby się jednak dobrze wytyczone ścieżki rowerowe i równe chodniki (szczególnie często wymieniane przez matki z dziećmi).**

Brakuje przede wszystkim dróg rowerowych. Odległości między Nowinkiem a szkołą, sklepami czy PKP są tak duże, że wszyscy jeżdżą rowerami, a tych dróg po prostu nie ma. (kobieta 41-50 lat)

- **Brakuje miejsc, gdzie można posiedzieć wieczorem – miejsc dla całych rodzin, również z dziećmi; lepszych sklepów (Fot. 8.), knajpek, pizzerii.**

W Zalesiu brakuje miejsc, do których można się wybrać wieczorem i spędzić miło czas, brakuje takich klimatycznych miejsc. Oboje z mężem lubimy romantyczne spacery, a jest trochę niebezpiecznie wieczorami – pijacy i w ogóle. Samo otoczenie nie sprzyja poczuciu bezpieczeństwa. (kobieta 29 lat)

- **Przydałoby się więcej skwerów z kwiatami, więcej ławek.**
- **Głównych zmian wymaga strona estetyczna miejscowości. Ludzie chcą większej dbałości o przestrzeń publiczną i jakość wykonywanych w niej prac. Niektórzy twierdzą, że Zalesie nie wymaga nowych inwestycji. Wystarczy zadbać o to, co jest (Fot. 9).**

Nie wiem, czy jest sens organizowania jakichś dodatkowych przestrzeni, bo kto by z nich korzystał. (mężczyzna 41-50 lat)

Są też siłownie plenerowe, tylko żeby ktoś śrubkę przykręcił, coś poprawił, dbał o to. Żeby ktoś je konserwował od czasu do czasu. Niektóre te przyrządy to są tak rozregulowane, że to się mija zupełnie z celem. (kobieta 36-45 lat)

Żeby Zalesie stało się przyjemne dla oka, to trzeba się pozbyć kolorowych reklam na ogrodzeniach i zadbać o stan przydrożnych sklepów, które odstraszaają. (mężczyzna 41-50 lat)

Na pewno należy zadbać o estetykę, szczególnie zieleni wzdłuż ulicy Pionierów, bo to co jest tam teraz, wygląda koszmarnie. Podobnie ten kawałek przy dworcu. (kobieta 41-50 lat)

- **Zalesie potrzebuje ogólnego uporządkowania, rozumianego również jako wydzielenie obszarów funkcjonalnych.**

Po pierwsze, Zalesie Górne potrzebuje uporządkowania terenu. Po drugie, podkreślenia wyraźnie przestrzeni dla aktywności, odpoczynku i handlu. (kobieta 36-45 lat).

- **Wiele osób zauważa brak lokalnego centrum, w którym tętniłoby życie miejscowości.**

Można by stworzyć tu takie à la miasteczko, czyli zapewnić Zalesiu obiekty rekreacyjne, lepszy bank, pocztę, obiekty gastronomiczne, może jakieś małe kino... (kobieta 26-35 lat)

Brakuje takich różnych miejsc z ławeczkami, na których ludzie mogliby sobie usiąść i porozmawiać. Takie rzeczy robi się w centrum. (kobieta 41-50 lat)

Na pewno brakuje tutaj takiego miejsca, które mogłoby stać się centrum miejscowości – jakiegoś skweru, placu. Obecnie ludzie spotykają się na bazarku. Poza tym, władze mogłyby coś zrobić z trawnikami i zielenią w ogóle, bo obecnie wygląda to strasznie. (mężczyzna 26-40 lat)

- **A może warto pomyśleć o wieczorkach tanecznych latem i lodowisku zimą? Niektórym marzy się rozświetlone Zalesie w okresie bożonarodzeniowym. Pomarzyć dobra rzecz, bo...**

...generalnie problemem w Zalesiu jest brak wiary w zmiany.

Przede wszystkim władze muszą zacząć słuchać mieszkańców i realizować obietnice. Miała być SKMka, obiecywali, teraz jest jeszcze gorzej. Miał być Dom Kultury z prawdziwego zdarzenia. Od kilku lat obiecyują, nadal nie ma, ciągle jakieś problemy. Rozmawiałem z burmistrzem w kilku sprawach. Obiecyują, a potem ciągle nic. Następna sytuacja – ulica Sarenki. Miała być pociągnięta aż do stacji, też obiecywali, ciągle nic. Wydaje mi się, że to jest taki główny problem. Te wasze badania też pewnie są po nic. (mężczyzna 46-60 lat)

Fot. 8. Standard lokalnego sklepu w okolicach bazarku (Fot. D. Mantey)

Fot. 9. Przykład zalesiańskiej bylejakości: ławka wprawdzie jest, ale pomazana, a jej otoczenie wcale nie zachęca do tego, żeby z niej skorzystać (Fot. K. Sikora)

OSOBY STARSZE

- **Nieco starszym mieszkańcom Zalesia potrzeba przede wszystkim chodników, które gwarantują bezpieczeństwo na drogach, przejść dla pieszych w miejscach ruchliwych, ścieżek rowerowych, lepszego transportu autobusowego i kolejowego.**
- **W całym Zalesiu deficytowym elementem wyposażenia przestrzeni publicznej są ławki.**

Trzeba zrobić w całej wsi chodniki i poustawiać ławki, bo bardzo trudno jest przejść spory kawałek od domu do sklepu. Często chciałoby się przysiąść, a nie ma gdzie. (mężczyzna 51+)

- **Starsi, a szczególnie emeryci zgłaszają zapotrzebowanie na lokalne centrum, w którym mogliby obsłużyć życie miejscowości.**

Takiego miejsca centralnego w Zalesiu nie ma i bardzo go brakuje. (kobieta 51+)

- **Zalesie jest zaniedbane, co często wywołuje wśród starszych mieszkańców bardzo negatywne emocje. Wszędzie widać tu ślady dawnej świetności. W świadomości osób starszych nie ma jednak szans na powrót do tego, co było.**

U nas w Białymstoku, skąd pochodzę, tam jest porządek, a tu koło Warszawy, żeby tu taki bajzel był, to okropne. Nie do pomyślenia. Wszędzie jest okropnie, brudno. (kobieta 51+)

Teraz to wszystko trochę zaniedbane jest. Kiedyś, pamiętam, jeździło się na wycieczki rowerowe z żoną i dziećmi i chodziliśmy na spacer, na grzyby, korzystaliśmy z pobliskiego ośrodka. W tym momencie, proszę Pana, wszystko skupia się na siedzeniu na ławce. (mężczyzna 75 lat)

- **Warto zatroszczyć się o zielen miejską, która obecnie wpływa negatywnie na percepcję miejscowości (Fot. 9).**

Dobrze by było, gdyby były takie skwery, przy których stoją ławki. Gdyby była taka zielen zrobiona na wzór Konstancina na przykład, czy Podkowy Leśnej. Bo tutaj w Zalesiu, prawdopodobnie dlatego, że ono powstało najpóźniej z tych wszystkich miast-ogrodów, brakuje takiego miejsca, jakie jest w Podkowie Leśnej. I brakuje też takiej typowej zieleni miejskiej – klomby, kwiaty, donice. (kobieta 51+)

Fot. 9. Jakość klombów i ogólnie zieleni miejskiej na skwerze przy stacji PKP
(Fot. D. Mantey)

- **Pomimo zgłaszanych uwag i propozycji zmian w zagospodarowaniu miejscowości, starsi mieszkańcy w porównaniu do innych grup wiekowych są najbardziej zadowoleni z tego, co obecnie oferuje im Zalesie.**

Żyje mi się tu dobrze i wielkich zmian za bardzo nie potrzebuję (mężczyzna 51+)

Wszystko tu dla mnie jest w porządku. (kobieta 51+)

Jest to miejsce, gdzie czuję się dobrze, bezpiecznie. Zalesie to miejsce ciszy, spokoju, pełne zieleni, świeżego powietrza. (mężczyzna 51+).

Można by zrobić ładny park. Więcej nie ma co tu robić, no bo komu? Tutaj jest mało mieszkańców. (kobieta, 51+)

Uciekliśmy z Warszawy 20 lat temu i jest nam z tym bardzo dobrze. Mamy ciszę, spokój, wszystko, czego potrzeba. (małżeństwo, około 65 lat)

Wydaje mi się, że ja jestem zalesianką od urodzenia i mnie zmiany typu asfalt zawsze troszkę martwią, bo wydaje mi się, że takie dzikie Zalesie było przepiękne. Wydaje mi się, że cywilizacji nie lubią starzy mieszkańcy. (kobieta 51+)

- **Starsi mieszkańcy są baczniymi obserwatorami życia lokalnego. Często zgłaszają potrzeby, które nie dotyczą bezpośrednio osób w ich wieku. Mają też własne pomysły na rozwiązywanie lokalnych problemów.**

W pierwszym rzędzie Zalesie potrzebuje oferty dla młodzieży. Takiej oferty na spędzanie wolnego czasu dla młodzieży gimnazjalnej, dlatego że w momencie, kiedy człowiek kończy podstawówkę, to ta oferta jest już właściwie bardzo uboga. A osoby, które chodzą już do liceum, ich życie przenosi się do Warszawy, a w każdym razie poza Zalesie, dlatego że dla tej młodzieży już postgimnazjalnej oferty nie ma tu żadnej. (kobieta 51+)

Młodzież nie jest nauczona życia sportowego. Stoją bramki [boisko na Domance], ale tu nikt nigdy nie gra, w pong-ponga nikt nigdy nie gra, nie widziałam. Przychodzą wypić piwko i zjeść kiełbasę. Jest pewien wysiłek ze strony gminy, sołectwa, jednak nic z tego nie wychodzi, nie ma zainteresowania. (kobieta 51+)

Najważniejszą rzeczą, by ta miejscowość mogła lepiej funkcjonować, jest kwestia dojazdu do Warszawy. SKM będzie dojeżdżała tylko do Piaseczna. A powinna dojeżdżać dalej, minimum do Zalesia, bo tutaj jest strefa miejska. Tak naprawdę powinna jeździć do Czachówka. Tutaj, na przykład, jeżeli ktoś chodzi na uczelnię na godzinę 8 czy 8:15, to dojazd do Warszawy bez samochodu własnego czy rodziców jest niesłychanie trudny. Ja znam takie przypadki, że dziewczyny rezygnowały ze studiowania na jakimś wydziale, ponieważ nie były w stanie zdążyć na zajęcia na 8 rano. A z kolei L-ki, czyli te autobusy lokalne, jeżdżą po prostu zbyt rzadko. I jeszcze nim remont się zaczął (trudno mi jest właściwie uchwycić moment kiedy on się zaczął, w moim odczuciu to on trwa permanentnie), to one nie były i nie są skorelowane z odjazdami pociągów. (kobieta 51+)

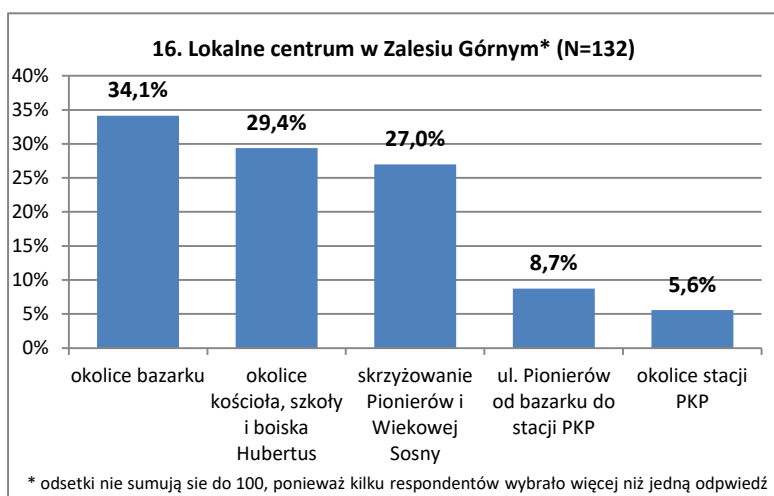
- **Wszelkie zmiany w przestrzeni publicznej powinny być podporządkowane budowaniu relacji międzyludzkich, o które osoby starsze troszczą się najbardziej.**

Brakuje lepszej współpracy i znajomości ludzi między sobą, co się jednak powolutku zaczyna. Bo to jest takie nieszczęście miejscowości, która jest blisko dużego miasta. Ludzie pracują tam, nie mają czasu by się tu zebrać, a poza tym nie bardzo jest gdzie. Nie ma takiego życia lokalnego, społecznego. (kobieta 51+)

2.7. LOKALNE CENTRUM

Przestrzeń centralna jest elementem tożsamości danej jednostki osadniczej. Pomaga mieszkańcom budować poczucie przywiązania do zamieszkiwanego terytorium, jest miejscem codziennych spotkań i wizytówką miejscowości. Centrum powinno spełniać pewne wymogi urbanistyczne: być głównym węzłem aktywności, głównym skrzyżowaniem, bądź też miejscem koncentracji usług lub najważniejszych obiektów użyteczności publicznej.

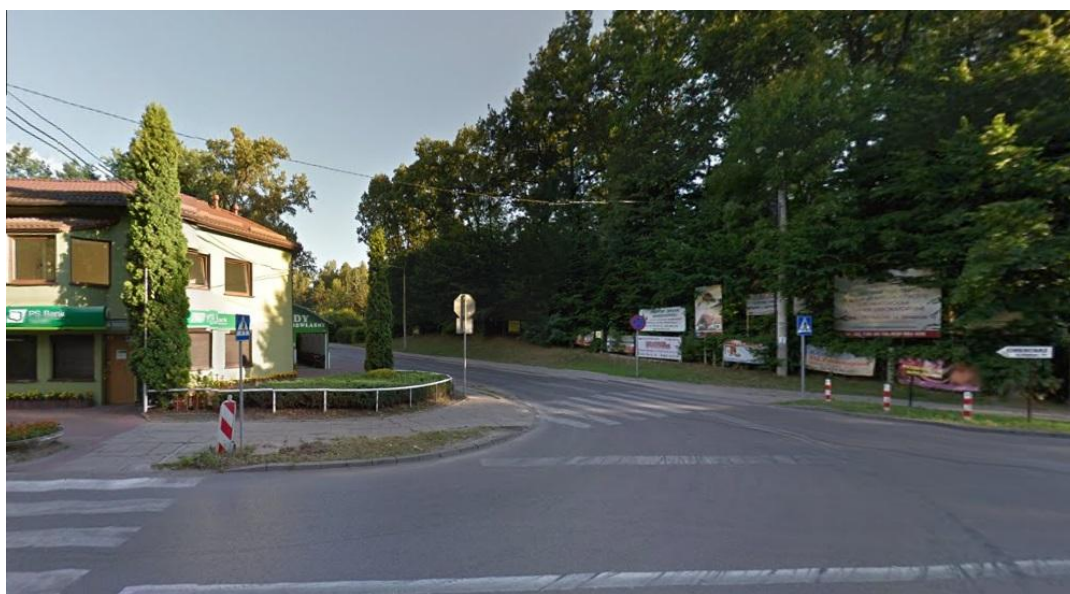
Spośród wszystkich osób, które udzieliły odpowiedzi na pytanie o lokalne centrum Zalesia Górnego (362 osoby) zdecydowana większość, bo aż 62,8% uważa, że miejscowość nie posiada swojego centrum. Odmiennego zdania jest 37,2% mieszkańców.

Ci, którzy wskazali lokalizację centrum najczęściej wymieniali **okolicie bazarku** (Fot. 15, 16, 17, 18), a w dalszej kolejności **okolicie kościoła** (Fot. 13), **szkoły i boiska Hubertus** (Fot. 14) oraz **główne skrzyżowanie ul. Pionierów z Wiekowej Sosny** (fot. 10, 11, 12).

Są to potencjalne lokalne centra, którym warto poświęcić szczególną uwagę w trakcie opracowywania nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku każdego z wyżej wspomnianych węzłów lokalnej aktywności należy poprawić jakość zagospodarowania przestrzeni, wzmocnić jego funkcje cenotwórcze, pozbyć się zaśmiecających krajobraz reklam, zadbać o zieleń miejską oraz podnieść ogólną estetykę przestrzeni.

Fot. 10. Główne skrzyżowanie ul. Pionierów i Wiekowej Sosny

Źródło: Google Maps

Fot. 11. Mało przyjazne dla pieszych i niekojarzące się z przestrzenią centralną skrzyżowanie ul. Pionierów i Wiekowej Sosny (Fot. D. Mantey)

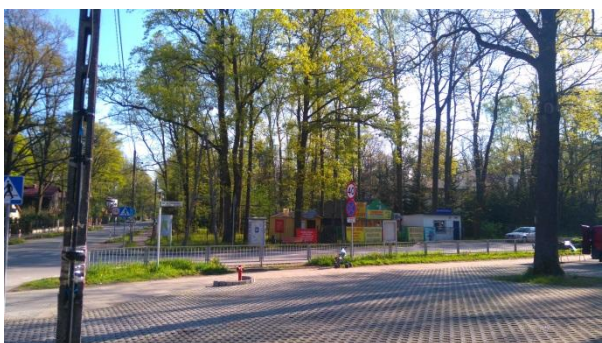
Fot. 12. Zaśmiecone reklamami i tymczasowymi obiektami skrzyżowanie ul. Pionierów i Wiekowej Sosny (Fot. D. Mantey)

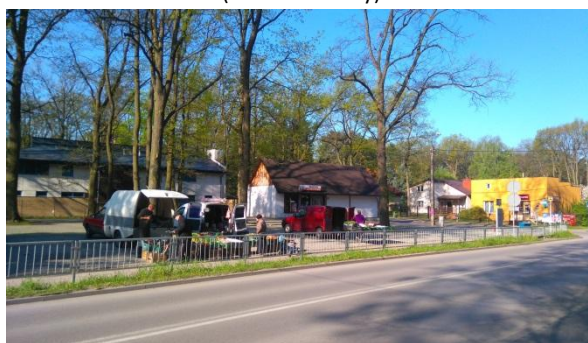
Fot. 13. Plac przed kościołem (Fot. D. Mantey)

Fot. 14. Jeden z ważniejszych węzłów aktywności w Zalesiu – okolice szkoły bez utwardzonej drogi dojazdowej (Fot. D. Mantey)

Fot. 15. Skrzyżowanie ul. Pionierów i Koralowych Dębów – widok od strony bazarku (Fot. D. Mantey)

Fot. 16. Skrzyżowanie ul. Pionierów i Koralowych Dębów – widok na bazarek i okoliczne budynki (Fot. D. Mantey)

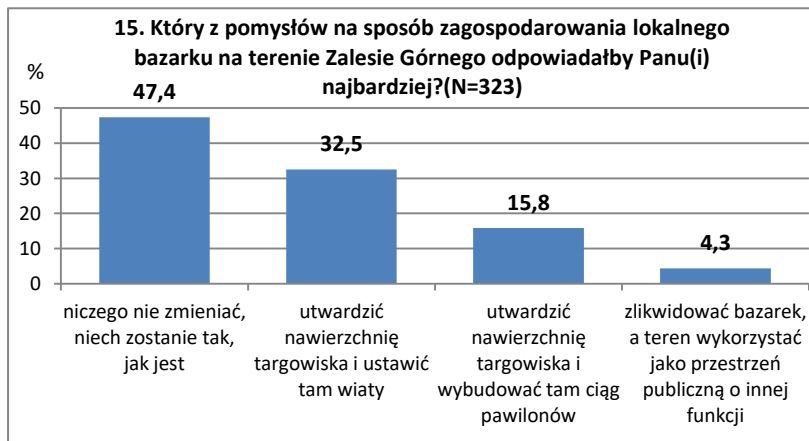
Fot. 11. Mapa Zalesia Górnego – jedyny element podkreślający centralny charakter skrzyżowania ul. Pionierów i Koralowych Dębów (Fot. D. Mantey)

Fot. 18. Skrzyżowanie ul. Pionierów i Koralowych Dębów – niski standard sklepów w sąsiedztwie skrzyżowania (Fot. D. Mantey)

2.8. PRZYSZŁOŚĆ LOKALNEGO BAZARKU

Biorąc pod uwagę fakt, iż okolice bazarku zostały uznane za przestrzeń, która mogłaby pełnić funkcję lokalnego centrum, warto sprawdzić jakich zmian w sposobie jego zagospodarowania oczekują mieszkańcy.

Okazuje się, że niemal połowa badanych nie chce żadnych zmian na terenie bazarku, a 32,5% oczekuje jedynie utwardzenia nawierzchni i ustawienia tam estetycznych wiat. **Można zatem stwierdzić, że lokalne targowisko jest mieszkańcom bardzo potrzebne i nie chcą oni zmiany formy handlu na jego terenie, a już na pewno zastąpienia go sklepami bądź pawilonami.**

Spośród osób, które chcą likwidacji bazarku i nadania mu innych funkcji, ośmiu respondentów wskazało inny sposób zagospodarowania tego terenu:

- zlokalizować tam duży sklep (2 wskazania)
- zlokalizować tam centrum miejscowości (1 wskazanie)
- zlokalizować tam obiekt kulturalny (1 wskazanie)
- zapewnić tam mieszkańcom rozrywkę (1 wskazanie)
- poza dniami targowymi ustawić tam stoliki, aby teren służył ludziom (1 wskazanie)
- skupić się na estetyce i funkcjonalności terenu (1 wskazanie)
- uregulować stan prawny, zwrócić teren SPZG (1 wskazanie)

Bazarek jako jeden z ważniejszych elementów zagospodarowania przestrzeni centralnej miejscowości będzie dla planistów z pewnością nie lada wyzwaniem, tym bardziej, że mieszkańcy opowiedzieli się za pozostawieniem go z niezmienionym kształcie.

Wyniki badania ankietowego znajdują potwierdzenie w wypowiedziach mieszkańców, które zebrano trakcie wywiadów. Wynika z nich, że bazarek jest bardzo ważnym obiektem w Zalesiu dla osób w różnym wieku. Daje im poczucie swojskości, pozwala budować autentyczną społeczność lokalną, jest ważnym miejscem cotygodniowych spotkań.

- **Większość badanych chce pozostawić go w niezmienionej formie, inni nieco zmodernizować, a nie-liczni zmienić jego lokalizację.**

To chyba takie kultowe miejsce w Zalesiu. Trochę odnowić i zostawić jak jest. (kobieta 36-45 lat)

Nie zmieniałabym nic na bazarku. Bardzo go lubię. (kobieta 51+)

Mi nie przeszkadza, a starszym jest potrzebny, lubią tam chodzić. (mężczyzna 18-25 lat)

Hmm... Tak bardzo się już do niego przyzwyczaiłem, że nie wiem czy zmienianie czegośkolwiek byłoby dobrym pomysłem. (mężczyzna 75 lat)

Fajnie tam jest, w sobotę rozstawiają się i tam można kupić naprawdę świetne rzeczy. Poza tym, gdzie indziej poszliby ci ludzie? Są tutaj, niech zostaną. (kobieta 30-45 lat)

Dobrze, że utwardzili. Ja bym nic więcej nie ruszał. Miejsce jest dobre. (mężczyzna 65+)

➤ **Spośród pomysłów na poprawę sposobu zagospodarowania bazarku, najczęściej pojawiały się następujące propozycje:**

- nieco go powiększyć
- bazarnek powinien pełnić funkcje handlowe nie tylko w sobotę
- podzielić bazarnek pomiędzy handlujących (wiaty) i odpoczywających (ławki)
- w tygodniu rozstawiać tam ławki, może stoliki z parasolami, wówczas bazarnek stałby się centrum Zalesia
- poszerzyć chodnik obok bazarku, bo w sobotę z rana jest niewygodnie przechodzić (Fot. 20)
- zrobić parking i stojaki na rowery
- ustawić kosze na śmieci
- uporządkować reklamy wokół, może postawić tablicę ogłoszeń i tablicę na reklamy
- poprawić nawierzchnię

Mogę się czepiać, ale ta posadzka nie jest porządnie zrobiona. Taka kratka wypchana kamieniami. Przydałaby się jakaś kostka brukowa (Fot. 21). (mężczyzna 18-25 lat)

➤ **W kwestii uporządkowania handlu zdania mieszkańców są podzielone. Choć większość opowiada się za dotychczasową formą sprzedaży, są też głosy za ujednoliceniem stanowisk, ustawieniem wiat, a nawet pawilonów.**

Nie chciałabym, żeby tam były jakieś budy w rzędzie poustawiane. Niech zostanie, jak jest. Każdy z handlujących przyjedzie, rozstawi się, później zakupuje i to nie stoi, nie widać tego. (kobieta 36-45 lat)

Myślę, że można by zaoferować coś tamtejszym sprzedawcom, by mieli większy komfort handlowania. Można postawić jakieś budki, wiaty, ale trzeba je potem utrzymać, zadbać o tę nową przestrzeń. (kobieta 29 lat)

Byłoby fajnie postawić ładne drewniane wiaty dla osób handlujących, utrzymane w jednolitym, jednorodnym stylu. (kobieta 51+)

Wokół bazaru potrzebne są pawilony, byłoby więcej rzeczy i przy każdej pogodzie (kobieta 41-50 lat)

➤ **Część mieszkańców zwraca uwagę na nietrafioną lokalizację bazarku. Tego typu forma handlu jest niewątpliwie potrzebna, ale nie w centralnym punkcie miejscowości. Przy okazji psuje estetykę okolicy.**

Żeby bazarnek w takim miejscu był? Na krzyżówkach, tak blisko ulicy? Mało ludzi tam zginęło? Zmienić miejsce bazarku! (mężczyzna 65 +)

Bazarnek to zdecydowanie potrzebne miejsce, ale jedno z brzydszych w Zalesiu. Marzeniem byłyby podobne, utrzymane w jednym stylu miejsca sprzedaży. (kobieta 41-50 lat)

Ja bym to całkowicie zlikwidował, albo przeniósł gdzieś dalej w głąb, ponieważ to jest brzydkie, psuje estetykę tego miejsca. (mężczyzna 18-25 lat)

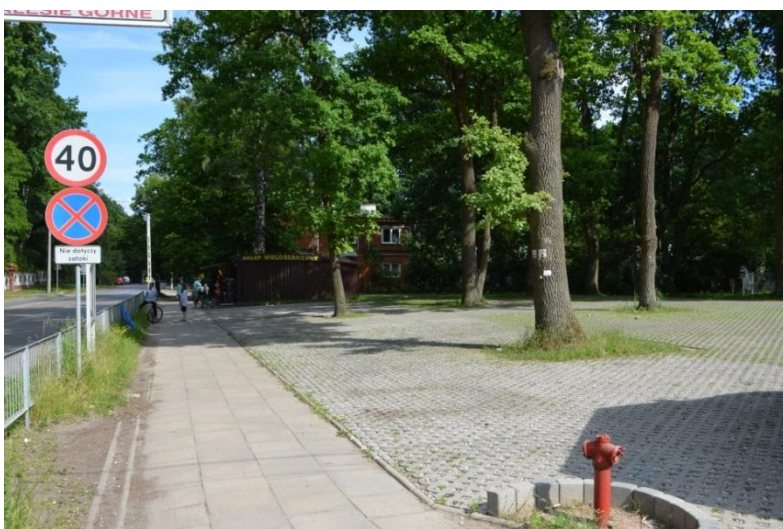
➤ **Są też głosy, z których wynika, że bazarnek to przeżytek. Należą one jednak do rzadkości.**

Bazarek już nie ma racji bytu. Kiedyś on normalnie funkcjonował, a teraz skupia się na sobocie, na trzech godzinach. I ten teren jest pusty (Fot. 19). Trzeba by go inaczej zagospodarować, ale jak – to nie wiem. (mężczyzna 41-50 lat)

Zamiast bazarku mogłaby powstać Biedronka. (mężczyzna 41-50 lat)

Fot. 19. Niewykorzystany teren bazarku w ciągu tygodnia, z dojściem tylko ul. Pionierów (Fot. D. Mantey)

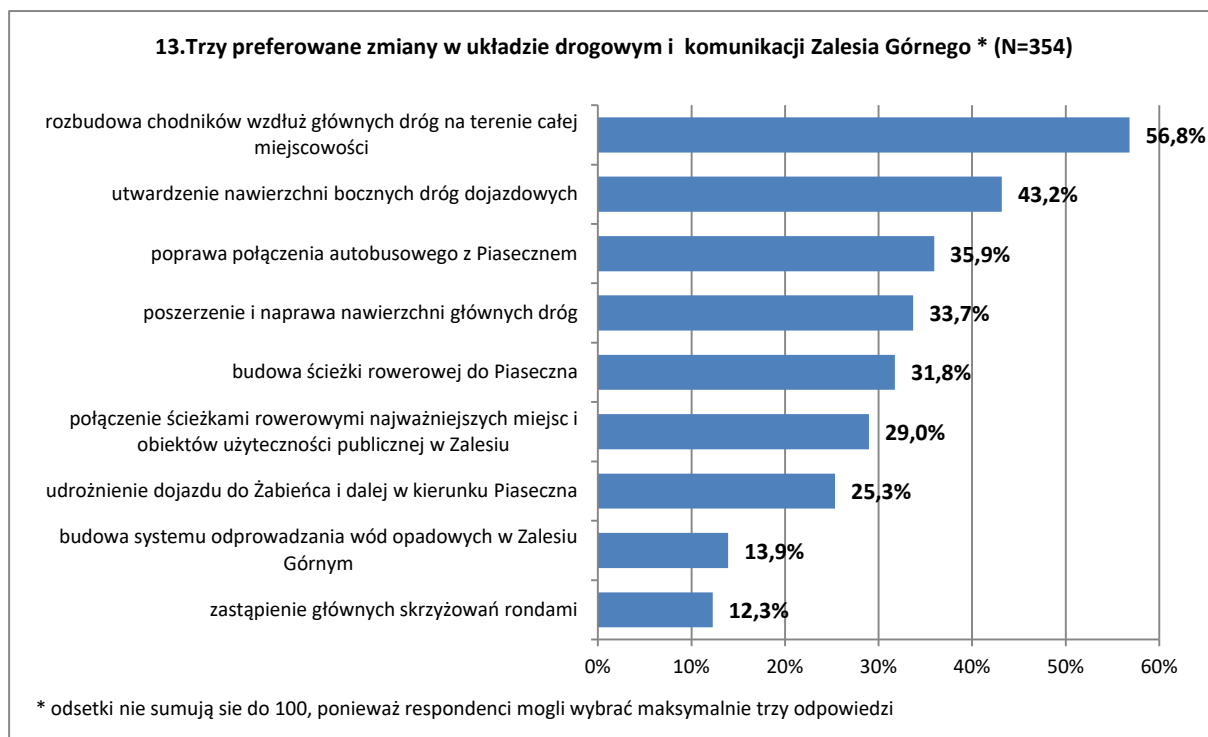

Fot. 20. Chodnik i ogrodzenie bazarku od strony ulicy (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

Fot. 21. Nawierzchnia bazarku (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

2.9. POTRZEBNE ZMIANY W UKŁADZIE DROGOWYM I KOMUNIKACJI

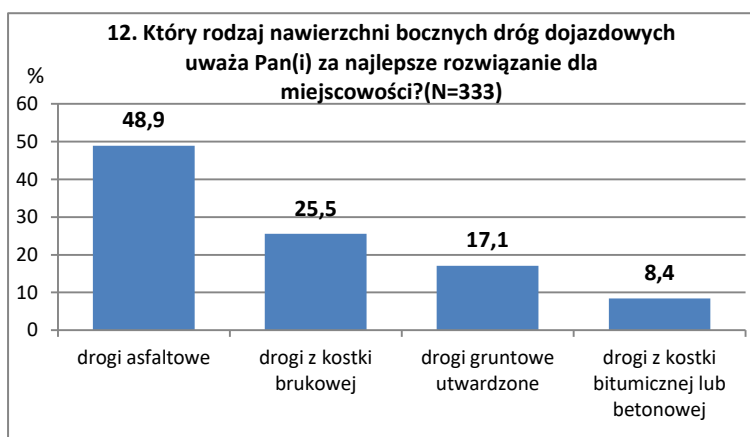

Mieszkańcy zapytani o trzy najbardziej pożądane zmiany w układzie drogowym i komunikacji w Zalesiu Górnym wskazywali przede wszystkim na potrzebę rozbudowy chodników wzdłuż głównych dróg na terenie całej miejscowości (56,8%). Poprawiłoby to bezpieczeństwo pieszych, ale także zachęciło mieszkańców do częstszego przebywania w przestrzeni publicznej Zalesia.

W dalszej kolejności wskazywali na konieczność utwardzenia nawierzchni bocznych dróg dojazdowych (43,2%) oraz poprawę połączenia autobusowego z Piasecznem (35,9%).

Budowa ścieżek rowerowych (w tym ścieżki do Piaseczna) znalazła się na piątej i szóstej pozycji spośród wszystkich dziewięciu zaproponowanych zmian.

Pomimo tego, iż mieszkańcy opowiedzieli się na utrzymaniem leśnego charakteru Zalesia, chcą oni zmiany nawierzchni bocznych dróg dojazdowych miejscowości.

Niemal połowa badanych, którzy mieli zdanie w badanej kwestii chciałyby asfaltowej nawierzchni dróg w Zalesiu, a co czwarty nawierzchni z kostki brukowej. Jedynie 17,1% zalesian opowiedziało się za drogami gruntowymi.

Nieutwardzone boczne uliczki (Fot. 22, 23) oraz niebezpieczne skrzyżowania wciąż utrudniają codzienne funkcjonowanie mieszkańcom Zalesia (Fot. 24).

Fot. 22. Skrzyżowanie ul. Koralowych Dębów i Owsianej. Niewyasfaltowany fragment ulicy, który skutecznie utrudnia życie mieszkańcom przez stale unoszący się kurz (Fot. M. Witek)

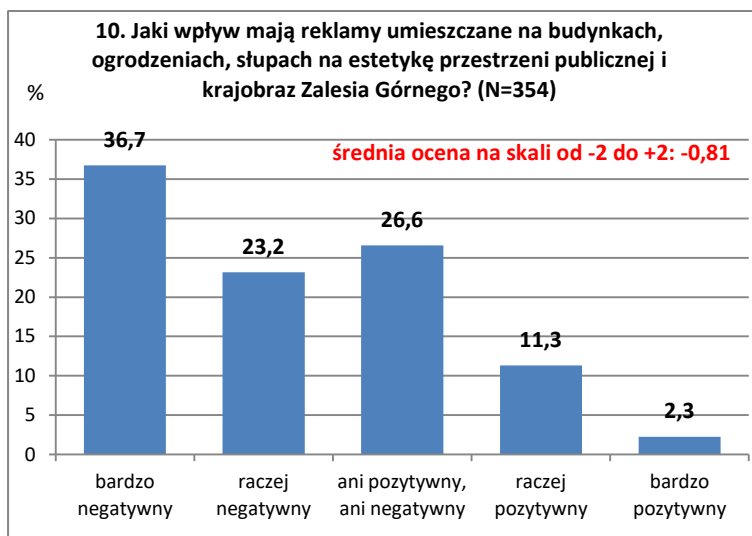

Fot. 23. Ul. Chabrowa – typowa boczna droga dojazdowa na Domance.
(Fot. M. Bartman)

Fot. 24. Niebezpieczne skrzyżowanie ulic Leśnych Boginek, Wiekowej Sosny, Leśny Zaulek, Żłocistych Łanów Parkowej i przedłużenia Młodych Wilcząt
KONIECZNE JEST RONDO!!!!!! (Fot. D. Mantey)

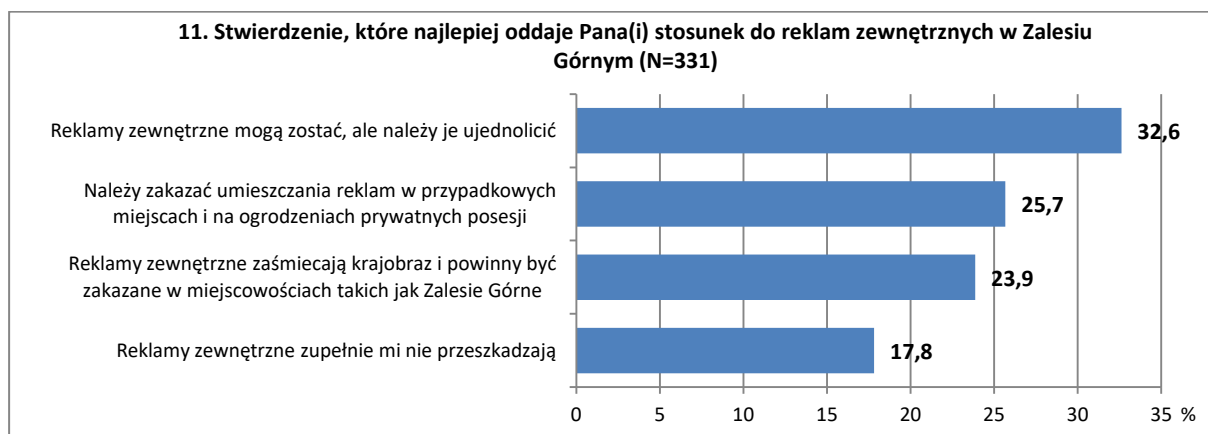
2.10. PROBLEM REKLAM

Mieszkańcy Zalesia uważają, że reklamy umieszczane w przypadkowych miejscach mają „raczej” negatywny wpływ na krajobraz miejscowości (Fot. 25, 26, 27, 28, 29). **Aż 59,9% zalesian jest niezadowolonych z takiego stanu rzeczy.** Jedynie 13,6% respondentów było przeciwnego zdania.

Daje to władzom lokalnym „zielone światło” do podjęcia działań w kwestii uporządkowania reklam na terenie miejscowości.

Zdania na temat sposobu uporządkowania reklam na terenie Zalesia Górnego były podzielone.

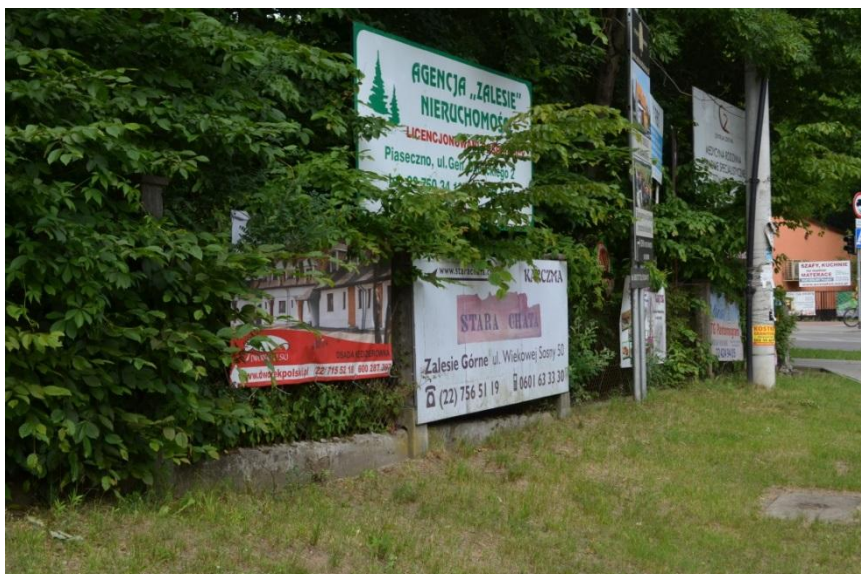
Najwięcej badanych (32,6%) uznało, że reklamy powinny pozostać, ale należy je ujednolicić. Co czwarty opowiedział się za wprowadzeniem zakazu umieszczania ich w miejscach do tego nieprzeznaczonych. 17,8% respondentów przyznało, że reklamy im zupełnie nie przeszkadzają.

Fot. 25. Nagromadzenie reklam w okolicach bazarku (Fot. D. Mantey)

Fot. 26. Reklamy na ogrodzeniu boiska od strony ul. Pionierów (Fot. D. Mantey)

Fot. 27. Reklamy przy głównym skrzyżowaniu ul. Pionierów i Wiekowej Sosny
(Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

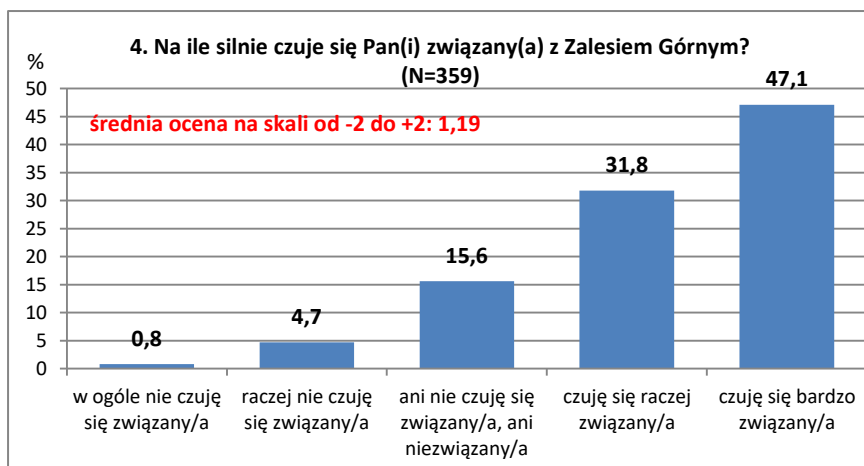
Fot. 28. Reklamy na ogrodzeniu boiska Hubertus od strony ul. Białej Brzozy (Fot. D Mantej)

Fot. 29. Reklamy przy ul. Wiekowej Sosny (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

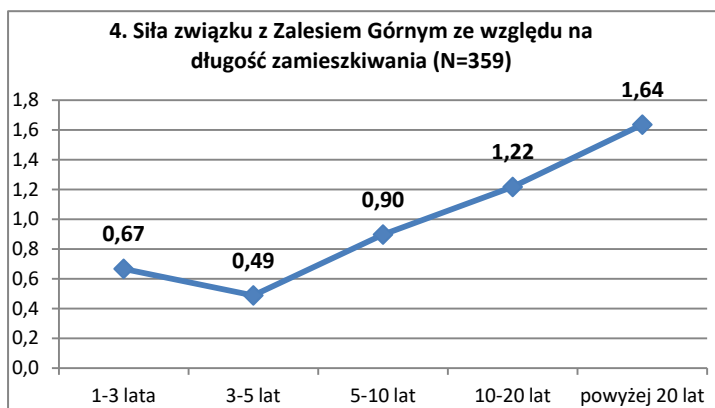
2.11. RELACJE WOBEC ZALESIA ORAZ ZALESIAN

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę swojego przywiązania do Zalesia Górnego na pięciopunktowej skali, gdzie -2 oznacza „w ogóle nie czuję się związany/a”, -1 „raczej nie czuję się związany/a”, 0 „ani nie czuję się związany/a, ani niezwiązany/a”, 1 „czuję się raczej związany/a”, a 2 „czuję się bardzo związany/a”.

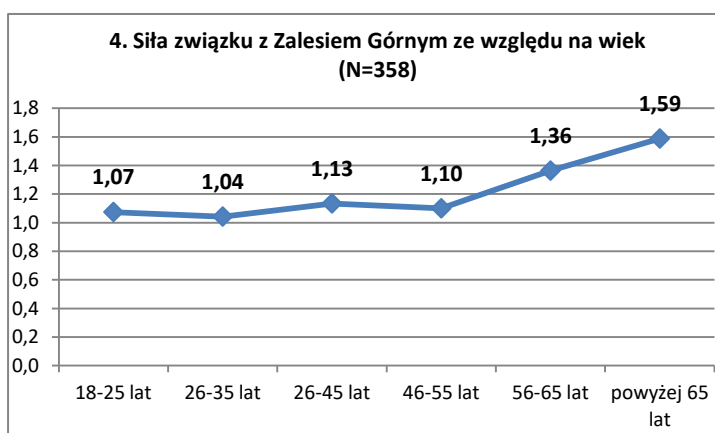

Mieszkańcy Zalesia Górnego czują się „raczej” związani ze swoją miejscowością.

Blisko połowa (47,1%) respondentów czuje się „bardzo” związana z Zalesiem Górnym.

Poziom przywiązania do Zalesia Górnego rośnie wraz z długością zamieszkiwania na terenie miejscowości. Wyjątek stanowią osoby mieszkające tu od 3 do 5 lat. Czują się oni najslabiej związani z Zalesiem. Jednocześnie jest to najmniej zadowolona z miejscowości zamieszkania grupa zalesian. Zależność pomiędzy poczuciem przywiązania do Zalesia a długością zamieszkiwania jest istotna statystycznie na mocy testu ANOVA⁹.

Poziom przywiązania do Zalesia nie zależy w sposób istotny statystycznie od wieku mieszkańców¹⁰. Średnie oceny przywiązania dla czterech kategorii wiekowych respondentów (od 18 do 55 lat) są na podobnym poziomie. Osoby w wieku 56-65 lat czują się nieco bardziej przywiązane do Zalesia G., zaś najbardziej emeryci (65 lat lub więcej).

⁹ F (4, 354)=22,143; $p<0,01$

¹⁰ F (5, 352)=3,088; $p>0,05$

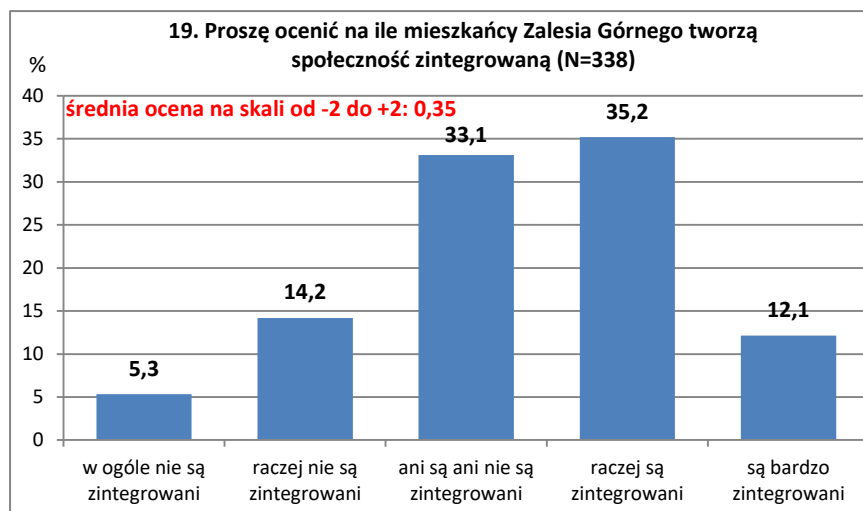
4. Siła przywiązania do Zalesia Górnego ze względu na miejsce przebywania w ciągu dnia (N=351)

27. Czy od poniedziałku do piątku przez większą część dnia przebywa Pan(i)...	Średnia	N	Odchylenie standardowe
na terenie Zalesia Górnego	1,34	215	0,893
w Warszawie	0,95	103	0,890
w innych niż w Warszawa i Zalesie Górne miejscu	1,06	33	1,059
Ogółem	1,20	351	0,924

Czynnikiem różnicującym w sposób istotny statystycznie poziom przywiązania do Zalesia G. jest ilość czasu spędzanego na terenie miejscowości. Osoby pracujące bądź studiujące poza Zalesiem, a szczególnie ci, którzy większą część dnia spędzają w oddalonej o ok. 27 km Warszawie, mają do miejscowości zamieszkania bardziej ambiwalentny stosunek (ANOVA¹¹).

Poziom przywiązania do Zalesia Górnego jest dość silnie skorelowany z poziomem zadowolenia z zamieszkiwanej przestrzeni (współczynnik korelacji Pearsona¹²). Oznacza to, że **każda inicjatywa budująca tożsamość lokalną powinna przełożyć się na większe zadowolenie z miejscowości zamieszkania**.

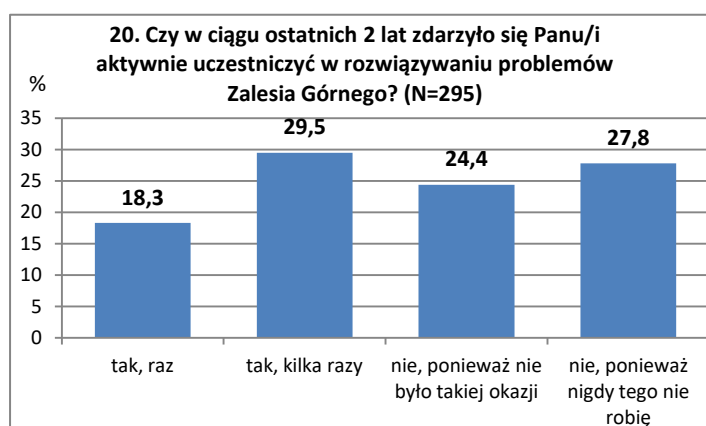
Relacje wobec terytorium warto analizować równolegle z relacjami wobec współmieszkańców.

Mieszkańcy Zalesia Górnego uważają, że są pomiędzy „raczej zintegrowani” a „ani zintegrowani, ani niezintegrowani”. 18,2% respondentów uznało, że zalesianie nie należą do społeczności zintegrowanej.

Badanie nie wykazało istotnej statystycznie zależności pomiędzy poczuciem integracji a wiekiem oraz poczuciem integracji a długością zamiesz-

kiwania w Zalesiu, choć o integracji mieszkańców najsilniej przekonane są osoby mieszkające tu od 5 do 20 lat.

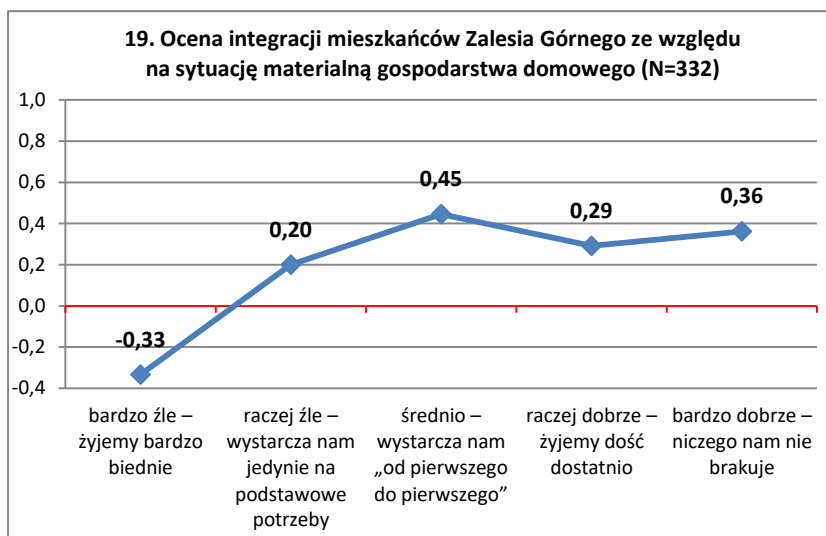
Spośród osób, które pamiętają swój udział w AKTYWNYCH formach angażowania się w sprawy lokalne w ciągu ostatnich 2 lat, blisko połowa, bo aż 47,8% raz bądź kilka razy wzięła udział w zebraniu gminnym, proteście, zbierała podpisy pod jakąś petycją, bądź zgłosiła władzom gminy problem dotyczący Zalesia. 18,2% respondentów nie pamiętało swojego zaangażowania.

Częściej angażują się ci, którzy mieszkają tu dłużej. Spośród osób zaangażowanych

aż 71,6% mieszka w Zalesiu przynajmniej 10 lat (osoby mieszkające przynajmniej 10 lat stanowią 62,4% ogółu mieszkańców Zalesia), a 46,1% przynajmniej 20 lat (osoby mieszkające przynajmniej 20 lat stanowią 39,2% ogółu mieszkańców Zalesia).

¹¹ $F(2, 348)=6,951; p<0,05$

¹² $r=0,564, p<0,05$

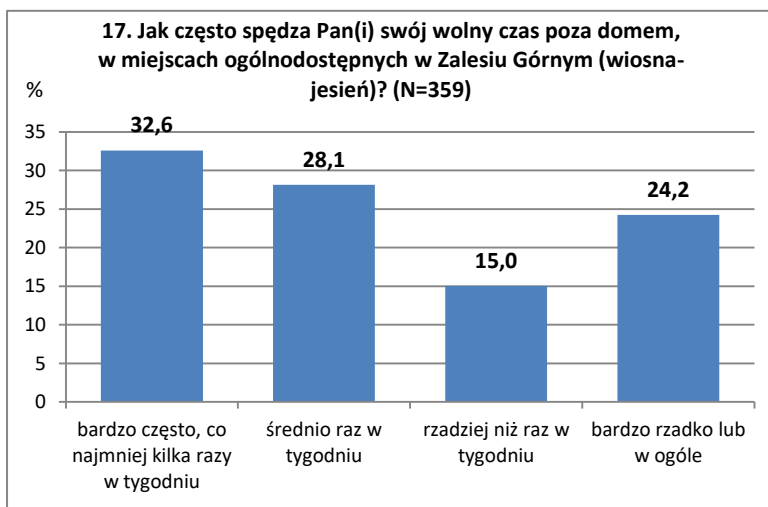
Największe problemy z integracją społeczną mają osoby, które „bardzo źle” oceniają sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego. Są one przekonane, że mieszkańcy Zalesia nie stanowią zintegrowanej społeczności.

Warto podjąć wysiłek polegający na aktywizacji mieszkańców, którzy borykają się z problemami finansowymi.

Średnia ocena poniżej neutralnego punktu na skali może bowiem świadczyć o zakorzenionym w świadomości osób najbiedniejszych poczuciu izolacji społecznej oraz ogólnej obojętności na zjawisko biedy ze strony współmieszkańców oraz władz lokalnych.

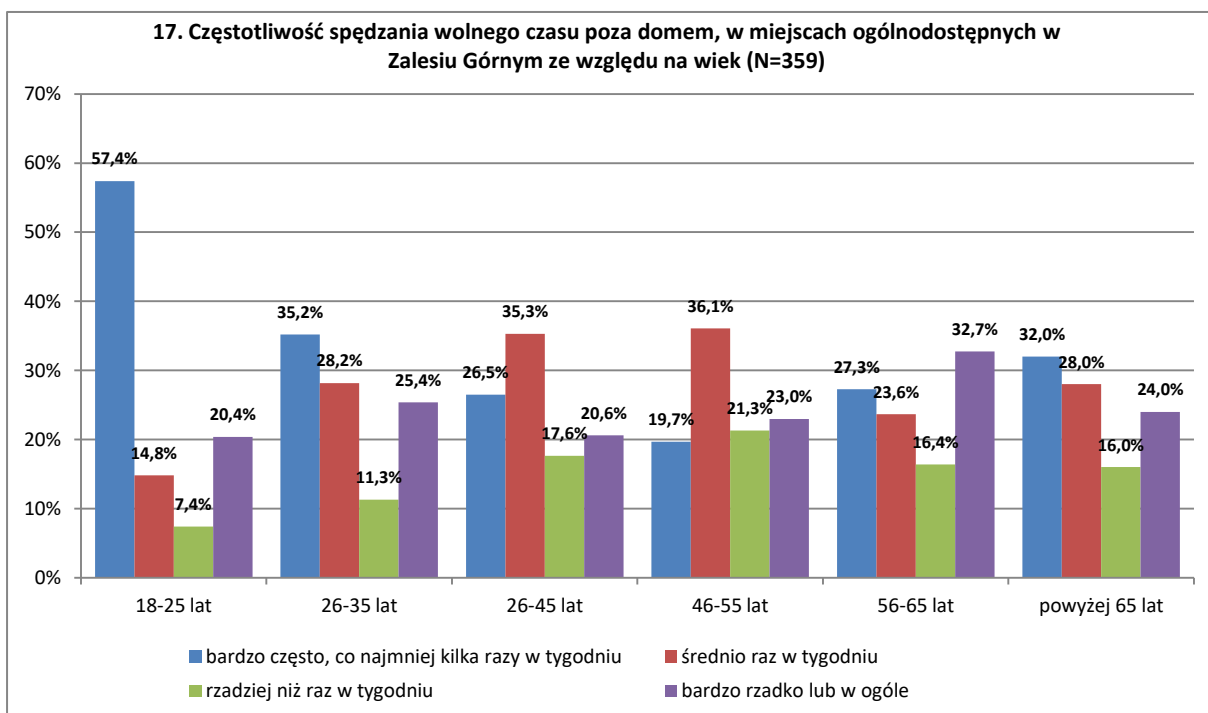
2.12. CZAS WOLNY W ZALESIU GÓRNYM

2.12.1. Miejsca spędzania czasu wolnego

Mieszkańcy zapytani o to, jak często spędzają swój czas wolny w przestrzeni publicznej Zalesia Górnego w okresie wiosna-jesień najczęściej deklarowali, że bardzo często, co najmniej kilka razy w tygodniu (32,6% badanych).

Niestety, co czwarty mieszkaniec nie korzysta z przestrzeni publicznej Zalesia w ogóle lub robi to bardzo rzadko. Może być to skutek braku czasu bądź też braku atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.

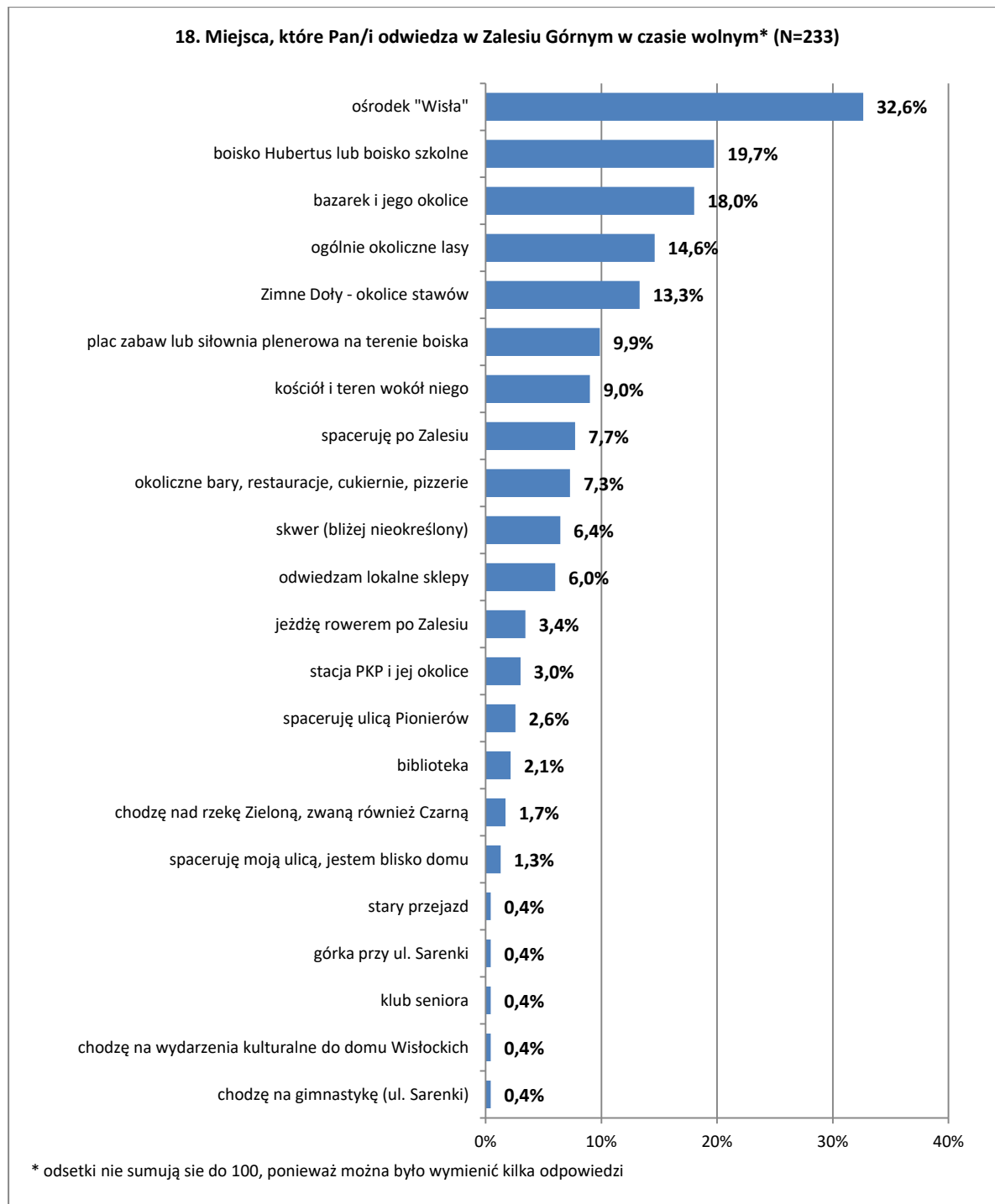

Codziennie spędzanie czasu wolnego w przestrzeni publicznej Zalesia najczęściej deklarowali młodzi respondenci – aż 57,4% osób w wieku 18-25 lat (zależność istotna statystycznie¹³). Planując zmiany w zagospodarowaniu miejscowości należy zatem uwzględnić w pierwszej kolejności oczekiwania tej grupy wiekowej.

Z przestrzeni publicznej Zalesia Górnego codziennie korzysta też stosunkowo dużo osób w wieku 26-35 lat (35,2%) oraz emerytów (32%).

¹³ $\chi^2(15, 359)=28,328; p<0,05$

Mieszkańcy, którzy korzystają z lokalnych przestrzeni publicznych i miejsc spotkań zostali poproszeni o wymienienie miejsc, które odwiedzają najczęściej. **Stanowi to istotną wskazówkę dla władz lokalnych, o które miejsca należy zadbać w pierwszej kolejności, tak aby spełniały oczekiwania ich użytkowników.**

Okazuje się, że największą popularnością ogólnie wśród mieszkańców Zalesia cieszy się ośrodek „Wista” ze zlokalizowanym na jego terenie malowniczym zbiornikiem wodnym. Na dalszych miejscach, z nieco mniejszym odsetkiem wskazań, znalazły się obiekty sportowe, czyli boisko „Hubertus” oraz boisko szkolne, bazarek i jego okolice (potencjalne centrum miejscowości), ogólnie okoliczne lasy oraz Zimne Doły.

Poniższa tabela przedstawia cztery najczęściej wymieniane miejsca spędzania czasu wolnego przez cztery kategorie wiekowe mieszkańców.

18. Cztery najczęściej odwiedzane miejsca przez przedstawicieli poszczególnych kategorii wiekowych mieszkańców (w nawiasie podano odsetek respondentów należących do poszczególnych grup wiekowych, którzy wskazali dane miejsce)

18-25 lat (N=38)	26-45 lat (N=97)	46-65 lat (N=66)	powyżej 65 lat
boisko Hubertus lub boisko szkolne (64,1%)	ośrodek "Wisła" (47,4%)	bazarek i jego okolice (28,8%)	ośrodek "Wisła" (35,5%)
Zimne Doły – okolice stawów (28,2%)	plac zabaw lub siłownia plenerowa na terenie boiska (17,5%)	kościół i teren wokół niego (19,7%)	skwer (bliżej nieokreślony) (22,6%)
ośrodek "Wisła" (17,9%)	ogólnie okoliczne lasy (17,5%)	ośrodek "Wisła" (18,2%)	kościół i teren wokół niego (12,9%)
stacja PKP i jej okolice (15,4%)	bazarek i jego okolice (17,5%)	ogólnie okoliczne lasy (15,2%)	bazarek i jego okolice (12,9%)

Preferencje poszczególnych grup wiekowych są zróżnicowane. Ludzie młodzi (18-25 lat) zdecydowanie najczęściej spotykają się na lokalnych boiskach, osoby nieco starsze, ale przed 46 rokiem życia wolą przebywać na terenie ośrodka „Wisła”, osoby w średnim wieku preferują bazarek i jego okolice, zaś emeryci spacerują po ośrodku „Wisła” bądź korzystają z lokalnych skwerów.

Kobiety najczęściej korzystają z:

- ośrodka „Wisła” (30,4%)
- bazarku i jego okolic (22,4%)
- placu zabaw lub siłowni plenerowej na terenie boiska (16%)

Mężczyźni zaś najchętniej odwiedzają:

- również ośrodek „Wisła” (35,2%)
- boisko Hubertus lub szkolne (25%)
- ogólnie okoliczne lasy (13,9%)
- Zimne Doły – okolice stawów (13,9%)

2.12.2. Opinie i potrzeby w zakresie przestrzeni czasu wolnego w Zalesiu

Potrzeby oraz zwyczaje związane ze spędzaniem czasu wolnego przez mieszkańców Zalesia zebrane zostały w trakcie wywiadów. Pytano przedstawicieli czterech kategorii wiekowych: 18-25 lat, 26-40 lat, 41-50 lat oraz 51 lat lub więcej, przy czym osoby w wieku 26-40 oraz 41-50 lat zostały połączone w jedną kategorię, którą określono jako osoby pracujące. Mieszkańcy po 50-tym roku życia, z kolei, dla odróżnienia od pozostałych kategorii wiekowych zyskali miano osób starszych, choć de facto większość z nich to osoby w średnim wieku.

LUDZIE MŁODZI (18-25 LAT)

- Młodzi ludzie spędzają czas wolny przede wszystkim w Warszawie. Zalesie stwarza im warunki jedynie do podejmowania aktywności fizycznej, typu jazda na rowerze, gry zespołowe z rówieśnikami na lokalnych boiskach, rzadziej spacerów.
- Atrakcyjność miejscowości zdecydowanie podniosłyby nowe obiekty sportowo-rekreacyjne typu basen czy profesjonalna siłownia, choć na razie wystarczyłyby zwykłe ławki, zadbane skwer czy miła kawiarnia.

W Warszawie mam co robić, no i liczba atrakcji jest miazdząca. (mężczyzna 18-25 lat)

*Czas wolny najczęściej spędzam w Warszawie, ewentualnie jeżdżę rowerem po okolicy. Potrzebuję siłowni takiej krytej, prywatnej, a nie plenerowej. **Przydałby się skwer z ławkami, np. na wysokości kościoła lub między przedszkolem a ul. Wiekowej Sosny.*** (mężczyzna 18-25 lat)

Spotkania ze znajomymi, rolki, rower, dużo czasu spędzam na boisku. Chciałabym, żeby wybudowali basen. (kobieta 18-25 lat)

W weekendy, kiedy chcę odpocząć, spaceruję po miejscowości i okolicznych lasach raz na tydzień albo rzadziej. Chciałabym mieć miejsce, gdzie pójść na kawę, a estetyka miejsca nie będzie odbiegać od warszawskich norm. W Zalesiu jest bardzo mało miejsc do odpoczynku. Chciałabym móc gdzieś usiąść w czasie spacerów. (kobieta 18-25 lat)

Czasami przejdę się na spacer nad ośrodek „Wisła” i w zasadzie to wszystko, co robię w Zalesiu. Nie robię tu żadnych zakupów ani nic. (studentka 18-25 lat)

OSOBY PRACUJĄCE (26-50 LAT)

- **Zalesie oferuje mieszkańcom dość ograniczone możliwości spędzania czasu wolnego. Niektórym osobom jednak to wystarcza, ponieważ w miejscu zamieszkania poszukują przede wszystkim spokoju po dniu pracy spędzonym w zatłoczonej Warszawie. Inni narzekają, jeszcze inni marzą...**

Spaceruję, w weekendy chodzę na bazar, ale przeważnie odpoczywam w ogrodzie. (kobieta ok. 40 lat)

Zalesie sprzyja różnego rodzaju aktywnościom: spacerom, bieganiu, nordic walking, rowerom. Brakuje jednak basenu, miejsca, gdzie można by pójść z kocem i usiąść. (kobieta 26-40 lat)

Zalesie to miejsce, w którym nie ma takiej przestrzeni, poza przyrodą, która służyć może do spacerów. Nie podejmuję żadnych aktywności, a chciałabym może wieczorem móc pójść do restauracji z żoną. (mężczyzna 26-40 lat)

Wiem, że kiedyś marzeniem mieszkańców był amfiteatr. Powrót do takiej tradycji byłby świetnym pomysłem. (kobieta 41-50 lat)

- **Być może dlatego osoby pracujące jako przestrzeń czasu wolnego wybierają Warszawę. Zalesie sprzyja bowiem niemal wyłącznie spacerom bądź jeździe na rowerze.**

Czas wolny często spędzam w Warszawie, bo w Zalesiu to tylko można spacerować. Ewentualnie jeżdżę na rowerze. (mężczyzna 26-40 lat)

Pracuję w Warszawie i tam z rodziną spędzam czas wolny. Nawet do sklepu tutaj nie chodzę. Czasami do kościoła tylko. (mężczyzna 41-50 lat)

W weekendy często z mężem i dziećmi jeździmy do Piaseczna lub Warszawy. (kobieta ok. 32 lata)

Chciałabym czas wolny spędzać w Zalesiu, ale niestety muszę w Warszawie. Brak tu jakichś rozrywek dla mieszkańców. Gdyby dostawiono więcej ławek, to można by częściej spacerować, usiąść, odpocząć. (mężczyzna 26-35 lat)

OSOBY STARSZE

- **Osoby nieco starsze znajdują w Zalesiu to, czego na ogół szukają, czyli dobry klimat, świeże powietrze, ciszę i sąsiedztwo przyrody. W czasie wolnym często zajmują się własnym ogródkiem, spacerują bądź jeżdżą na rowerze. Nie przeszkadza im to, że praktycznie codziennie oddają się tym samym zajęciom. Takie Zalesie kochają.**

Czas wolny spędzam przede wszystkim nad wodą, bo tam mam ze szwagrem miejsce do łowienia rybek. (mężczyzna 50+)

Jeździmy po okolicy na rowerach, chodzimy na spacer, czasami zajmujemy się wnukami i zazwyczaj chodzimy wtedy na nasze boisko. (mężczyzna 51+)

- **Ulubione zajęcie emerytów to prowadzenie rozmów oraz obserwowanie ludzi i przyrody. Do tego jednak potrzebna jest przestrzeń publiczna wyposażona w ławki. Tych jednak brak. Pozostaje zatem Klub Emeryta bądź gimnastyka dla seniorów.**

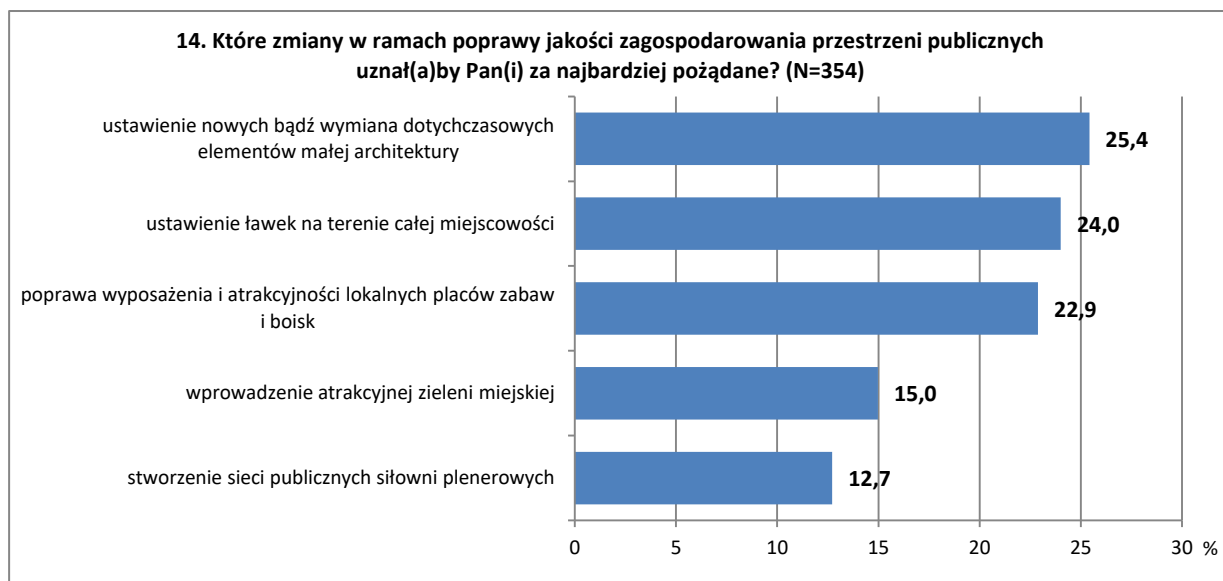
Lubię sobie usiąść na ławce, tak jak teraz i obserwować ludzi i przyrodę. (mężczyzna 75 lat)

Ja spędzam czas wolny w Zalesiu na swojej działce, lubię mój ogródek. Zalesie jest bardzo bliskie mojemu sercu jednak nie mogę tutaj spędzać czasu wolnego. Nie podejmuje żadnych aktywności w przestrzeni publicznej, ponieważ jej nie zauważam, a chciałabym spotkać się z koleżankami, porozmawiać przy herbacie w jakiejś herbaciarni lub po prostu posiedzieć na ławce nie w lesie. (kobieta 51+)

- **Co ciekawe, osoby starsze są częstymi użytkownikami lokalnej siłowni plenerowej, która stanowi dla nich dodatkową zachętę do tego, aby wyjść z domu i pobyc trochę dłużej w przestrzeni publicznej miejscowości.**

Ostatnio podoba mi się taka siłownia plenerowa i tam bym chciała spędzać więcej czasu, chociaż dobrze by było, jakby tam było więcej sprzętu sportowego. (kobieta 51+)

2.13. POTRZEBA ZMIAN W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ZALESIA GÓRNEGO

Mieszkańcy zapytani o preferowane inwestycje służące poprawie jakości zagospodarowania przestrzeni publicznych najczęściej wybierali trzy: inwestycje w elementy małej architektury typu: kosze na śmieci, latarnie, tablice ogłoszeń, stojaki rowerowe; zakup i rozstawienie na terenie miejscowości ławek oraz poprawa wyposażenia lokalnych placów zabaw i boisk.

W pierwszej kolejności zatem dodatkowe środki z budżetu gminy powinny zostać przeznaczone na wyposażenie przestrzeni publicznej w elementy, których brakuje lub wymianę tych, które psują estetykę miejscowości. Przydałaby się też poprawa wyposażenia i atrakcyjności miejsc zabaw, sportu i rekreacji.

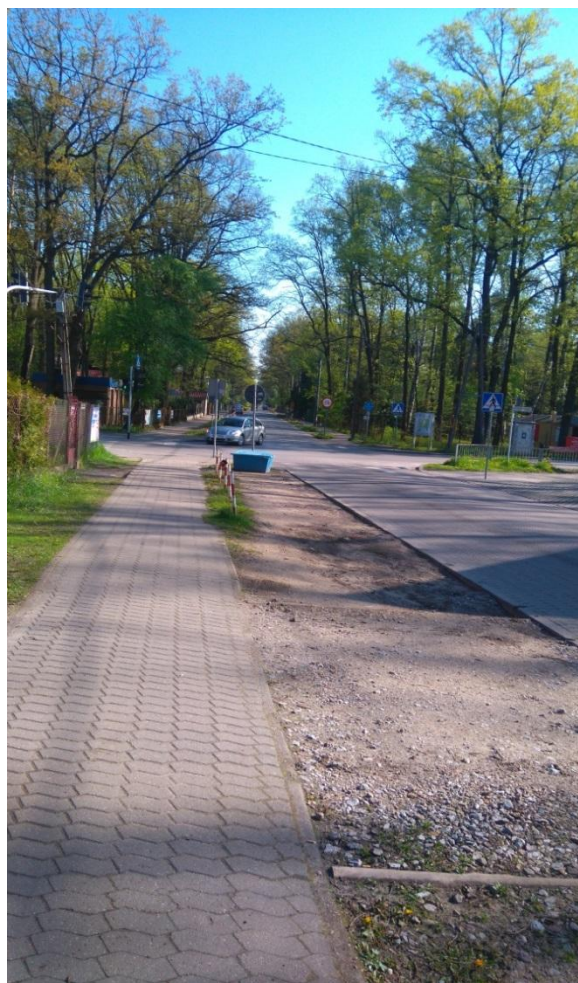
Na kolejnej, czwartej pozycji znalazła się zieleń miejska, której często po prostu brakuje. Mieszkańcy wskazując pożądane zmiany w sposobie zagospodarowania przestrzeni publicznych nieco zignorowali zły stan zieleni miejskiej, ponieważ Zalesie jest miejscowością-lasem. Na brak zieleni zatem nie narzekają, a do widoku zaniedbanych trawników, klombów i skwerów zdążyli już przywyknąć (Fot. 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38). Warto jednak pamiętać o tym, że zieleń miejska jest ważnym elementem wpływającym na pozytywne doznania estetyczne. Te z kolei wzmacniają przywiązanie do miejsc zamieszkania.

Fot. 30. Samotny „klomb” przy skwerze dworcowym (Fot. A Jędrycha)

Fot. 31. Niekoszona trawa i niepotrzebne słupki
(Fot. D. Mantey)

Fot. 32. Brak jakiegokolwiek zieleni przyulicznej pomimo
wydzielonego miejsca (Fot. D. Mantey)

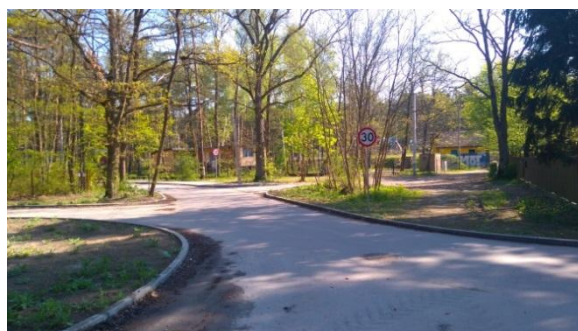
Fot. 33. Miejsce zostawione na zielen przy skrzyżowaniu ul.
Białej Brzozy z Koralowych Dębów (Fot. D. Mantey)

Fot. 34. Klomby przed szkołą pod koniec kwietnia
(Fot. D. Mantey)

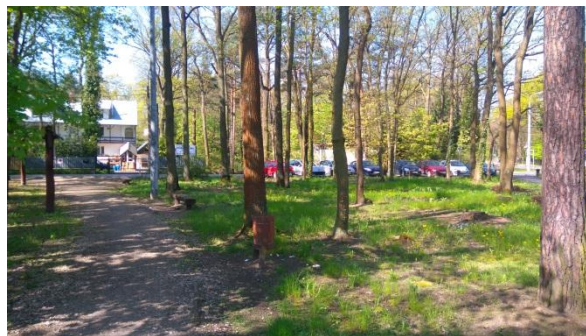
Fot. 35. Miejsce na zielen przed przystankiem przy
ul. Wiekowej Sosny (Fot. D. Mantey)

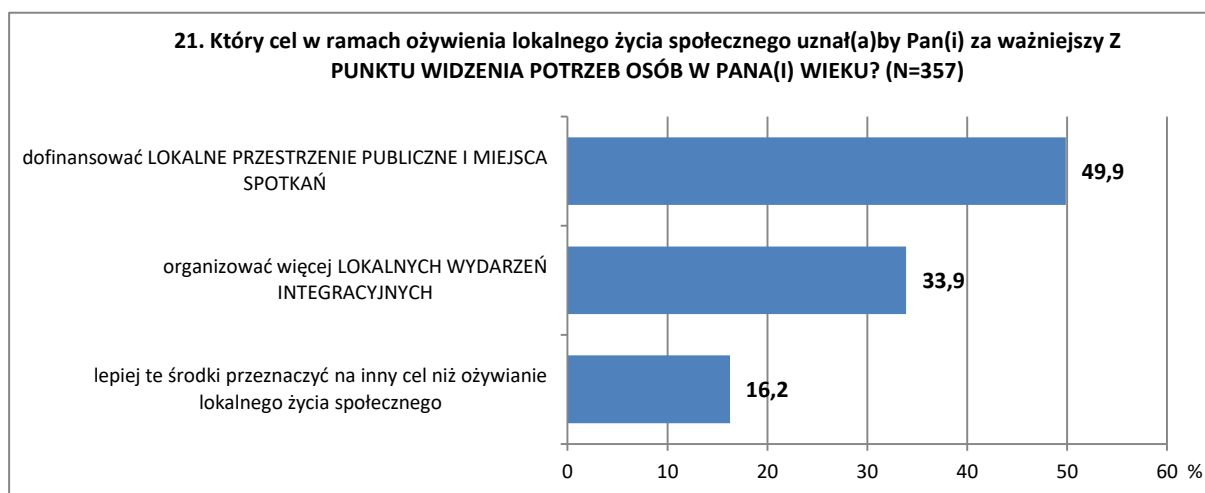
Fot. 36. Wydeptane ścieżki zamiast trawników w okolicy
ul. Przeskok (Fot. D. Mantey)

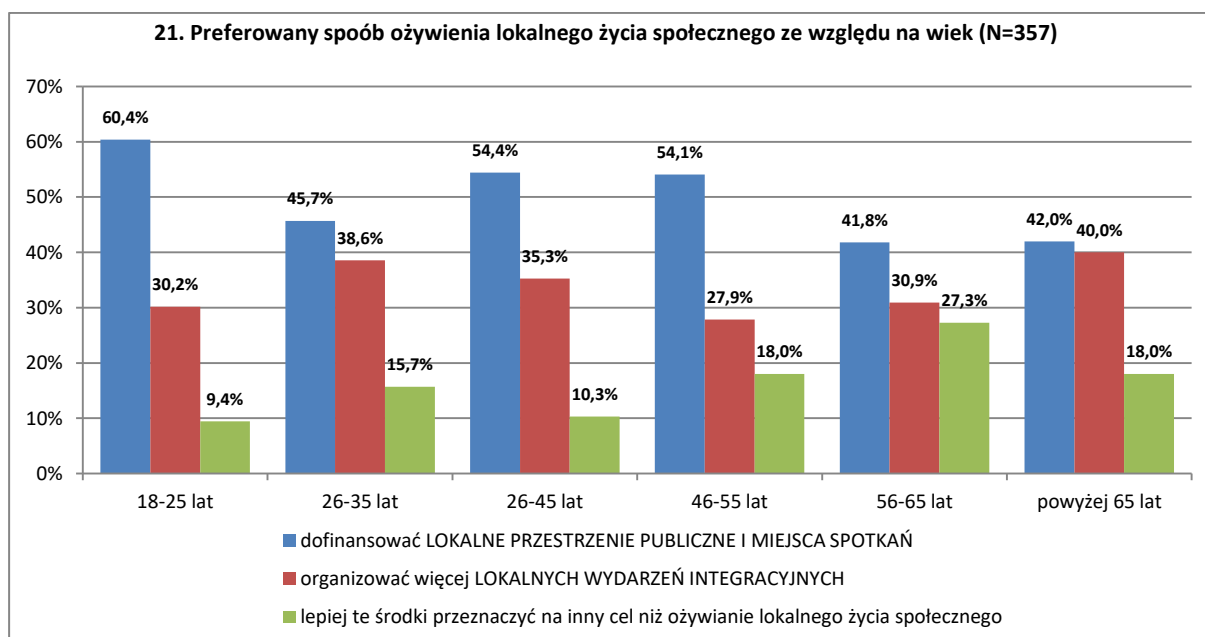
Fot. 37. Brak zieleni przylicznej wzdłuż ul. Pionierów
(Fot. D. Mantey)

Fot. 38. Brak zieleni urządzonej w okolicach stacji PKP
(Fot. D. Mantey)

Przestrzenie publiczne Zalesia niewątpliwie wymagają dofinansowania, czego wyraz dali mieszkańcy odpowiadając na pytanie o to, co jest ważniejsze z punktu widzenia ożywienia lokalnego życia społecznego dla osób w ich wieku. **Połowa badanych uznała, że ważniejsze jest dofinansowanie lokalnych przestrzeni publicznych i miejsc spotkań**, a 33,9% opowiedziało się za organizowaniem większej ilości wydarzeń integracyjnych. 16,2% respondentów uważa, że ani jedno, ani drugie działania nie są potrzebne, a środki z budżetu należy przeznaczyć na inny niż ożywianie lokalnego życia społecznego cel.

Największy odsetek opowiadających się za inwestycjami w przestrzeń publiczną odnotowano wśród osób w wieku 18-25 lat. Najwięcej zwolenników lokalnych wydarzeń integracyjnych jest z kolei wśród emerytów, którzy są jednocześnie najmniej mobilną kategorią wiekową mieszkańców. Najbardziej zamknięte na ożywianie lokalnego życia społecznego okazały się osoby w średnim wieku (56-65 lat).

Zależność opinii w kwestii sposobów na ożywienie lokalnego życia społecznego od wieku okazała się nieistotna statystycznie¹⁴, co jednak nie oznacza, że powyższe wyniki nie oddają rzeczywistych postaw przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych.

¹⁴ $\chi^2(10, 357)=12,646; p>0,05$

2.14. LOKALNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE I MIEJSCA SPOTKAŃ

Zalesie Górne jest miejscowością bardzo zaniedbaną, wymagającą znacznej ingerencji w przestrzeń publiczną. Potwierdzają to mieszkańcy, którzy dostrzegają mnóstwo mankamentów w sposobie zagospodarowania ważnych dla nich miejsc. Dla Zalesia czas się zatrzymał. Ta niezwykle urokliwa miejscowość potrzebuje nowego ducha, odrobiny nowoczesności, ale bazującej na tym, co stanowi o tożsamości tej letniskowej miejscowości. W pierwszej kolejności rzuca się w oczy bylejakość i brak dbałości o szczegóły, które składają się na ogólną niską estetykę przestrzeni.

Niniejszy rozdział prezentuje opinie mieszkańców na temat ważnych dla nich miejsc wraz z propozycjami zmian w sposobie ich zagospodarowania.

2.14.1. Boisko Hubertus

Boisko jest bardzo ważną przestrzenią rekreacji praktycznie dla wszystkich mieszkańców Zalesia, bez względu na wiek. Znajduje się na nim przestrzeń do gier zespołowych, skatepark, plac zabaw oraz siłownia plenerowa (Fot. 39). Odbywają się tu również ważne dla mieszkańców imprezy integracyjne i pikniki lokalne. Jego sposób zagospodarowania pozostawia jednak wiele do życzenia. Boisko, co podkreślają mieszkańcy, powinno być przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych, ponieważ jest to jedyny tego typu ogólnodostępny obiekt w Zalesiu Górnym (Fot. 40).

ATUTY MIEJSCA:

- lokalizacja w pobliżu szkoły, kościoła i głównej ulicy, miejsce uczęszczane przez mieszkańców
- miejsce zacienione
- miejsce z ofertą dla każdej grupy wiekowej

UWAGI, SPOSTRZEŻENIA I SUGESTIE ZE STRONY MIESZKAŃCÓW ODNOŚNIE POPRAWY SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA MIEJSCA:

- **Całe boisko wymaga gruntownego remontu, choć pewne prace zostały już poczynione. KONIECZNIE NALEŻY POSTAWIĆ NA DOBRY PROJEKT, NAJWYŻSZY STANDARD WYKONAWSTWA I JAKOŚĆ MATERIAŁÓW. W prace projektowe warto zaangażować mieszkańców.**

Tam poczynione zostały duże inwestycje. Kosztowna nawierzchnia, a tymczasem teren wygląda, jakby nic od 40 lat się nie działo. Potrzebne jest wysprzątnięcie, przemyślenie stref do różnych gier, niekoniecznie do tych, które w tej chwili są. Boisko jest fatalnie zarządzane. (kobieta 41-50 lat)

- **W pierwszej kolejności należy skuć asfaltową nawierzchnię (Fot. 41), która jest bardzo niebezpieczna (o estetyce nie wspominając), a nową dostosować do współczesnych standardów.**

Można zagospodarować jakoś ten betonowy plac, którego tak naprawdę nikt nie używa, w każdym razie ja nie zauważyłam. Jakies nowe boisko do koszykówki dla młodzieży by się przydało. (kobieta 29 lat)

- **Wymiany wymaga również nawierzchnia placu zabaw na tartanową.**
- **Boisko należy lepiej wyposażać. Potrzeba więcej sprzętów, placu zabaw dla małych dzieci, nowych ramp na skateparku, urządzeń do wspinaczki dla starszych dzieci i młodzieży, więcej urządzeń na si-**

towni plenerowej. Warto wymienić stary sprzęt, typu bramki, kosze do gry w koszykówkę (Fot. 42), ławki. Należy pomyśleć też o kortach tenisowych, których brak mieszkańcy bardzo odczuwają.

Zrobić porządne boisko do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, miejsce na inne sporty. (mężczyzna 41-50 lat)

- Zimą mile widziane byłoby tu lodowisko.
- Boisko należy ogrodzić wyższą siatką, ponieważ wypadające na ulicę piłki stwarzają zagrożenia dla kierowców.
- Na boisku można i należy organizować więcej imprez lokalnych!
- Potrzebna jest większa kontrola nad bezpieczeństwem użytkowników w godzinach wieczornych. Chodzi tu w szczególności o dzieci, które narażone są na towarzystwo osób dorosłych, dla których boisko jest miejscem spotkań połączonych ze spożywaniem alkoholu.

Odpowiednie osoby powinny się tam zająć, bo często przychodzą tu dzieciaki, a obok bezrobotni żłopijący piwo. (mężczyzna 18-25 lat)

- Warto pomyśleć o wypożyczalni sprzętu sportowego.

Może jakaś wypożyczalnia, żeby dzieciaki piłek i innych rzeczy nie dźwigały? (mężczyzna 65+)

- Przydałoby się więcej ławek i trybuna dla osób, które przychodzą tu w charakterze obserwatorów. Można by wówczas organizować lokalne zawody.
- Należy też zwrócić większą uwagę na czystość na boisku i wokół niego, a także mało estetyczne reklamy na ogrodzeniu.

Po pierwsze, boisko jest brudne, podobnie jak jego okolice. Tam jest kupa śmieci, one są za rzadko sprzątane – zwłaszcza ta część asfaltowa. Tam są papiery, butelki itd. Ono przede wszystkim powinno być posprzątane. (kobieta 51+)

Fot. 39. Siłownia plenerowa na mało atrakcyjnej nawierzchni (Fot. A. Zając)

Fot. 40. Ogólny widok na boisko, które sprawia wrażenie niewykorzystanego (Fot. D. Mantey)

Fot. 41. Boisko do gry w koszykówkę i przepełniony kosz na śmieci (Fot. A. Zając)

Fot. 42. Standard wyposażenia boiska (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

2.14.2. Teren wokół stacji PKP

Teren wokół stacji PKP tworzy sama stacja, skwer na tyłach stacji oraz „dzikie” miejsca parkingowe na pobliskich ulicach. Całość stanowi przestrzeń dysfunkcyjną, która utrudnia codzienne funkcjonowanie mieszkańcom, a przy okazji psuje wizerunek Zalesia Górnego.

ATUTY MIEJSCA:

- jeden z najważniejszych punktów węzłowych w Zalesiu, z którego regularnie korzysta większość mieszkańców
- miejsce zlokalizowane przy jednej z dróg wyjazdowych z Zalesia oraz w sąsiedztwie ośrodka „Wisła”
- miejsce z dużym potencjałem do budowania tożsamości lokalnej, potencjalna wizytówka Zalesia Górnego
- ważny punkt informacyjny dla mieszkańców i przyjezdnych

UWAGI, SPOSTRZEŻENIA I SUGESTIE ZE STRONY MIESZKAŃCÓW ODNOŚNIE POPRAWY SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA MIEJSCA:

- Miejsce najbardziej zaniedbane w Zalesiu, dysfunkcyjne, wymagające kompleksowych zmian, budzące oburzenie mieszkańców, frustrację i złość na władze gminy. Zalesianie duże nadzieje wiąże z remontem torowiska oraz peronów. Chcieliby, aby władze gminy prace modernizacyjne rozszerzyły również na otoczenie stacji.

To jest czarny skandal. Błoto po szyję, samochody toną w tym błocie! (kobieta 51+)

Mam nadzieję, że po przebudowie peronu, gmina wykaże się i pójdzie dalej z modernizacją całego otoczenia wokół stacji, bo jest generalnie rzecz mówiąc – brzydkie i odpychające. (kobieta 29 lat)

- Okolice stacji są nie tylko źle zagospodarowane, ale również zaśmiecone.

W okolicach stacji to przede wszystkim jest za mało koszy na śmieci i tam też jest brudno. Po drugie, pani sołtys Zalesia walczy z tym jak może przy pomocy robotników z prac interwencyjnych, ale albo koszy jest za mało, albo są zbyt małe. I dramat jest zwłaszcza latem, jak ludzie przyjeżdżają tutaj odpoczywać i zostawiają takie girlandy torebek ze śmieciami. Psy to potem tylko rozszarpują. (kobieta 51+)

- Największą bolączką mieszkańców jest brak miejsc parkingowych. Samochody stawiane są wzdłuż okolicznych, często nieutwardzonych dróg (Fot. 43, 44).

Zalesie aspiruje do miasta-ogrodu, kulturalnego, atrakcyjnego, a przyjeżdża się w ścisku, spóźnionym pociągami i widzi samochody stojące wszędzie w kałużach i dzikie krzaki. (mężczyzna 46-60 lat)

- Renowacji wymaga sam budynek stacji. Mieszkańcy sugerują jednak, aby stylem pasował do charakteru Zalesia i podkreślał jego niepowtarzalny „klimat”.

Może gdyby budynek zrewitalizować, to wróciłby czar dawnych stacyjek. Na pewno nie szłabym w stronę nowoczesności, raczej uświetnienia dawnych czasów. Przypadkowość wynajmujących tę przestrzeń podmiotów powoduje, że budynek staje się nijaki. (kobieta 41-50 lat)

- **Zalesianie domagają się bezpiecznego przejścia i przejazdu przez tory, a najlepiej dwóch, oraz oświetlenia. Warto rozważyć budowę kładki.**
- **W okolicy stacji powinny zbiegać się wszystkie ścieżki rowerowe Zalesia. Muszą im towarzyszyć stojaki na rowery, najlepiej zadaszone.**

Latem chce się podjechać rowerem, ale zostawić go gdzieś tam, to jakaś porażka. Powinno być dużo stojaków, ale oczywiście nikt tego nie widzi. (mężczyzna 18-25 lat)

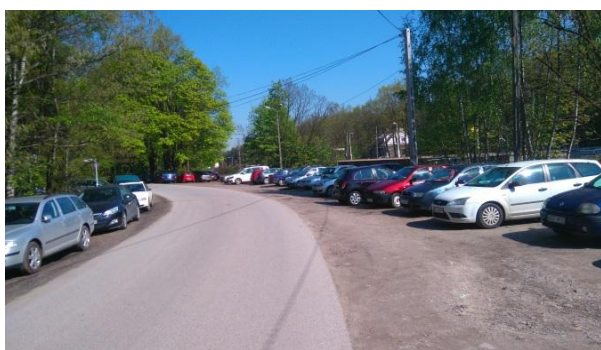
- **Mieszkańcy sugerują, aby na peronach pojawiły się biletomaty.**
- **Stacji PKP towarzyszy skwer, którego w obecnym kształcie nie można raczej uznać za wizytówkę miejscowości (Fot. 45, 46). Skwer powinien zostać przeprojektowany, tak aby mógł stanowić miejsce spotkań mieszkańców i przyjezdnych. Trudno oczekiwać, że będzie pełnił funkcję „poczekalni pod chmurką”. Ta rola zarezerwowana jest dla peronów (najlepiej zadaszonych). Skwer powinien raczej stanowić atrakcyjną przestrzeń odpoczynku, szczególnie dla przyjezdnych oraz starszych mieszkańców, którzy lubią obserwować toczące się życie miejscowości. Skwer powinien być również formą zaproszenia przyjezdnych do tego, aby po wizycie w ośrodku „Wisła” zechcieli pospacerować zacienionymi uliczkami Zalesia i skorzystać z lokalnych punktów gastronomicznych. W obecnym kształcie jednak raczej odstrasza niż zachęca do spaceru bądź odpoczynku. Póki co wyposażony jest jedynie w tablice informacyjne nadleśnictwa (głównie dla grzybiarzy) oraz ławki (Fot. 47), które upodobali sobie amatorzy zbiorowego spożywania alkoholu.**

A tak poza tym, to ten kawałek skweru za stacją jest brzydki. Niby stoją tam jakieś ławeczki, ale ogólnie jest tam jakoś dziko i niezadbanie. (kobieta 41-50 lat)

Tam zrobili kawałeczek parku, ale kto tam będzie siedział przy stacji i słuchał jak pociągi chodzą? (kobieta 51+)

- **Na skwerze zawarto wymienić nawierzchnię alejek, ustawić nowe ławki, kosze na śmieci, wprowadzić atrakcyjną zielenią miejską, klomby, które będą odgradzały skwer od ulicy, zorganizować mini plac zabaw dla dzieci.**

Zadbać, krzaki przyciąć, zrobić ładny skwer, minipark. To ma być miejsce reprezentacyjne! (kobieta 51+)

Fot. 43. Samochody parkujące wzdłuż ulicy
(Fot. D. Mantey)

Fot. 44. Samochody parkujące gdzie popadnie
(Fot. D. Mantey)

Fot. 45. Alejka prowadząca przez skwer do stacji (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

Fot. 46. Przypadkowo ustawione klomby w okolicach stacji (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

Fot. 47. Ławki i tablice informacyjne dla turystów (Fot. A. Janczewski, T. Grzyb)

2.14.3. Obiekty kulturalne

Obiekty kulturalne Zalesia Górnego to Klub Kultury przy ul. Jelonka, biblioteka przy ul. Wiekowej Sosny oraz przyszły Dom Kultury w dawnym gimnazjum przy ul. Białej Brzozy. Ich cechą charakterystyczną jest to, że znajdują się w dość znacznym oddaleniu od siebie. Biblioteka i Klub Kultury mieszczą się w budynkach jednorodzinnych, które niczym nie przypominają obiektów użyteczności publicznej. Niestety, większość mieszkańców przyznała, że rzadko z nich korzysta i generalnie nie zna oferty wydarzeń kulturalnych miejscowości. Zalesianie cierpliwie czekają na nowy Dom Kultury, który ma powstać w budynku po dawnym gimnazjum. Nowy obiekt ożywi życie kulturalne miejscowości i z pewnością wzmocni społeczność lokalną.

Tam [w gimnazjum] ma być po prostu Dom Kultury, biblioteka i miejsce dla organizacji pozarządowych, które działają w Zalesiu. Dla Klubu Seniora też. Nasze stowarzyszenie też nie ma swojego miejsca, wynajmujemy lokal od osoby prywatnej za straszliwe pieniądze, stowarzyszenie „Razem Jest Lepiej” też nie ma swojego miejsca. Biblioteka ma się tam przenieść; miała też być tam sala multimedialna i są robione zbiórki, by ta sala powstała. To wszystko miało być, i rozumiem, że tak będzie. Chyba że gmina nas oszukała... (kobieta 51+)

ATUTY MIEJSC:

- budynki Klubu Kultury i biblioteki stanowią spójny element krajobrazu Zalesia
- obydwa budynki zlokalizowane są na bardzo atrakcyjnych działkach, które można by wykorzystać jako miejsca spotkań mieszkańców
- budynek gimnazjum zlokalizowany jest w centralnej części Zalesia, w pobliżu szkoły i kościoła; jest duży i z pewnością pomieści bogatą ofertę zajęć dla różnych grup wiekowych mieszkańców

UWAGI, SPOSTRZEŻENIA I SUGESTIE ZE STRONY MIESZKAŃCÓW ODNOŚNIE POPRAWY SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA MIEJSC:

- **Obiekty kulturalne Zalesia nie stanowią w chwili obecnej atrakcyjnego miejsca spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. Niewielu respondentów przyznało się do korzystania z ich oferty.**

Ja tam się nie interesuję, ale mama narzeka, że te wszystkie obiekty są porzucane po Zalesiu. (mężczyzna 18-25 lat)

Nie korzystam raczej. (kobieta 40-45 lat)

Tutaj nic się nie dzieje, jeśli rozmawiamy o kulturze. Przynajmniej ja od dawna nie słyszałem o niczym ciekawym. (mężczyzna 18-25 lat)

- **Mieszkańcy Zalesia wiedzą o tym, że budynek po byłym gimnazjum ma zostać przeznaczony pod Dom Kultury. Nawet jeśli biblioteka oraz Klub Kultury zostaną przeniesione do nowej lokalizacji, budynki, w których obecnie się znajdują powinny pozostać obiektami użyteczności publicznej.**

Miał tam powstać Dom Kultury. Mam nadzieję, że się uda. Inne miejscowości mają takie kluby, dlaczego nasza ma być gorsza? (mężczyzna 45 lat)

Przydałyby się te wszystkie aktywności w jednym miejscu: klub, miejsce spotkań, zajęcia, spotkania z psychologiem, bibliotek, a nie porzucane. (kobieta 30-45 lat)

- **Ze względu na swoją lokalizację i znaczne oddalenie względem siebie, obydwie funkcjonujące obecnie placówki kulturalne oraz przyszły Dom Kultury należałoby połączyć ścieżką turystyczną. Ścieżka ta powinna łączyć wszystkie ważne z punktu widzenia kultury i historii Zalesia obiekty, wśród któ-**

rych nie może zabraknąć również domu rodziny Wiśłockich przy ul. Pionierów 11/13 – miejsca organizowania różnorodnych wydarzeń kulturalnych (Fot. 53).

Brakuje spójnego połączenia tych obiektów. Są porzucane po całej miejscowości. Połączyć je ścieżką turystyczną. Do tego poprawić ich wygląd z zewnątrz. Nie mogą odstraszać, a zachęcać do wejścia. (mężczyzna 45 lat)

- **Budynek biblioteki oraz Klubu Kultury są niewidoczne i słabo oznakowane (Fot. 48, 52). Sprawiają wrażenia raczej zamkniętych na przypadkowych przechodniów. Nie zachęcają do tego, aby do nich wejść. Jedyne, co rzuca się w oczy to niepasujące do otoczenia tablice ogłoszeń, które sugerują, że obiekt ma charakter publiczny (Fot. 50, 51).**

Budynki powinny być bardziej widoczne, w końcu to miejsca publiczne. (mężczyzna 41-50 lat)

Potrzeba więcej reklamy i informacji o tym, co się tam dzieje. (mężczyzna 51+)

- **Klub Kultury oraz biblioteka powinny mieć lepiej wykorzystany teren wokół budynków (Fot. 49). Mieszkańcy sugerują, żeby urządzić tam mini-place zabaw, ustawić ławki i stoliki.**

Trzeba ożywić te miejsca. (kobieta 18-25 lat)

Klub Kultury trzeba lepiej zagospodarować. Powinny być tam jakieś ławki, więcej ławek, stoliczków dla młodzieży, większy plac zabaw, bo jest tylko huśtawka. (kobieta 51+)

- **Niektórzy mieszkańcy sugerują, aby wszystkie obiekty kulturalne Zalesia ujednolicić. Warto nadać im podobny styl, jeśli chodzi o wykończenie elewacji, ogrodzenie, czy elementy małej architektury. W podobnym stylu mogłaby też być utrzymana stacja kolejowa oraz bazar.**

Być może wszystkie obiekty kulturalne plus stacyjna i lokalny bazar powinny mieć jeden wspólny mianownik, jedną formę. Skoro jesteśmy w lesie, to nich to będzie drewno, żeby budynki użyteczności publicznej były podobne, w jednym stylu. (kobieta 41-50 lat)

- **Planując adaptację budynku po byłym gimnazjum na potrzeby Domu Kultury, należy zmienić kolorystykę elewacji (Fot. 54) oraz przebudować wejście, tak aby kojarzyło się ono z funkcją obiektu, przyciągało potencjalnych użytkowników i zachęcało do tego, żeby przynajmniej na chwilę się tam zatrzymać (Fot. 55). Przed wejściem z pewnością powinny pojawić się ławki, stojaki na rowery i mini-parking. Teren wokół budynku można wykorzystać jako ogród, plac zabaw oraz miejsce wystaw plenerowych.**

Nie sądzę, żeby do czegoś się przydało kolejne boisko, które jest za budynkiem gimnazjum, tym bardziej, że asfaltowe. Raczej widziałabym tam ciekawy ogród. (kobieta 41-50 lat)

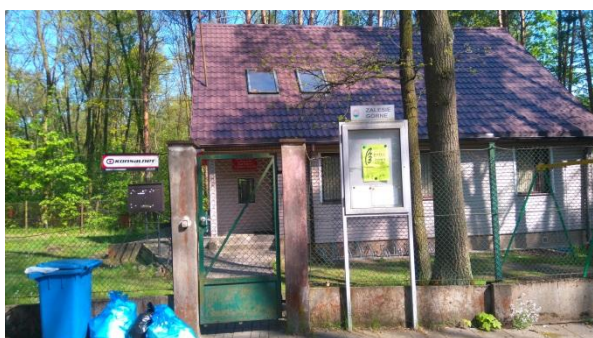
- **Mieszkańcy sugerują, aby w ofercie nowego Domu Kultury znalazły się: klub seniora, różne kółka zainteresowań, z których część będzie nieodpłatna, siłownia, sala komputerowa, kino i jakaś niewielka kawiarnia.**

Fot. 48. Klub Kultury (Fot. D. Mantey)

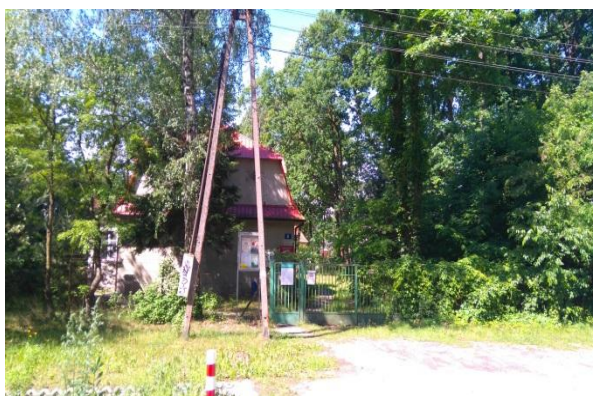
Fot. 49. Samotna huśtawka przy Klubie Kultury
(Fot. D. Mantey)

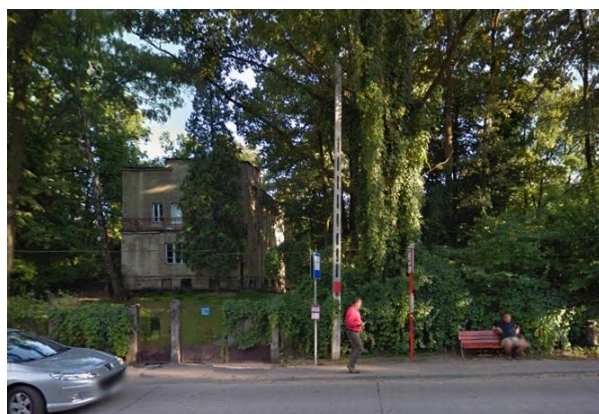
Fot. 50. Tablica ogłoszeń przed Klubem Kultury (Fot. D. Mantey)

Fot. 51. Tablica ogłoszeń przed biblioteką (fot. D. Mantey)

Fot. 52. Przysłonięty zielenią i przydrożnym słupem budynek biblioteki (Fot. D. Mantey)

Fot. 53. Dom rodziny Wisłockich (Źródło: Google Maps)

Fot. 54. Mało atrakcyjna kolorystyka elewacji budynku po byłym gimnazjum (Fot. D. Mantey)

Fot. 55. Wejście do przyszłego budynku Domu Kultury
(Fot. D. Mantey)

2.14.4. Teren w pobliżu szkoły i kościoła

ATUTY MIEJSCA:

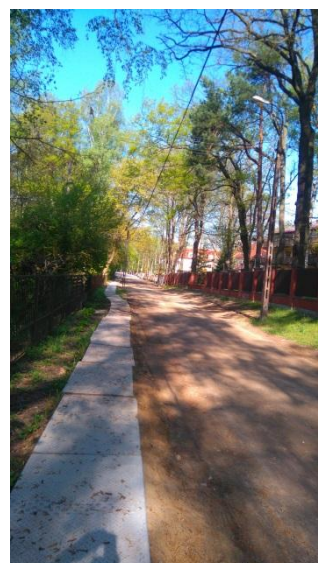
- teren przy ul. Sarenki, w okolicach skrzyżowania z Leśnych Boginek jest jednym z najbardziej uczęszczanych miejsc w Zalesiu Górnym; znajdują się tam dwa najważniejsze dla mieszkańców obiekty: zespół szkół oraz kościół pod wezwaniem św. Huberta
- naprzeciwko kościoła, u zbiegu ulic Sarenki i Leśnych Boginek znajdują się działki będące własnością Skarbu Państwa (nr 708-111 oraz 725), które w chwili obecnej porastają drzewa oraz „dzikie” zarośla
- skrzyżowanie ulic Sarenki, Leśnych Boginek oraz Promiennej tworzy ciekawy układ urbanistyczny z wyraźnie wydodrębnionym placem, aktualnie pełniącym funkcje parkingu

PROPOZYCJE ZMIAN:

- Należy podjąć starania o pozyskanie terenu u zbiegu ul. Sarenki i Leśnych Boginek od Skarbu Państwa i urządzenie tam reprezentacyjnego skweru.
- W ostateczności warto wygospodarować miejsce na ustawienie kilku ławek oraz klombów z kwiatami na placu przed kościołem. Plac ten aktualnie pełni funkcję parkingu, głównie w niedzielę. W pozostałe dni tygodnia wykorzystywany jest sporadycznie (Fot. 58, 59).
- Zmienić lokalizację tablicy informującej o finansowaniu przebudowy skrzyżowania ze środków unijnych. Tablica usytuowana na środku placu psuje estetykę miejsca.
- Zadbać o zielen miejską przed wejściem na teren szkoły.
- Zwiększyć ilość stojaków na rowery przed budynkiem szkoły.
- Posadzić drzewa przed wejściem do budynku szkoły, tak aby zacieniły miejsce, gdzie ustawione są ławki (Fot. 56).
- Koniecznie utwardzić ulicę Sarenki i połączyć szkołę oraz kościół ścieżką rowerową z innymi ważnymi punktami węzłowymi Zalesia Górnego (Fot. 57).

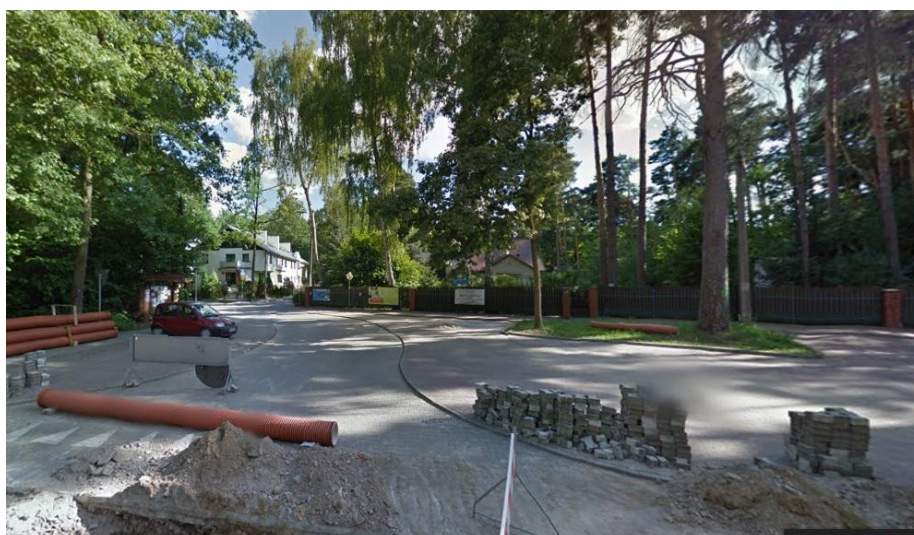
Fot. 56. Ławki w pełnym słońcu przed budynkiem szkoły (Fot. K Sikora)

Fot. 57. Ulica Sarenki w stronę szkoły (Fot. D. Mantey)

Fot. 58. Plac przed kościołem (Fot. D. Mantey)

Fot. 59. Plac przed kościołem z miejscem na mini-skwer (zdjęcie z 2013 r.)

Źródło: Google Maps

2.14.5. Teren w pobliżu przedszkola

ATUTY MIEJSCA:

- teren w większości niezagospodarowany, porośnięty wysokimi drzewami (Fot. 60, 61, 62)
- działki należą do gminy oraz Skarbu Państwa, co zwiększa szanse na realizację większej inwestycji

PROPOZYCJE ZMIAN:

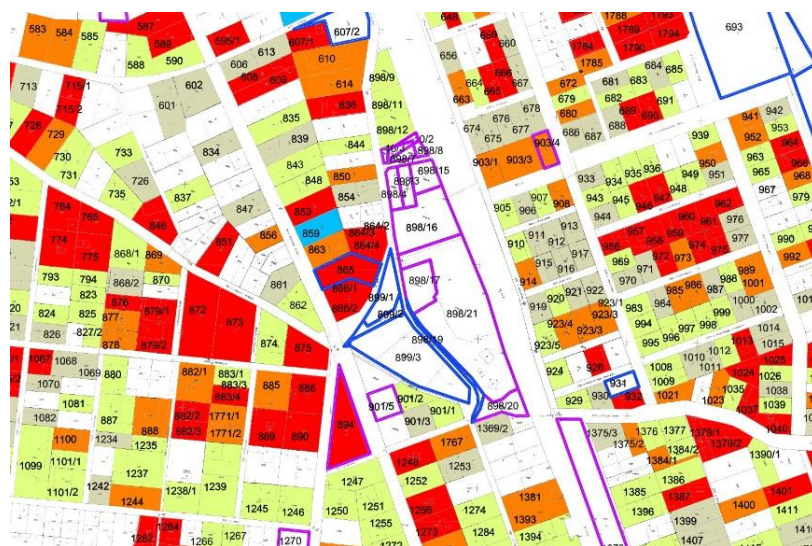
- W bliższym bądź dalszym sąsiedztwie przedszkola wciąż można spotkać pozostałości po dawnej zabudowie letniskowej. W chwili obecnej jest to jednak zabudowa substandardowa, często nieużytkowana od lat (Fot. 63, 64, 65). Część mieszkańców sugeruje, aby dopuścić tu miejscowym planem mniejsze działki, wówczas łatwiej będzie je sprzedać i wprowadzić funkcje rezydencjalne.

Tam jest zarośnięte i tam są takie dzikie działki. Dookoła nich nie jest skoszona trawa i są one po prostu bardzo zaniedbane. Po prostu trzeba by ten fragment uprzętnąć. Być może trzeba by pozwolić na zmniejszenie i podział tych działek, może łatwiej by było je sprzedać. Na pewno trzeba je posprzątać, skosić przed ogrodzeniem i też trochę w środku, bo tam są po prostu chaszcze. (kobieta 51+)

- Warto rozważyć przeznaczenie terenu należącego do gminy oraz Skarbu Państwa pod funkcje rekreacyjne, tym bardziej, że mieszkańcy w wywiadach wielokrotnie podkreślali, że brakuje im zadbanych skwerów, placów zabaw, boisk (szczególnie w południowej części Zalesia). Na początek wystarczy teren uporządkować, wprowadzić zielen miejską, ustawić ławki, urządzenia do zabaw dla dzieci, wytyczyć ścieżki spacerowe, rowerowe, w tym utwardzone dla miłośników jazdy na rolkach. W chwili obecnej ta część miejscowości jest rzadko uczęszczana przez spacerowiczów (z wyjątkiem osób odprowadzających dzieci do przedszkola). Niewiele osób nawet kojarzy to miejsce. Okolice przedszkola mają duży potencjał do tego, aby stać się parkiem leśnym Zalesia (Ryc. 1).
- Dobrym pomysłem jest rozpisanie konkursu na zagospodarowanie tej przestrzeni.

Nic się tam nie dzieje od dawna. Może znajdzie się ktoś z pomysłem, jak można odmienić to miejsce? (mężczyzna 65 lat)

- O ile to możliwe warto połączyć tę część Zalesia z częścią „za torami” przejazdem kolejowym, bądź kładką dla pieszych i rowerzystów z przedłużeniem do ul. Sinych Mgieł. Przejście w tym miejscu znajdowałoby się w połowie długości torów przebiegających przez Zalesie Górne. Jeśli udałoby się zrealizować projekt parku leśnego w okolicach przedszkola, wówczas przejazd zwiększyłby dostępność atrakcyjnej przestrzeni Zalesia dla osób mieszkających po wschodniej stronie torów i przyczynił do większej spójności przestrzennej miejscowości.

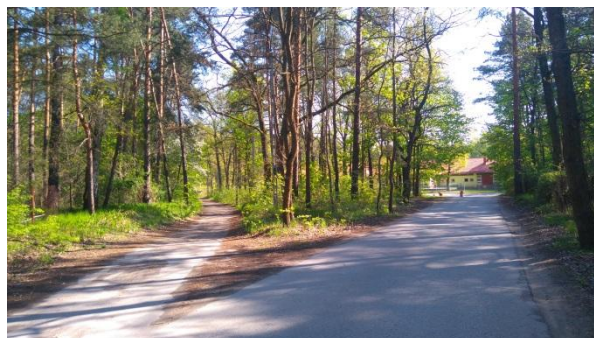

Ryc. 1. Działki gminne (kolor fioletowy) oraz Skarbu Państwa (kolor niebieski) w okolicach przedszkola – potencjalne miejsce lokalizacji parku leśnego Zalesia

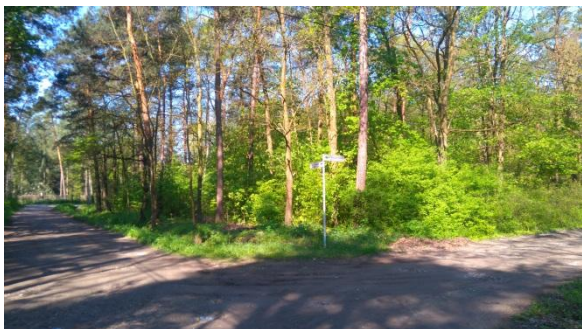
Źródło: Analiza Stanu Zagospodarowania, Użytkowania i Przeznaczenia Działek Leśnych w Obrębie Ewidencyjnym Części Zalesie Górne, Urząd Miasta i Gminy Piaseczno

Fot. 60. Teren pod park leśny (Fot. D. Mantey)

Fot. 61. Teren pod park leśny (Fot. D. Mantey)

Fot. 62. Teren pod park leśny (Fot. D. Mantey)

Fot. 63. Zabudowa letniskowa w pobliżu przedszkola (Fot. D. Mantey)

Fot. 64. Substandardowa zabudowa letniskowa w pobliżu przedszkola (Fot. D. Mantey)

Fot. 64. Zabudowa letniskowa na dużej działce w pobliżu przedszkola (Fot. D. Mantey)

2.14.6. Wąska działka wzdłuż ul. Kolejowej

ATUTY MIEJSCA:

- teren bezpieczny, zacieniony, o dużym potencjale dla zwolenników aktywnego spędzania czasu wolnego
- działka będąca własnością gminy

PROPOZYCJE ZMIAN:

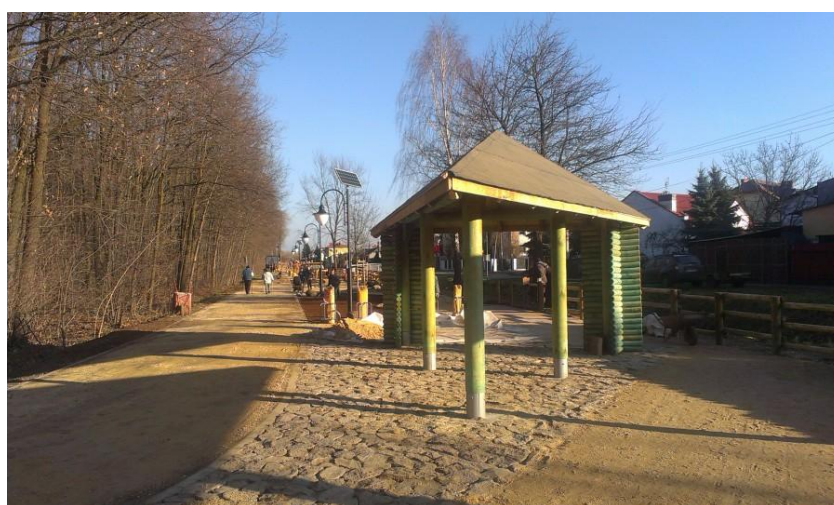
- Działka wzdłuż ul. Kolejowej świetnie nadaje się na ścieżkę rekreacyjną wyposażoną w urządzenia do ćwiczeń na świeżym powietrzu (Ryc. 2, Fot. 65). Aby wprowadzić tam funkcje rekreacyjne należy utwardzić nawierzchnię ścieżki, oświetlić teren, ustawić ławki i odpowiednie urządzenia do ćwiczeń. Całość powinna oddawać leśny charakter okolicy. Wzorem dla Zalesia mogłaby być inwestycja zrealizowana na warszawskim Zaciszu, wzdłuż Lasku Bródnowskiego (Fot. 66, 67, 68, 69).
- Dostępność miejsca znacząco poprawiłby przejazd przez tory kolejowe bądź kładka na wysokości ul. Sinych Mgieł.

Ryc. 2. Działka gminna wzdłuż ul. Kolejowej (kolor fioletowy) – miejsce pod ścieżkę rekreacyjną
Źródło: Analiza Stanu Zagospodarowania, Użytkowania i Przeznaczenia Działek Leśnych
w Obrębie Ewidencyjnym Części Zalesie Górne, Urząd Miasta i Gminy Piaseczno

Fot. 65. Teren pod ścieżkę rekreacyjną (Fot. D. Mantey)

Fot. 66. Ścieżka rekreacyjna wzdłuż Lasku Bródnowskiego
Źródło: www.targowek.info

Fot. 67. Ścieżka rekreacyjna wzdłuż Lasku Bródnowskiego

Źródło: www.targowek.info

Fot. 68. Ścieżka rekreacyjna wzdłuż Lasku Bródnowskiego

Źródło: www.targowek.info

Fot. 69. Ścieżka rekreacyjna wzdłuż Lasku Bródnowskiego

Źródło: www.targowek.info

2.14.7. Boisko u zbiegu ulic Młodych Wilcząt, Koralowych Dębów i Wiekowej Sosny

ATUTY MIEJSCA:

- jedyna urządzona przestrzeń rekreacyjna na Domance
- teren położony w sąsiedztwie lasu, zacieniony, wielofunkcyjny
- miejsce współtworzone przez mieszkańców i często przez nich odwiedzane

PROPOZYCJE ZMIAN:

- Teren rekreacyjny jest wprawdzie zagospodarowany, ale standard jego wyposażenia pozostawia wiele do życzenia. Całość sprawia wrażenie prowizorycznie urządzonego boiska, bez jakiegokolwiek koncepcji czy planu (Fot. 70). Należy pamiętać o tym, że przestrzeń rekreacyjna niskiej jakości rzadko kiedy bywa przedmiotem troski jej użytkowników. W chwili obecnej możliwości gry w piłkę nożną oraz koszykówkę są tu ograniczone nie tylko z powodu niewielkich rozmiarów boiska, ale również złej nawierzchni (Fot. 71). Nie dziwi zatem fakt, że młodzież woli spotykać się tam przy piwie bądź organizować grille (Fot. 72). Warto prowizoryczne rozwiązania zastąpić profesjonalnie urządzoną przestrzenią rekreacji, tak aby spełniała ona swoje podstawowe funkcje.
- Miejsce należy uporządkować, oświetlić, zróżnicować nawierzchnię, wymienić zniszczone sprzęty i ogrodzić pasem wysokiej zieleni od strony ulicy (Fot. 73). Można dostawić kilka niewielkich sprzętów do zabaw dla dzieci, piaskownicę oraz kilka dodatkowych ławek.

Fot. 70 Chaotycznie urządzona przestrzeń boiska (Fot. D. Mantey)

Fot. 71. Warunki do gry w piłkę nożną i koszykówkę (Fot. D. Mantey)

Fot. 72. Miejsce na wspólnego grilla (Fot. D. Mantey)

Fot. 73. Boisko sąsiadujące bezpośrednio z ulicą (Fot. D. Mantey)

- Boisko na Domance jest przykładem oddolnej inicjatywy mieszkańców, którzy sami zatroszczyli się o przestrzeń rekreacji w pobliżu swojego miejsca zamieszkania. Świadczy to o potrzebie spotykania się, silniejszym niż w innych częściach Zalesia kapitale społecznym oraz instytucji lokalnego lidera, który potrafi zaangażować mieszkańców wokół wspólnej sprawy. Innym dowodem na istnienie mini-społeczności lokalnej jest pobliski skwer z kapliczką, który częściowo urządzili okoliczni mieszkańcy. Stanowi on przedmiot ich codziennej troski i jest bardzo licznie odwiedzany (Fot. 74). Warto wspierać i dofinansowywać tego typu oddolne przedsięwzięcia, ponieważ budują one poczucie identyfikacji z zamieszkiwaną przestrzenią, a także zaufanie do władz lokalnych.

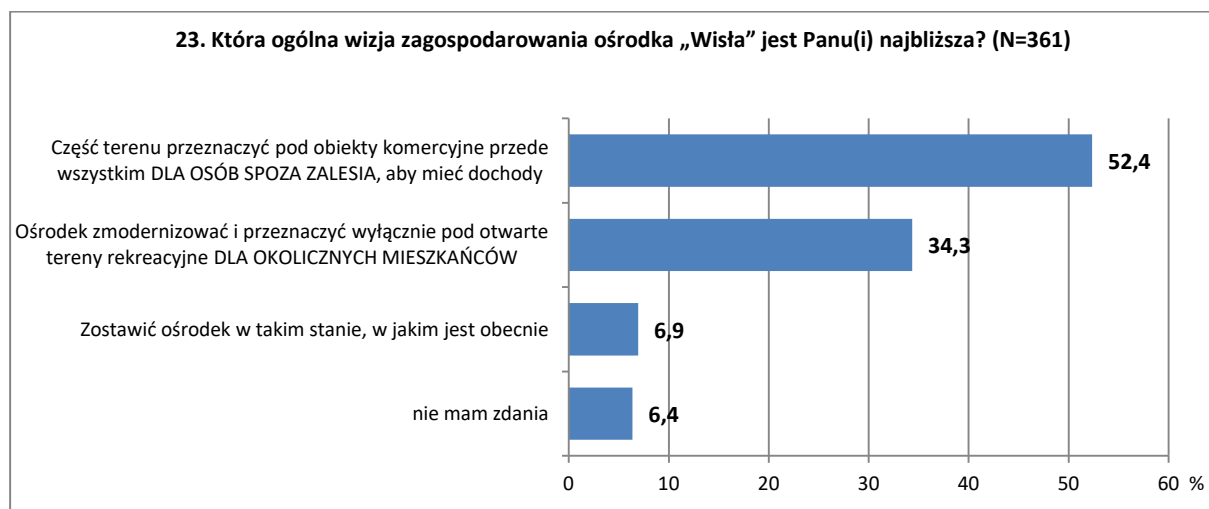
Fot. 74. Liczba ławek na skwerze świadczy o licznych użytkownikach miejsca (Fot. D. Mantey)

2.15. OŚRODEK „WISŁA”

2.15.1. Ogólna wizja zmian na terenie ośrodka

Spośród 356 osób, które udzieliły odpowiedzi na pytanie o znajomość planów gminy Piaseczno względem ośrodka „Wisła”, **aż 72,8% nie słyszało o zamiarach sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania w/w obiektu**, a jedynie 27,2% miało taką wiedzę. Przepływ informacji dotyczących ważnych dla społeczności lokalnej kwestii bywa zatem nieskuteczny, szczególnie z punktu widzenia mieszkańców.

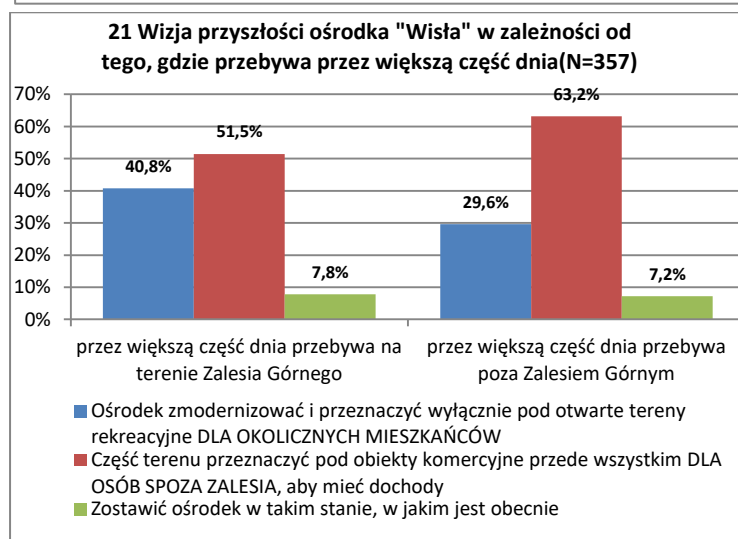
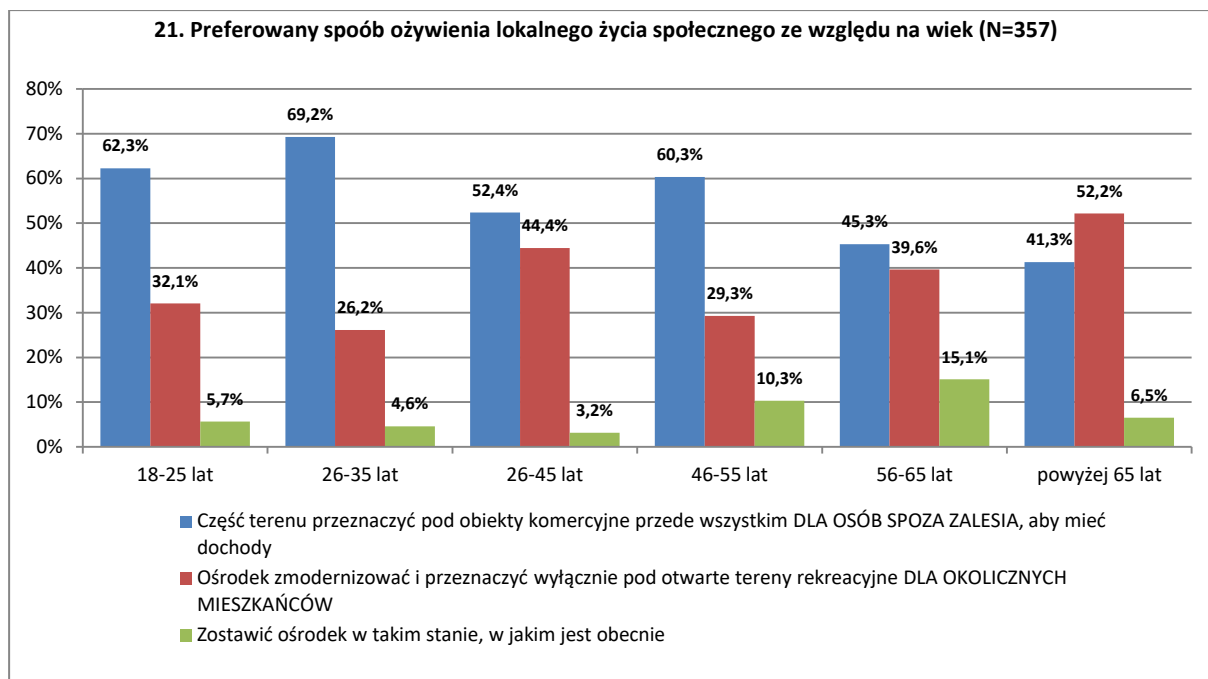
Mieszkańcy zostali najpierw poproszeni o wybór jednej z trzech zaproponowanych wizji zagospodarowania ośrodka w zależności od tego, która z nich najlepiej zaspokoiłaby ich potrzeby.

Większości mieszkańców najbliższy wydaje się pomysł przeznaczenia części terenu pod obiekty komercyjne, które służyłyby głównie osobom spoza Zalesia w zamian za sfinansowanie unikalnych w skali regionu obiektów rekreacyjnych dostępnych dla wszystkich (52,4%).

Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie przeanalizujemy w podziale na kategorie wiekowe mieszkańców i wykluczymy osoby, które nie mają w tej kwestii zdania, wówczas okaże się, że obiekty komercyjne mają najmniej zwolenników wśród osób powyżej 55 roku życia. Jednocześnie większość emerytów (52,2%) opowiada się za modernizacją ośrodka i przeznaczeniem go wyłącznie pod otwarte tereny rekreacyjne dla okolicznych mieszkańców. Najbardziej otwarci na „radikalne” zmiany są osoby młode (do 35 roku życia). Zależność opinii w tej kwestii od wieku okazała się istotna statystycznie¹⁵.

¹⁵ $\chi^2(10, 338)=20,303$; $p<0,05$

Okazuje się, że nieco większy udział zwolenników „radykalnych” zmian na terenie ośrodka odnotowano wśród tych osób, które przez większą część dnia od poniedziałku do piątku przebywają poza Zalesiem Górnym.

Ci, którzy większość czasu spędzają na terenie miejscowości częściej opowiadają się za przeznaczeniem ośrodka pod otwarte tereny rekreacyjne wyłącznie dla okolicznych mieszkańców. Niestety, zależność pomiędzy opinią w tej kwestii a trybem życia nie jest istotna statystycznie¹⁶.

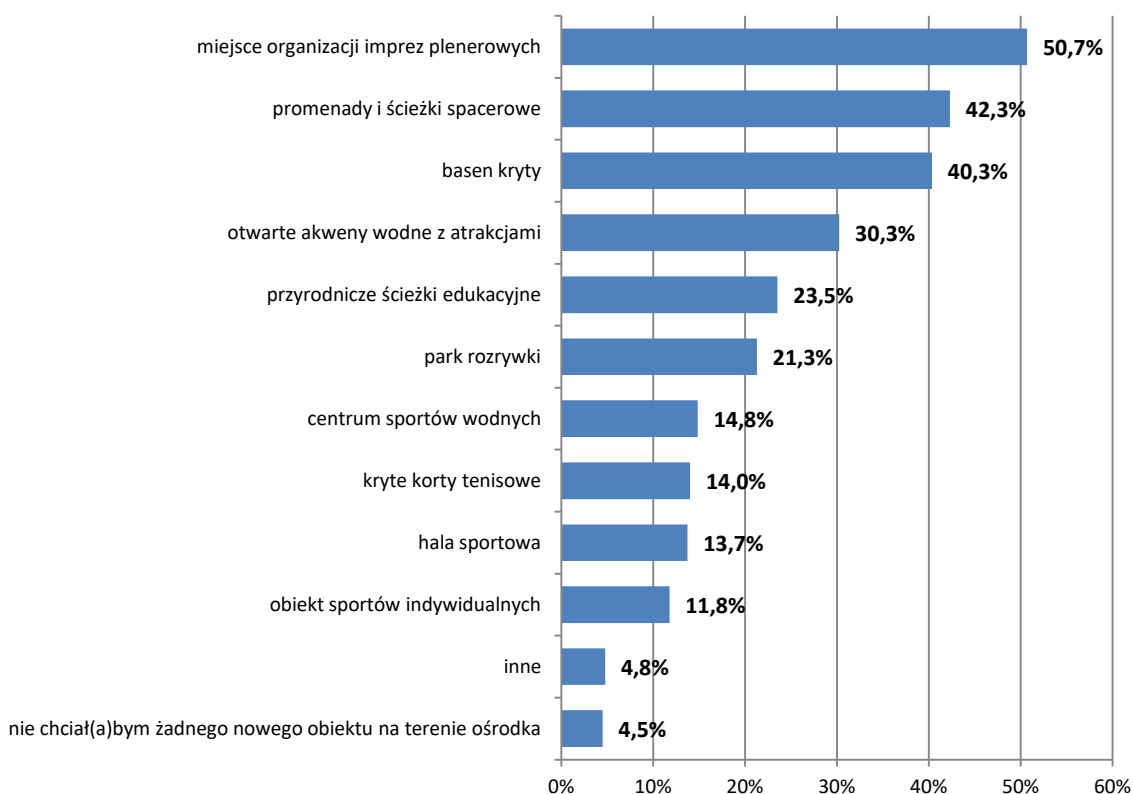
2.15.2. Obiekty, które powinny powstać na terenie zrewitalizowanego ośrodka „Wisła”

Mieszkańcy zostali w kwestionariuszu poinformowani o koncepcji wprowadzenia na teren Ośrodka Wypoczynkowego „Wisła” obiektów, które nadałyby ośrodkowi nowe funkcje. Gmina musiałaby jednak dopuścić tam inwestycje, również wielokondygnacyjne, których komercyjny charakter zapewniłby środki na realizację i utrzymanie atrakcyjnej otwartej przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców. Wiązałoby się to z większą liczbą przyjezdnych oraz zmianą dotychczasowego charakteru ośrodka, który stałby się nowoczesnym centrum turystyczno-wypoczynkowym o znaczeniu ponadlokalnym.

Następnie respondentów poproszono o wskazanie maksymalnie trzech obiektów, które ich zdaniem powinny pojawić się na terenie ośrodka w pierwszej kolejności.

¹⁶ $\chi^2(2, 331)=4,611, p<0,05$

24. Proszę wskazać maksymalnie TRZY obiekty, które chciał(a)by Pan(i), aby w pierwszej kolejności znalazły się na terenie zrewitalizowanego ośrodka „Wisła” * (N=357)

* odsetki nie sumują się do 100, ponieważ można było wymienić maksymalnie trzy odpowiedzi

Mieszkańcom Zalesia najbardziej zależy na tym, aby na terenie ośrodka „Wisła” pojawiło się miejsce organizacji imprez plenerowych, a w dalszej kolejności promenady i ścieżki spacerowe oraz kryty basen. Osoby, które zaproponowały inne niż wymienione w pytaniu obiekty, wskazały na:

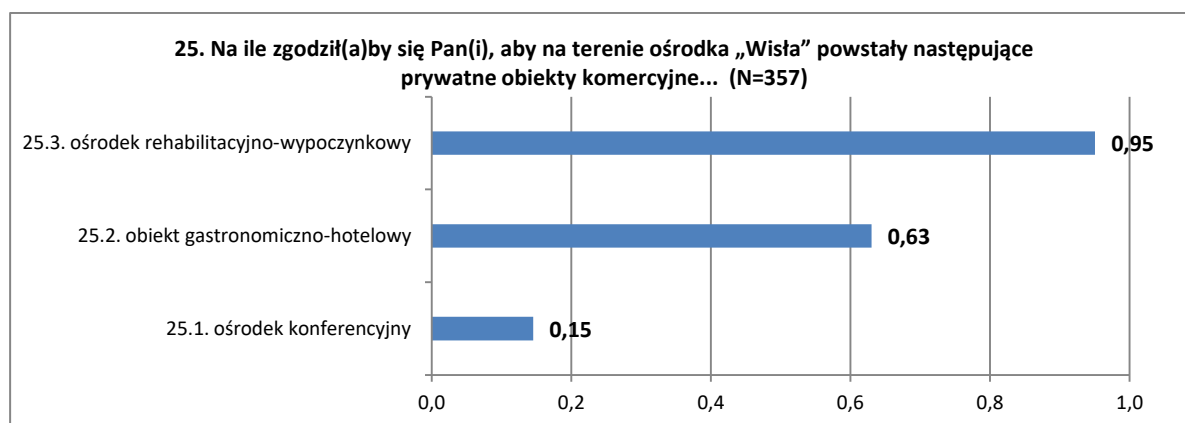
- hotel (3 wskazania)
- punkty gastronomiczne (3 wskazania)
- ścieżki rowerowe (3 wskazania)
- kręgielnia (2 wskazania)
- ośrodek rehabilitacyjny (2 wskazania)
- park wodny (1 wskazanie)
- siłownia plenerowa (1 wskazanie)
- minikino (1 wskazanie)
- miejsce na organizowanie koncertów (1 wskazanie)

Poniższa tabela przedstawia preferencje poszczególnych grup wiekowych jeśli chodzi o obiekty, które w pierwszej kolejności powinny pojawić się na terenie ośrodka. Okazuje się, że wiek różnicuje potrzeby mieszkańców. Młodych ludzi (18-25 lat) najbardziej zadowoliliby park rozrywki oraz miejsce organizowania imprez plenerowych. Osoby w wieku 26-65 lat najbardziej ucieszyłyby się z miejsc organizacji imprez plenerowych, basenu oraz ścieżek spacerowych, zaś emeryci oprócz ścieżek spacerowych i miejsc organizacji imprez plenerowych najczęściej wymieniali też przyrodnicze ścieżki edukacyjne.

24. Trzy obiekty, które powinny pojawić się na terenie ośrodka „Wisła”, wskazane przez przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych mieszkańców (w nawiasie podano odsetek respondentów należących do poszczególnych grup wiekowych, którzy wskazali dany obiekt)

18-25 lat (N=38)	26-45 lat (N=97)	46-65 lat (N=66)	powyżej 65 lat
park rozrywki 42,6%	miejsce organizacji imprez plenerowych 60,1%	basen kryty 44,8%	promenady i ścieżki spacerowe 59,2%
miejsce organizacji imprez plenerowych 42,6%	basen kryty 47,1%	promenady i ścieżki spacerowe 43,1%	miejsce organizacji imprez plenerowych 55,1%
basen kryty 33,3%	promenady i ścieżki spacerowe 41,3%	miejsce organizacji imprez plenerowych 41,4%	przyrodnicze ścieżki edukacyjne 40,8%

2.15.3. Zgoda na obiekty komercyjne

Mieszkańcy zapytani o to, na ile zgodziliby się na trzy rodzaje prywatnych obiektów komercyjnych, które generując wpływy do budżetu gminy, pozwoliłyby sfinansować budowę i utrzymanie ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych, „raczej” zgodziliby się na ośrodek rehabilitacyjno-wypoczynkowy i pomiędzy „raczej” by się zgodzili” a „ani by się zgodzili, ani nie zgodzili” na obiekt gastronomiczno-hotelowy. Najmniejsze poparcie zdobył wśród nich ośrodek konferencyjny. Respondenci oceniając swój stosunek do pojawienia się w/w obiektów, być może kierowali się tym, czy sami mogliby z danego obiektu korzystać. Najmniej dostępny jest niewątpliwie ośrodek konferencyjny, stąd najniższe przyzwolenie na jego obecność na terenie ośrodka „Wisła”.

Warto jednak zauważyć, że żaden z obiektów komercyjnych nie uzyskał oceny niższej niż środkowy punkt na skali, stąd można uznać, że żaden z nich nie wywołał sprzeciwu mieszkańców.

2.15.4. Opinie, potrzeby, obawy, czyli mieszkańcy Zalesia o ośrodku „Wisła”

Uzupełnieniem badania ankietowego są wypowiedzi mieszkańców udzielone w trakcie wywiadów. Mieszkańcy zostali zapytani o przyszłość ośrodka oraz o to, czy należy poddać go modernizacji i zachować dla mieszkańców, czy też może wprowadzić tu nowe funkcje, skomercjalizować i otworzyć na osoby z zewnątrz.

Okazuje się, że zdania w kwestii przyszłości ośrodka „Wisła” są podzielone, również wśród osób w podobnym wieku. Wypowiedzi mieszkańców zostaną przedstawione w podziale na trzy kategorie wiekowe: 18-25 lat (osoby młode), 26-50 lat (osoby pracujące) oraz osoby powyżej 50 roku życia (osoby starsze).

LUDZIE MŁODZI (18-25 LAT)

Młodzi mieszkańcy Zalesia zapytani o obiekty, które powinny pojawić się na terenie ośrodka „Wisła” najczęściej wymieniali: kino letnie, kryty basen, wyremontowane domki kempingowe, plażę na wyspie, dodatkowe atrakcje wodne, miejsce na ognisko i biesiadowanie, centrum rozrywki, bary, restauracje, miejsce na organizowanie imprez okolicznościowych, komercyjny ośrodek zdrowia.

Spośród różnorodnych wypowiedzi na temat przyszłości ośrodka, można wyodrębnić kilka dominujących oczekiwań.

- **Znaczna część młodych ludzi daje zielone światło zmianom, pod warunkiem, że będą to zmiany „z duchem czasu”.**

Moim zdaniem nie ma sensu go trzymać dla okolicznych mieszkańców, ponieważ widać, jak obecnie działa, kiedy nie ma przyjezdnych. Trzeba go zmieniać z duchem czasu i zgodziłabym się na komercyjne inwestycje. (kobieta 18-25 lat)

Chciałabym, żeby z ośrodka mogli korzystać wszyscy, także ci spoza Zalesia. Wolałabym, żeby pojawiły się tam obiekty sportowo-rekreacyjne. Hotel też może być. Zalety mogą być bardzo duże dla Zalesia, gdyż przez rozwój ośrodka odniesie korzyści finansowe. Będzie więcej turystów. Im więcej się to rozwinie, tym lepiej. (mężczyzna 18-25 lat)

Chciałabym, żeby ten ośrodek żył i żeby ludzie z chęcią przyjeżdżali do Zalesia. Zalesie będzie wtedy bogatsze, może pojawiłyby się częstsze połączenia kolejowe. Nie wstydziłabym się tutaj zapraszać znajomych i sama z chęcią korzystałabym z różnych obiektów. (kobieta 18-25 lat)

Raczej ośrodek powinien mieć charakter komercyjny, bo przyjezdni z Radomia, nikomu nie umniejszając, nie wprowadzą tutaj spokoju i dobrobytu i generalnie stworzą się syf. (mężczyzna 18-25 lat)

- **Wśród niektórych wciąż jednak dominuje sceptycyzm wobec radykalnych zmian. Niektórzy są ostrożni, boją się przeinwestowania, przeskalowania, nadmiaru nowych funkcji, które popsują wizerunek Zalesia. Boją się też utraty spokoju i uroku miejsca. Chcą zachować ośrodek dla okolicznych mieszkańców.**

Myślę, że nawet jak te wszystkie obiekty powstaną, nikt tu nie przyjedzie. Ale zbudować jakiś basen, może korty, aquapark, to byłoby fajne dla nas stąd. Coś wreszcie dla mieszkańców Zalesia. Z hotelem lepiej nie przesadzać. (mężczyzna 18-25 lat)

Ośrodek raczej powinien służyć okolicznym mieszkańcom. Jak dopuszczą komercyjne obiekty, to zaczęliby wycinać drzewa, ustawiać budynki nowe, przejeżdżałyby tłumy. To, co doceniamy w Zalesiu, to cisza i spokój. Więc rekreacja jak najbardziej, różne rzeczy, tylko w jakiejś rozsądnej wielkości, bo przecież tu są też starsi i ci, co chodzą odpocząć, jak wracają z pracy. (mężczyzna 18-25 lat)

Nie za bardzo widzę ośrodek rehabilitacyjny. Już teraz Zalesie momentami wydaje się być wsią starzejącą się. (mężczyzna 18-25 lat)

- **Jeszcze inni starają się zachować obiektywizm. Dostrzegają zatem zarówno plusy, jak i minusy ewentualnych zmian.**

Zalety byłyby takie, że zalesiacy mogliby uczęszczać do miejsc, do których normalnie muszą się przemieszczać do Warszawy. A jeśli chodzi o wady, to klimat tego miejsca, spokój, do którego często się tutaj ucieka komercja mogłaby zepsuć. (mężczyzna 18-25 lat)

OSOBY PRACUJĄCE (26-50 LAT)

Osoby pracujące zapytane o obiekty, które powinny pojawić się na terenie ośrodka „Wisła” najczęściej wymieniały: basen kryty, obiekty sportowe, boisko, miejsce na wspólne ognisko czy grilla, kino letnie, amfiteatr, dobrą gastronomię, bezpłatny większy parking, tańsze knajpki, tańsze kajaki, urządzenia rekreacyjne dla rodzin z dziećmi, siłownię, korty tenisowe, boisko do siatkówki, wypożyczalnię sprzętu wodnego, miejsca do uprawiania również sportów zimowych, SPA.

Spośród różnorodnych wypowiedzi w kwestii przyszłości ośrodka, można wyodrębnić kilka dominujących oczekiwań, często skrajnych.

- **Część osób w średnim wieku tęskni za tym, co było kiedyś: za wakacyjnym klimatem, letniskowym charakterem okolicy, sprzedawaną tu watą cukrową... Co ciekawe, osoby w średnim wieku bardzo często wyrażają chęć przywrócenia dawnej funkcji i charakteru ośrodka. Dla wielu z nich liczy się możliwość zorganizowania tu grilla i napawania się ciszą i bliskością przyrody. Chcą, aby w pierwszej kolejności zostały zaspokojone potrzeby mieszkańców.**

Chciałabym, żeby ośrodek stał się miejscem o charakterze wypoczynkowo-sportowych. Przede wszystkim sport i rekreacja, biznes na drugim miejscu. (kobieta 26-50 lat)

Zmodernizować go, odnowić, zorganizować kino letnie, domki kempingowe, punkty gastronomiczne. Zrobić porządne place zabaw, zjeżdżalnie, rowery, kajaki. Ogólnie forma taka, jaka była kiedyś. (kobieta 41-50 lat)

Chciałabym, żeby znalazła się tam przestrzeń basenu. Brakuje tam porządnego przegotowanego trawnika, gdzie można byłoby piknik zrobić. Niekoniecznie jestem zwolenniczką blaszaków, z których sprzedaje się śmierdzące kiełbasy o każdej porze dnia i nocy. (kobieta 41-50 lat)

Oczekiwałam lepszych kajaków. Wróćmy do dawnych czasów, kiedy ośrodek tętnił życiem, kiedy były domki kempingowe, kiedy można było jeść cukrową watę. Ta miejscowość jest urocza. Gdzie my tu będziemy hotele budować? Hotele są nam zupełnie niepotrzebne. (mężczyzna 41-50 lat)

Hotele to nie, bo to by nie było dla mieszkańców. To by było takie coś, do czego mieszkańcy nie będą mieli wstępu. Żeby nie było tak, że za wszystko trzeba płacić. (kobieta 41-50 lat)

- **Są też zwolennicy minimalizmu w kwestii zmian. Ważne, aby nie przesadzić z ilością nowych użytkowników i ze skalą przedsięwzięcia. Warto poszukać niszy na rynku, a nie komercji. Z pewnością należy zapobiec wznoszeniu tu wysokich budynków.**

Obawiam się komercji, że zepsuje to miejsce. Nie po to się przeprowadzałam tutaj z Warszawy, żeby było to samo co tam. Zdecydowanie jestem za tym, żeby było jak jest, z może lekkim ulepszeniem. (kobieta 26-40 lat)

Chciałabym, żeby ośrodek służył mieszkańcom Zalesia i przyległości, łącznie z Piasecznem, natomiast zdecydowanie nie chciałabym hotelu i restauracji kilkugwiazdkowego i stupokojowego, natomiast nie mam nic przeciwko, żeby między drzewami usytuować mały pensjonat, gdyby to był warunek zajęcia się tym terenem. Czyli

wszystko o takim klimacie niszowym, na pewno nie komercja na dużą skalę. Gdyby miało tu powstać centrum konferencyjne, to nie na ogromną skalę, a dla potrzeb lokalnych, takich, które zabezpieczyłyby potrzeby Piaseczna, urzędu miasta i gminy, lokalnych przedsiębiorców. Wszystko na zasadzie jednego piętra i nie mnożenia budynków. (kobieta 41-50 lat).

Ośrodek „Wiśła” powinien być przeznaczony dla mieszkańców lokalnych. Przyjazd większej ilości osób spowodowałby, że mieszkańcy byłiby negatywnie do tego nastawieni. Zaburzyłaby się cisza, jaka panuje w tym miejscu i spokój. (kobieta 36-40 lat)

Myślę, że spokojne centrum konferencyjne czy centrum sportów wodnych spełniłoby swoje zadanie. Na pewno nie chciałbym widzieć tam żadnych wielkich kompleksów hotelowych i restauracji, ani sanatoriów. Mamy w sezonie i tak nawał turystów, dodatkowych setek ludzi chyba już nie wytrzymamy. (mężczyzna 26-40 lat)

Niechętnie bym widziała jakieś duże hotele czy restauracje. Wolałabym, żeby były to mniejsze budynki, które nie zasłaniałyby przyrody i nie wymagały dużej wycinki lasu. (kobieta 41-50 lat)

- **Inną grupę stanowią zwolennicy radykalnych zmian. Ze zniecierpliwieniem oczekują na dzień, w którym na terenie ośrodka coś wreszcie zacznie się dziać. Każda zmiana jest dobra, byle w efekcie powstała atrakcyjna przestrzeń.**

Każda zmiana będzie dobra. Ja tam w ogóle nie chodzę, tam jest straszny syf. (kobieta (40-45 lat)

Niech się coś tam zacznie wreszcie dziać! (kobieta 30-32 lata)

Oczywiście, że ośrodek miałby służyć przyjezdnym z bardziej komercyjnym charakterem. Hotel czy restauracja byłaby idealna dla mnie i moich znajomych. Moim zdaniem niesie to ze sobą same zalety. Jeśli dba się o czystość i spokój, to te inwestycje nie mają żadnych wad. (mężczyzna 26-40 lat)

Atrakcje, atrakcje i jeszcze raz atrakcje. Komercja jak najbardziej. (kobieta 26-40 lat)

Jeśli nie będzie to jakaś jednostka wojskowa lub wielki supermarket, to może być cokolwiek. Oby tylko to się ruszyło i przyroda nie ucierpiała jakoś bardzo. (kobieta 35-40 lat)

Wydaje mi się, że ten teren naprawdę ma duży potencjał i Zalesie mogłoby dużo skorzystać na rewitalizacji ośrodka. Nie miałabym nic przeciwko, aby korzystali z niego nie tylko mieszkańcy. Nowe obiekty i funkcje byłyby, można powiedzieć, promocją dla nas, może jakimś impulsem do rozwoju bądź co bądź zaniedbanego Zalesia. Dopuszczałabym każde rozwiązanie. (kobieta 29 lat)

- **Niektórzy mieszkańcy chcieliby zmian, choć są nieświadomi tego, jak daleką mogą one zejść.**

Mogliby już poburzyć te relikty minionej epoki. Mogliby znaleźć jakiegoś inwestora. Może to nie jest super atrakcyjny teren na bazę turystyczną, ale na jakiś mały kemping to tak. (kobieta 35-40 lat)

Na pewno chciałabym, żeby wyremontowano to, co teraz jest, bo te rudery po prostu straszą w pięknym lesie. Tam jest jezioro, to miejsce ma na pewno jakiś potencjał, by działać jak dawniej, w czasach świetności. Ale to było dawno i pewnie trzeba zainwestować mnóstwo pieniędzy, by tam się na dobre zaczęło coś dziać. (kobieta 41-50 lat)

- **Wśród osób w średnim wieku są też zwolennicy tzw. „złotego środka”.**

Komercyjny ośrodek miałby szansę na przyciąganie turystów. To napędzałoby rozwój miejscowości. Jednak taki stan spowodowałby ograniczenie jego roli dla nas. Połączenie tych dwóch ról byłoby idealnym rozwiązaniem. (mężczyzna 45 lat)

Myślę, że pewnie bez prywatnego inwestora, który wyłoży pieniądze nie będzie możliwa jakakolwiek głębsza naprawa tego miejsca. Teren ten powinien być atrakcyjny dla przyjezdnych, lecz powinien służyć przede wszystkim nam, mieszkańcom Zalesia. Pewnie nie ma jakiegoś idealnego rozwiązania, ale nie trzeba nam tu tłumów. (kobieta 41-50 lat)

➤ **Są też pragmatycy, choć pragmatyzm wiele ma twarzy.**

Ośrodek musi być o charakterze ponadlokalnym, bo inaczej nie ma szans się utrzymać. (mężczyzna 45-60 lat)

Ośrodek powinien być komercyjny. Tutaj nie ma kto z tego korzystać. (mężczyzna 41-50 lat)

Po pierwsze potrzeba jest ręki jednego gospodarza. Po drugie oczekiwałabym powrotu do pomysłu, że jest to ośrodek wypoczynkowy. (kobieta 41-50 lat)

Ma służyć ludziom. Obecnie jest niewykorzystany i źle zagospodarowany, a wszelkie inwestycje, które próbuje się tam obecnie robić są z łapanki, na szybko, a co za tym idzie – są nietrafione. Potrzeba jakiegoś planu. A to, czy to będzie dla nas, czy nie, nie jest najważniejsze. (kobieta 30-32 lata)

Czy rehabilitacja jest bardzo potrzebna? Przecież niedaleko mamy dwa prężnie działające, ogromne ośrodki w Konstancinie-Jeziornie. To jest niedaleki dystans. (kobieta 41-50 lat)

OSOBY STARSZE

Osoby starsze na terenie ośrodka chętnie widziałyby: punkty gastronomiczne, domowe obiady, kawiarenkę, basen, plac zabaw, kino letnie, przestrzeń, gdzie można poćwiczyć, miejsce uprawiania sportów wodnych.

➤ **Oczekiwania osób starszych co do przyszłości ośrodka są różne. Jedno, co ich łączy, to oburzenie obecnym stanem.**

Tam potrzeba gospodarza, bo wprowadzenie tam terenu U.S. Army i strzelania z tych farb, paintball plus pseudo-antyterrorystyczne zabawki, no coś koszmarnego. Ludzie przyjeżdżają z dziećmi w sobotę, niedzielę, a tam są tabliczki „nie wchodzić, bo strzelamy”. To obłęd zupełny. A miejsce jest zupełnie rewelacyjne, jest cudowny basen, który od czterdziestu lat wymaga remontu i tego remontu nie ma. Są takie szatnie niebieskie, które straszą na odległość, rozbite i połamane. Chyba jest to teren konfliktu pomiędzy powiatem, a gminą, bo są tak podzielone kompetencje, że jeden coś może, a drugi może mu przeszkodzić. (kobieta 51+)

➤ **Część osób po 50 roku życia chciałaby powrotu tego, co było kiedyś. Są bardzo ostrożni, jeśli chodzi o wprowadzanie tu nowych funkcji.**

Bardzo bym chciał, żeby ośrodek wyglądał tak, jak kiedyś: pełne plaże, dużo turystów przez całe lato. (mężczyzna 50+)

Oczywiście, że powinien służyć mieszkańcom, ale również ludziom, którzy przyjeżdżają. Nie brakuje ludzi na rowerach, o tu z pobliskich miejscowości. Ale żeby od razu hotele – chyba nie tutaj. To nie jest dobre miejsce. Może niech odnowią to, co jest i przywrócą trochę życia w to. Młodzi by zobaczyli jak kiedyś tu było fajnie. A jeśli jakieś obiekty, to takie, by każdy mógł z nich korzystać. Żeby nie zrobiło się tam miejsce tylko dla wybranych. Ten ośrodek to taka perełka nasza i trzeba o nią zadbać. Aby można było odpocząć, coś zjeść. Może jakieś sportowe obiekty. Niech wyremontują basen, to powinno przyciągnąć dużo osób. (mężczyzna 75 lat)

Chciałabym, żeby wróciło do swojej wcześniejszej postaci. Kiedyś to miejsce żyło. Mogliby znów wynajmować domki, kino letnie i basen mógłby działać. (kobieta 51+)

Dawniej to miejsce tętniło życiem. Tutaj odbywały się wesela, restauracja była, domki kempingowe. A teraz... wszystko zaniedbane, przykro patrzeć. Niby próbują tam coś zrobić. Tam nawet jest taka lina, co ciągnie łódki, ale mnie to się wcale nie podoba. (małżeństwo ok. 60 lat)

Nie jestem zwolenniczką rozbudowy tego miejsca. Powinno służyć przede wszystkim mieszkańcom. (kobieta 51+)

➤ **Starsi raczej nie chcą dużych zmian, wycinania drzew, wysokich budynków. Nie chcą tu miasta.**

Niezależnie od tego, co powiemy, ośrodek będzie służył i lokalnym mieszkańcom (możliwe, że częściej w środku tygodnia), i przyjeżdżającym z południowej części Warszawy, na pewno. Natomiast jeśli zrobimy tutaj hotel, aquaparki i strzelnicę, to to jest nonsens, bo to są rzeczy, które można zmieścić w mieście. Ludzie tu przyjeżdżają po to, żeby było skrajnie różnie niż w mieście. Potrzebny jest remont tego, co jest. Wstawienie w tym samym miejscu zamiast zniszczonego obiektu, restauracyjnego chyba, nowego. Druga rzecz, to jest obsługa tego basenu. Natomiast więcej zmian chyba nie, bo tu atrakcja to jest rzeka, te stawy, las, spacer, mnóstwo ptaków. (kobieta 51+)

Przede wszystkim trzeba wyremontować te domki letniskowe, bo obecnie jest to kompletna ruina. Moim zdaniem powinna na tym terenie dominować funkcja sportowo-rekreacyjna i kulturalna – tam powinien być teatr letni, kino letnie. Na zbiorniki powinny wrócić kajaki, rowery wodne. Powinny być także uporządkowane trasy spacerowe, które są często zarośnięte. Ważną sprawą jest remont odkrytego basenu, ponieważ ma on popękane dno i można się uszkodzić. Ale teren powinien zostać tak, jak jest – może zostać wzbogacony o plac zabaw, kolejną rurę – ale nie wolno tam wycinać drzew, bo to jest bardzo piękny wielki, zielony teren. A na terenie ośrodka mogłoby powstać centrum wypoczynkowo-sanatoryjne, bo tutaj jest mikroklimat, i jakieś centrum konferencyjne. Funkcja hotelowa na tym terenie jest niepożądana z tego powodu, że zmieni to charakter tego miejsca. I absolutnie nie powinna być to zabudowa wielokondygnacyjna. Oznacza to większą przestrzeń zabudowy, ale dobry architekt na pewno byłby w stanie coś wykombinować. Może też powstać basen kryty, ale przede wszystkim kajaki, rowery wodne, trasy rowerowe i spacerowe. Wszystkie inwestycje komercyjne, które powstałyby na terenie ośrodka, musiałyby być zrównoważone z potrzebami mieszkańców Zalesia, z funkcją rekreacyjną, wypoczynkową i kulturalną. Tutaj zawsze będą przyjeżdżali ludzie z Warszawy – sama w dawnych czasach przyjeżdżałam tutaj z Warszawy z ojcem na spacer z psami. Na pewno nie powinno tu powstać takie obrzydliwe centrum hotelowe w stylu Hotel Gołębiowski. Nie chciałabym też masowej wycinki drzew, bo i tak ostatnio te drzewa tnie się masowo. (kobieta 51+)

Nie zgodziłbym się na jakieś wielkie hotele i bloki. Musi zostać ten otaczający las. (mężczyzna 50+)

➤ **Tylko nieliczni zgadzają się na komercyjny charakter ośrodka, bo wierzą, że to przyniesie zmiany na lepsze. Są otwarci na nowe funkcje i obiekty.**

Jeśli ta zmiana ma zagwarantować, że coś się zmieni, to może być komercyjnie. (kobieta 51+)

Jak będzie ładny hotel dobrze prowadzony, ładna restauracja dobrze prowadzona, będzie porządek i będą służby, które będą tego pilnować, to niech przyjeżdża tutaj jak najwięcej osób, bo wtedy ludzie mają przyjemność i Zalesie się rozwija. Ale to musi być wszystko prowadzone wzorowo. (kobieta 56-65 lat)

No na pewno wolałbym, żeby były te komercyjne obiekty sportowe i rekreacyjne. Na pewno byłoby lepiej dla mieszkańców, bo byłoby więcej i bardziej dochodowe, bo więcej ludzi by przyjeżdżało i na pewno z racji tego, że więcej ludzi by było, to byłoby bardziej głośno. No ale wszędzie muszą być plusy i minusy. (kobieta 51+)

Ośrodek mógłby służyć nie tylko mieszkańcom, ich jest mało. Niech się otworzy na bogatych warszawiaków. Mogłyby powstać jakieś hotele, sanatorium. (kobieta 51+)

2.15.5. Obawy związane z rewitalizacją ośrodka

Poniżej zaprezentowano obawy, jakie wyrazili mieszkańcy w związku z planowaną rewitalizacją ośrodka. Niektóre pojawiały się w wypowiedziach przedstawicieli różnych grup wiekowych wielokrotnie, inne tylko raz. Każda z nich jest jednak warta przemyślenia, dlatego przytoczono wszystkie.

Czego obawiają się mieszkańcy?

- przeinwestowania
- że woda w stawach będzie zanieczyszczona
- że ucierpi przyroda i czystość stawów, że będą śmierdzić, że poniszczą przyrodę
- że zainwestują pieniądze i nic się nie zmieni
- że inwestycja będzie trwała lata i zostanie zamknięta przez ekologów w trakcie
- że włoży się w obiekt sporo pieniędzy, a nikt z niego nie będzie chciał skorzystać
- hałasu
- że przez te zmiany Zalesie straci swój niepowtarzalny charakter
- dyskotek
- wandalizmu, graffiti
- tego, że to tylko gadanie i nic się nie zmieni.

Boję się komercjalizacji właśnie, bo powiedzmy że komercjalizator weźmie kredyt, a potem się nie wyrobi albo ucieknie, bank to przejmie, bank to sprzeda i to kompletnie nie wiadomo w jakie ręce trafi. To jednak powinien pozostać jakiś teren użyteczności publicznej. (kobieta 51+)

Że powstanie w Zalesiu chaos, będzie za dużo ludzi i może się tu stworzyć takie drugie Piaseczno. (mężczyzna 18-25 lat)

Tego, że wszystkie usługi wypoczynkowe staną się po prostu bardzo kosztowne, że dzieci i młodzież z Zalesia i okolic byłyby z tego wyłączone. To miejsce powinno służyć mieszkańcom Zalesia i okolic, tak jak Górki Szymona w Zalesiu Dolnym – tam są stawy, plac zabaw, park linowy, trasy spacerowe. To powinno być takie samo miejsce. (kobieta 51+)

Że stanie się komercyjny za bardzo. (kobieta 26-50 lat)

Obawiam się, że powstanie projekt za bardzo nowoczesny, gdzie forma ośrodka „Wisła” będzie krzyczeć coś w stylu „Wow, zobaczcie jest tu jest nowoczesnie, europejsko i niby tak jest super”. (mężczyzna 18-25 lat)

Obawiam się, że oferta tego ośrodka minie się z potrzebami lokalnej społeczności, że będzie to jakiś hit dla Warszawy, a nie dla mieszkańców. (kobieta 41-50 lat)

Bo jak wejdą inwestorzy, to pójdą hotele. A jak pójdą hotele, to będzie to zamknięte. Bo teraz to można pójść, kocyk rozłożyć, a wtedy, to już nie. (kobieta 30-35 lat)

Że brama będzie zamknięta, że przyjdą inwestorzy, turyści, popsują Zalesie, zabiorą nam ośrodek, ceny za usługi będą zaporowe i koniec będzie „Wisły” dla mieszkańców. (mężczyzna 41-60 lat)

Boję się, że będzie mnóstwo ludzi, pozostawiane samochodami, nie da się nigdzie przejść. (mężczyzna 65 +)

Obawiam się, że Zalesie straci swój urok. Żeby w lesie wieżowce budować? Takie uzdrowisko w prywatne ręce... (małżeństwo ok. 60 lat)

Najbardziej to się boję, że to się tak wszystko przeciągnie, że my nie zdążymy z tego skorzystać. Zanim cokolwiek się wydarzy w tym Zalesiu, to ja już będę stara, moje dzieci założą swoje rodziny, może się stąd wyprowadzą i w ogóle będzie kłapa. (kobieta 35-45 lat)

2.16. WSKAZÓWKI I UWAGI OD MIESZKAŃCÓW

Poniżej zamieszczono sugestie od mieszkańców odnośnie ich potrzeb i pomysłów na lepsze zagospodarowanie Zalesia Górnego. Wypowiedzi przytoczono tak, jak zostały one zapisane w ankiecie przez respondentów, bez ingerowania w ich treść oraz formę gramatyczną. Wypowiedzi te należy potraktować jako uzupełnienie analizy pytań kwestionariusza oraz wywiadów.

Poszczególne problemy, które zgłaszali mieszkańcy zostały pogrupowane. **Ważniejsze sugestie zapisano wytłuszczonym drukiem na szarym tle.** Zwrócono szczególną uwagę na te problemy, których nie dotyczyły pytania kwestionariusza.

ZMIANY W MIEJSCOWYM PLANIE ZAGOSPODAROWANIA

Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – konieczność ułatwienia mieszkańcom budowy większych obiektów usługowych, ale tylko wzdłuż głównych ulic, gdyż obecny plan znacznie to ogranicza. Zwiększyć procent zabudowy do 25% na każdej działce zalesionej (obecnie jest to 20%) i ogranicza właścicielom sensowne zagospodarowanie i zabudowanie nieruchomości.

Zgoda na zabudowę małych działek w centrum w 80-100%

DROGI, CHODNIKI, PARKINGI

ogólnie poprawić stan dróg (10 wskazań)

boczne ulice powinny być wyasfaltować (3 wskazania),

Dzięki utwardzeniu wszystkich dróg (położenie asfaltu) nie kurzyłoby się tak jak teraz. Nie sposób wyjść na spacer.

Poprawa stanu lokalnych dróg przez częste ich wyrównywanie

opracować plan zagospodarowania komunikacji - aby drogi były ujednolicone

cała ulica Sarenki do stacji do wyasfaltowania (2 wskazania)

Potrzebny asfalt na drodze Koraliowych Dębów (2 wskazania)

Proszę o złożenie wniosku do starostwa w sprawie wyasfaltowania drogi Koraliowych Dębów od nr 20 do 290 na ul. Czterech Wiatrów wylać asfalt

ul. akacyjowa do zrobienia

Zrobić chodnik wzdłuż ul. Granicznej lub zamontować ograniczniki prędkości na tej ulicy.

naprawa ulic, między innymi Jelenich Rogów

zmiana nawierzchni dróg, bo po deszczach robią się rozlewiska – ulica Jelenich Rogów

naprawić ulicę Jelenich Rogów- po deszczu dziury w ulicy pokryte są kałużami co oznacza niebezpieczeństwo

chodniki! (4 wskazania)

chodniki na Jesionowej

szersze chodniki

naprawić chodniki

stworzenie pochyłych zejść z chodników na ulicę i naprawienie chodników

budowa chodników z prawdziwego zdarzenia, bez słupów pośrodku

Budowa ścieżek rowerowych (7 wskazań)

budowa ścieżek rowerowych do szkoły z różnych stron Zalesia

więcej przestrzeni dla rowerów (parkingi, ścieżki)

parking przy PKP (2 wskazania)

Zagospodarowanie i utwardzenie terenu wokół dworca PKP, odprowadzenie wód opadowych, zakaz parkowania – jest parking przy ośrodku „Wisła”

zrobić parkingi i podjazdy

więcej podjazdów dla niepełnosprawnych oraz wózków dziecięcych, przy ul. Pionierów zbyt wysokie krawężniki (szczególnie przy przystanku)

brak podjazdów na wózki do różnych instytucji**MIEJSCA SPOTKAŃ PRZESTRZEŃ PUBLICZNA, KULTURA, ŻYCIE SPOŁECZNE**

stworzyć miejsca spotkań dla mieszkańców

Zadbać o zieleń miejską, w wielu miejscach można zrobić piękne parki z wieloma atrakcjami dla dzieci, młodzieży, ludzi starszych.

Ankieta skierowana jest do ludzi aktywnych. A co z tymi, którzy z jakichś powodów nie są zainteresowani lub nie lubią uprawiać sportu? Co z osobami starszymi? W Zalesiu brakuje miejsca, które pozwoliłoby spotykać się mieszkańcom w długie zimowe wieczory lub w czasie niekorzystnej pogody. Najchętniej widziałabym np. kręgielnię na 3 tory, mini-kino, sale organizacji imienin, urodzin dla dzieci, ale też dla dorosłych z zapleczem kuchennym.

Szczególna potrzeba ożywienia życia lokalnego wśród ludzi młodych

Brak miejsca dla młodzieży, pub - galeria jako miejsca spotkań młodzieży.

poprawić stan boiska (3 wskazania)

Kompleksowe zagospodarowanie terenu boiska Hubertus.

Nowy asfalt na boisku.

więcej boisk

Brakuje placów zabaw dla dzieci (4 wskazania)

więcej przestrzeni sprzyjającej dzieciom (parki, place zabaw),

prawie nie ma ławek (4 wskazania)

Na terenach zielonych więcej ławek

"Plac Duszczyka" niezagospodarowany

W lesie przy ul. Czterech Wiatrów można zrobić fajny park, trzeba tylko uporządkować tam przestrzeń

Wybudować więcej przestrzeni mających na celu integrację ludzi, więcej obiektów gastronomicznych

stworzenie lokali gastronomicznych

Zagospodarować pusty budynek po gimnazjum

zorganizować Dom Kultury

poprawienie życia kulturalnego Zalesia

Prosimy o otwarcie Domu Kultury w budynku po gimnazjum (czekamy na to już prawie rok).

POZOSTAŁA INFRASTRUKTURA I OBIEKTY WYMAGAJĄCE DOFINANSOWANIA

Odwodnienie terenu Domanki

słabe odwodnienie Zalesia

zabezpieczenie rowu na odcinku Zalesie-Żabieniec (2 wskazania)

Rozbudować ośrodek zdrowia i doinwestować

Dostarczanie energii elektrycznej powinno być kablem, sieci napowietrzne są narażone na częste awarie i drogie w eksploatacji – wyłączanie prądu to zhora mieszkańców.

KOMUNIKACJA, RUCH DROGOWY, REORGANIZACJA RUCHU

FATALNA KOMUNIKACJA!!!

poprawa połączenia z Warszawą (5 wskazań)

Poprawa połączeń do Piaseczna (4 wskazania) ‘

Potrzebna SKM-ka do Zalesia (22 wskazania)

konieczna poprawa jakości i częstotliwości kolei do Warszawy (2 wskazania)

kolejowe połączenie z Warszawą co 20 minut i maksymalnie pół godziny jazdy

dojazd pociągami to totalna masakra, nie można zaparkować samochodu przy stacji

brak połączeń kolejowych

Dojazd do Piaseczna i Warszawy fatalny. L-ki jeżdżą b. rzadko, nie są skorelowane z pociągami. Problemem jest dojazd do Warszawy, do LO, na studia pociągami – składy są zbyt rzadkie, zatłoczone potwornie w godzinach szczytu. Skandalem jest to, że SKM będzie chodzić tylko do Piaseczna. To oznacza, że Zalesie i okolice będą nadal odcięte od świata.

autobusy nie jeżdżą zbyt często

prosimy o autobus niskopodłogowy do Piaseczna

Chciałabym zwrócić uwagę na dojazd z Pilawy do Zalesia. Droga asfaltowa posiada szerokie pobocze, które można zagospodarować jako ścieżkę rowerową, co by poprawiło bezpieczeństwo rowerzystów i kierowców

Poszerzenie dróg o jeden pas na skrzyżowaniach: wyjazd z Zalesia, szosa Piaseczno-Góra Kalwaria oraz skręt z szosy z Góry Kalwarii za mostkiem w stronę Piaseczna

Usprawnić przejazd przez Piaseczno.

Udrożnienie drogi dojazdowej z Piaseczna przez Stefanów do skrzyżowania z drogą do Zalesia. Obecna droga jest bardzo wąska, ma tylko jeden pas ruchu w każdym kierunku, brak utwardzonych poboczy i obciążenie ruchem jest ogromne. Stoimy w ciągłych korkach.

Moim zdaniem bezpieczeństwo ruchu samochodowego w Zalesiu Górnym jest fatalne. Należałoby wprowadzić obostrzenia uniemożliwiające szybką jazdę kierowcom.

Wprowadzić spowalniacze na głównych ulicach

Uspokojenie ul. Pionierów. Kontrole drogówki częste, a nie od czasu do czasu, np. raz na rok!

więcej przejść dla pieszych na Pionierów

brak przejść dla pieszych

Brak bezpiecznego przejścia przez tory kolejowe! (2 wskazania)

Bezpieczne przejście ze stacji do ul. Jesionowej

Chciałabym zwrócić uwagę na TRAGICZNE dojście do szkoły z tej strony osiedla (od Jesionowej). Dzieci, żeby dojść do szkoły, przechodzą przez tory. Razem z rowerami!

drugi przejazd przez tory, kładka dla pieszych

potrzebna wąska kładka przez tory na wysokości Nowinek

Poprawa przejścia przez tory i za torami w kierunku ul. Jesionowej

Konieczna jest budowa ronda na skrzyżowaniu ulic Wiekowej Sosny i Leśnych Boginek (2 wskazania)

wg mnie światła na obu skrzyżowaniach są bez sensu

Potrzebna jest sygnalizacja świetlna na skrzyżowaniu ul. Pionierów i Drogi Dzików przy Top Markecie.

poprawić widoczność znaków

Brak lub złe oznakowanie dróg. Słaba lub żadna widoczność na wielu skrzyżowaniach. Wzdłuż dróg krzewy ograniczające widoczność zwłaszcza przy skrzyżowaniach. Brak nadzoru drogowego (chyba!).

Ustawianie kamieni wzdłuż ul. Pięknej, po której nie da się przejechać; tzw. trójkąty: kto na to pozwolił?! To jest bardzo niebezpieczne.

Wprowadzenie zabezpieczeń dla zwierząt w ochronie przed ruchliwymi drogami (siatki itp.)

PRZYRODA

Utrzymać koniecznie naturę!

ochrona lasu

Trzeba zatrzymać zaśmiecanie i wycinanie lasu.

Trzeba ograniczyć ruch motocykli, quadów i samochodów w lesie.

zbyt duża wycinka drzew

Wycinanie pięknych starych drzew /dęby, brzozy/ na działkach, które nie stwarzają żadnego zagrożenia, np. na ul. Wrzosów na trzech działkach wycięto starodrzew. Na jednej z nich nic nie budują, tylko sadzą ziemniaki.

stare drzewa w Zalesiu zastąpić nowymi nasadzeniami

Palenie ognisk i liści na posesjach mimo ogólnopowiatowego zakazu i brak interwencji władz w tej sprawie, nawet po zgłoszeniu (4 wskazania)

Edukować mieszkańców, bo większość nie wie co robi.

PORZĄDEK, BEZPIECZEŃSTWO, ESTETYKA

porządek w całej gminie

Więcej porządku (2 wskazania)

sprzątanie ulic (2 wskazania)

wprowadzić służby sprzątające, dbające o czystość ulic

Poprawić efektywność wywożenia liści

Czystość przy posesjach na ulicy

Zakaz wyrzucania śmieci przez osoby mieszkające w Zalesiu okresowo – chodzi o domki letniskowe.

Wycinka na ulicach przy posesjach

na ul. Pionierów pobocza są niechlujne

Utrzymanie większej czystości na terenach zielonych

Rozstawić więcej koszy na śmieci (5 wskazań)

Więcej toalet publicznych

ładne trawniki

regularne sprzątanie i koszenie trawników

Tabliczki z nakazem sprzątania po psach

Rozwiązać problem właścicieli psów spacerujących ulicami Zalesia Górnego. Psy nie noszą kagańców, chodzą bez smyczy i załatwiają się gdzie chcą na oczach właścicieli. Przy zwróceniu uwagi właściciel nie reaguje i jest wręcz opryskliwy. Nikt nie nosi torby na odchody.

poprawy wymaga cała estetyka Zalesia

zlikwidowanie reklam na siatkach i murach posesji – powinny być szyldy w starym stylu

ograniczyć budowlaną samowolkę nowobogackich z Warszawy, budują szpetne, niepasujące domy

Poprawić bezpieczeństwo

Powinno być bezpieczniej na ulicach i zrobić porządek z miejscami pijackimi.

reaktywować posterunek policji na całą dobę

zrobić coś z strasznym hałasem na ul. Pionierów

OŚRODEK WISŁA

Zmodernizować ośrodek „Wiśła” (4 wskazania)

Zmodernizować Ośrodek "Wiśła", to przyciągnęłoby wielu turystów a co za tym idzie pieniądze dla Zalesia. Korzystaliby mieszkańcy i turyści.

konieczność zmodernizowania ośrodka "Wiśła", przyciągnięcie turystów do Zieleni, co w konsekwencji rozwinie miejscowość (nowe miejsca pracy, gastronomia, handel drobny)

Stworzenie atrakcji w ośrodku "Wiśła"

na terenie Ośrodka "Wiśła" powinien powstać ośrodek rehabilitacyjny

z „Wiśłą” trzeba uważać, żeby była również dla lokalnych mieszkańców, nie tylko dla przyjezdnych

Nie wycinać drzew na terenie OW, odbudować domki letniskowe, nie budować wielkich komercyjnych budynków

brak wysokiej zabudowy na terenie OW Wiśla

RÓŻNE

Większa dbałość gminy o Zalesie Górne.

większe zainteresowanie wioskami, rozwija się tylko Piaseczno

więcej gospodarności

Równe dzielenie środków finansowych pomiędzy poszczególne miejscowości

Brak Biedronki lub Lidla

mało sklepów

sklepy są słabo zaopatrzone

całodobowy sklep spożywczy

Doprowadzenie tramwajów z Warszawy do Piaseczna, połączenie z systemem P&R w Piasecznie

Dofinansowanie do remontów indywidualnych posesji.

większe możliwości dla lokalnych mieszkańców, którzy prowadzą własne biznesy, działalności – chodzi o pomoc w reklamie

Szkolna świetlica jest zdezorganizowana, a dzieci nie mają niemalże nadzoru

Szczepionki w ośrodku zdrowia (pula dla Zalesia)

Więcej lekarzy specjalistów w ośrodku zdrowia, możliwość zrobienia badań lekarskich, mniejsze kolejki do lekarzy.

Zdecydowanie ograniczyć ciągłe nękanie różnych naciągaczy a zwłaszcza: 1. Telekomunikacja dla domu, 2. Energia dla domu. To po prostu przebiegli przestępcy, którymi powinna zająć się policja. Wyniszczają psychicznie zwłaszcza ludzi starszych.

Posterunek policji: za mało funkcjonariuszy, brak dostępu do internetu, co osłabia pracę policji, za mało patroli

Dofinansowanie pracowników oświaty, a nie zwalnianie z pracy

3. WNIOSKI I REKOMENDACJE

- ❖ Myśl przewodnia badania: *„Kreowanie miejsc, to zagadnienie wykraczające poza ramy klasycznego projektowania urbanistycznego. Ważna jest nie tylko forma, ale i użytkowanie przestrzeni. Planowanie miejsc, to praca z ludźmi i dla ludzi, po to, aby wnętrza urbanistyczne, ciągi piesze zapisywały się w zbiorowej pamięci jako miejsca: spotkań, imprez, spacerów. Wymieniane w publikacjach czy manifestach cechy dobrze zaprojektowanych miejsc zawsze uwzględniają partnerstwo społecznie przy ich kreowaniu. Jest to cecha ponadnarodowa, jak dowodzą międzynarodowe badania w tym zakresie podejmowane. Dobre miejsce, to takie które jest uczęszczane, sprzyja kontaktom międzyludzkim. Projektowanie miejsc wymaga więc dużo więcej umiejętności i działań niż tylko wyczucie estetyczne i wiedza techniczna; potrzeba sprawnego zarządzania gminą i projektami, a te wymagają dialogu społecznego.”¹⁷*
- ❖ Zalesie Górne jest wyjątkowym miejscem na mapie Mazowsza. Choć posiada unikalne walory przyrodnicze i ciekawą historię, jest zaniedbane, a brak miejsc spotkań i dojrzałych przestrzeni publicznych znacząco ograniczają życie społeczne i kulturalne miejscowości.
- ❖ Poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Zalesiu Górnym należy do jednego z najwyższych w okolicach Warszawy. Jest to ogromny potencjał miejscowości, którego nie można zmarnować pochopnymi inwestycjami.
- ❖ Wyróżnikiem Zalesia Górnego jest letniskowy charakter miejscowości, wakacyjny klimat, cisza, niepowtarzalne walory przyrodnicze okolicy oraz ośrodek „Wisła”. Wszystko to należy zachować planując zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni miejscowości oraz rewitalizując ośrodek.
- ❖ Dodatkowym walorem Zalesia Górnego, który odróżnia go od innych miast-ogrodów wokół Warszawy jest obecność atrakcyjnych dla rekreacji zbiorników wodnych, dzięki którym Zalesie jest w stanie skutecznie konkurować o turystów weekendowych.
- ❖ Zdecydowana większość mieszkańców chce zachować niepowtarzalny charakter miasta-lasu, jakim jest Zalesie Górne. Mieszkańcy sugerują, aby utrzymać duże działki budowlane o charakterze leśnym. Raczej odrzucają możliwość dogęszczania zabudowy.
- ❖ Warunki życia w Zalesiu Górnym są raczej dobre. Mieszkańcy najbardziej cenią sobie stan środowiska przyrodniczego oraz możliwość dokonywania codziennych zakupów w lokalnych sklepach. Najwięcej zastrzeżeń z kolei mają do stanu nawierzchni lokalnych dróg oraz estetyki przestrzeni publicznej, na którą składa się zieleń miejska i zieleń w pasach drogowych. Jeśli chodzi o inwestycje poprawiające jakość życia, to w Zalesiu Górnym najbardziej brakuje miejsc parkingowych w pobliżu stacji PKP, a w dalszej kolejności Domu Kultury oraz skwerów z ławkami do siedzenia. Oferta możliwości uprawiania sportu i rekreacji na terenie Zalesia jest najmniej zadowalająca dla dzieci i młodzieży, które zamiast spacerować i jeździć na rowerze wolałyby spędzać czas na lokalnych boiskach. Możliwości uczestniczenia w życiu kulturalnym z kolei są niewystarczająca przede wszystkim dla osób w wieku 26-35 lat, choć osoby po 56 roku życia najczęściej wskazywały na potrzebę powstania w Zalesiu Górnym Domu Kultury. Oferta nowej placówki kulturalnej powinna zatem w sposób szczególny uwzględniać potrzeby obydwu grup wiekowych.
- ❖ Tym, co w Zalesiu Górnym razi najbardziej, jest ogólny brak dbałości o przestrzeń publiczną. Wyposażenie miejsc spotkań oraz przestrzeni rekreacji nie odpowiada współczesnym standardom i jest przez to źródłem rozczarowania większości mieszkańców. Program minimum to więcej ławek, chodniki, zadbane zieleń oraz nowoczesna przestrzeń rekreacji. Mieszkańcy czują się pomijani. Dostrzegają inwestycje w innych miej-

¹⁷ Zimnicka A., *Regulacje planistyczne i przekaz graficzny informacji przy realizacji przestrzeni publicznych w Wielkiej Brytanii*, ULAR 6 - Materiały Międzynarodowej Konferencji Naukowej Odnowa Krajobrazu Miejskiego, Gliwice 01-02. 12.2011; <http://www.strategie.zut.edu.pl/img/useruploads/files/13363035477699572094.pdf>

scowościach gminnych, a tymczasem zmiany w Zalesiu to ciągle bliżej nieokreślona przyszłość. Miejscowości sypialniane muszą dziś stawiać w pierwszej kolejności na szybką i niezawodną komunikację z pobliską metropolią oraz przestrzeń publiczną o najwyższym standardzie.

- ❖ Zalesie nie posiada swojego lokalnego centrum, chociaż mieszkańcy wskazują kilka ważnych węzłów aktywności. Żaden z nich jednak nie spełnia kryteriów przestrzeni centralnej. Mieszkańcy nie są świadomi roli, jaką tego typu przestrzeń odgrywa w budowaniu identyfikacji z zamieszkiwanym terytorium, choć wielu z nich – szczególnie osoby starsze, przejawiają tęsknotę za miejscem, w którym koncentrowałoby się życie miejscowości. Nawet, jeśli taka przestrzeń nie istnieje w świadomości zalesian, warto wzmocnić funkcje centrotwórcze głównych punktów węzłowych. Zalesia, zadbać o ich estetykę i sprawić, aby były one bardziej przyjazne dla ruchu pieszego. Najbardziej predystynowane do pełnienia roli lokalnego centrum są dwa główne skrzyżowania Zalesia (ul. Pionierów i Wiekowej Sosny oraz ul. Pionierów i Koraliowych Dębów). W tej chwili obecnej jednak bardziej zniechęcają niż zapraszają do przebywania w ich okolicy, z wyjątkiem bazarku w sobotnie przedpołudnia.
- ❖ Jednym z ważniejszych obiektów na terenie Zalesia jest lokalny bazarek, który – ku niezadowoleniu niektórych – funkcjonuje tylko w soboty. Mieszkańcy są do niego na tyle przywiązani, że nie chcą go ani przenosić, ani zmieniać sposobu jego zagospodarowania. Tylko nieliczni opowiedzieli się za wprowadzeniem tu bardziej uporządkowanej formy handlu. Jeśli skrzyżowanie ul. Pionierów z Koraliowych Dębów ma być przestrzenią centralną, warto pomyśleć o wprowadzeniu na teren bazarku funkcji miejsca spotkań w dni robocze oraz w niedziele.
- ❖ Jednym z poważniejszych problemów Zalesia są gruntowe boczne drogi dojazdowe, brak chodników i ścieżek rowerowych oraz zła komunikacja z Piasecznem i Warszawą. Mieszkańcy, pomimo leśnego charakteru miejscowości w pierwszej kolejności domagają się utwardzonych, najlepiej asfaltowych dróg wraz z chodnikami. Chcą też lepszych połączeń autobusowych i kolejowych z Warszawą, a najlepiej przedłużenia SKM co najmniej do Zalesia Górnego.
- ❖ Mieszkańcom coraz bardziej zaczyna doskwierać również zaśmiecanie leśnego krajobrazu miejscowości przypadkowo umieszczanymi reklamami i ogłoszeniami. Uporządkowanie ich będzie nie lada wyzwaniem dla władz lokalnych.
- ❖ Podstawową inwestycją, która znacząco poprawiłaby estetykę Zalesia Górnego jest zieleń miejska. Nie wystarczy jednak samo posianie trawy. Zalesie potrzebuje przemyślanych projektów, dopasowanych do leśnego charakteru miejscowości, a następnie regularnej dbałości o stan nasadzeń.
- ❖ Zalesianie uważają się za raczej zintegrowanych, choć nie mają zbyt wielu okazji do tego, aby się spotykać i podejmować wspólne inicjatywy. Potrzebują Domu Kultury, lokalnych przestrzeni publicznych oraz miejsc spotkań, aby móc więcej czasu spędzać na terenie Zalesia i tu budować autentyczną społeczność lokalną. Część oferty nowego Domu Kultury powinna być nieodpłatna, tak aby mogły z niej korzystać również mniej zamożne osoby i dzięki temu pokonywać barierę izolacji społecznej. Pomimo ograniczonych możliwości uczestniczenia w lokalnym życiu społecznym, zalesianie czują się raczej związani ze swoim miejscem zamieszkania. Poziom przywiązania do Zalesia rośnie wraz z długością zamieszkiwania na terenie miejscowości.
- ❖ Mieszkańcy Zalesia Górnego nie mają do dyspozycji zbyt wielu miejsc spotkań i przestrzeni rekreacji. Być może dlatego najczęściej spacerują lub jeżdżą na rowerach po okolicy. Z przestrzeni publicznej Zalesia Górnego najczęściej korzysta młodzież i dzieci (co najmniej kilka razy w tygodniu), a w dalszej kolejności osoby starsze. Najpopularniejsze miejsca spotkań w Zalesiu to: boisko, bazarek, ośrodek „Wisła”, kościół, „Zimne Doły” oraz stacja PKP. Zdecydowanie brakuje tu skwerów, parków i placów zabaw. W zasadzie wszystkie przestrzenie publiczne Zalesia wymagają gruntownej modernizacji. Ich sposób zagospodarowania i wyposażenie są dalece niezadowalające, stąd większość młodzieży oraz osób pracujących korzysta z

tego typu miejsc w Warszawie. Jedyną grupą wiekową, która spędza swój czas wolny niemal wyłącznie w Zalesiu są emeryci. Poza pracą we własnym ogródku, spacerami po okolicy i niedzielną wizytą w kościele, chętnie rozpamiętują czasy dawnej świetności ośrodka „Wisła”.

- ❖ Jednym z najważniejszych obiektów znajdujących się na terenie Zalesia jest Ośrodek Wypoczynkowy „Wisła”. Stanowi on bezcenny walor miejscowości i element tożsamości Zalesia. Ośrodek w chwili obecnej wymaga gruntownej rewitalizacji, choć nadal pełni funkcję ważnego miejsca spotkań dla różnych grup wiekowych mieszkańców. Niewiele osób zdaje sobie sprawę z planów modernizacji obiektu i istniejących wstępnych koncepcji zagospodarowania tego terenu.
- ❖ Mieszkańcy Zalesia generalnie są otwarci na zmiany na terenie ośrodka „Wisła”. Są w stanie zaakceptować wprowadzenia tam obiektów komercyjnych, jednak pod pewnymi warunkami. Najbardziej otwarci na radykalne zmiany są osoby młode, osoby w średnim wieku oraz starsi nieco częściej opowiadają się za utrzymaniem ośrodka dla okolicznych mieszkańców i zachowaniem jego dotychczasowego charakteru. Mieszkańcy najchętniej widzieliby tam miejsce organizacji imprez plenerowych, promenady i ścieżki spacerowe, a także basen. Spośród obiektów komercyjnych, dzięki którym można by sfinansować urządzenie otwartej przestrzeni rekreacji najwięcej zwolenników zyskał ośrodek rehabilitacyjno-wypoczynkowy. Co jednak ważne, żaden z rozważanych do zlokalizowania na terenie ośrodka obiektów komercyjnych nie napotkał na zdecydowany opór mieszkańców.
- ❖ Mieszkańcy pytani o pomysły na rewitalizację ośrodka obawiają się jego zbytnej komercjalizacji, która ograniczyłaby możliwości korzystania z obiektu przez okolicznych mieszkańców. Trudno byłoby im też zaakceptować wielokondygnacyjne budynki i wycinkę drzew. Sugerują, aby ingerencja w przyrodę była jak najmniejsza, a zmiany szły z duchem czasu, ale z poszanowaniem dotychczasowej funkcji i uroku miejsca. Ważne, aby nie przeskalować i nie przesadzić z wielością funkcji oraz użytkowników.

4. ZESTAWIENIA TABELARYCZNE

1. Na ile jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że mieszka w Zalesiu Górnym?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo niezadowolony/a	4	1,1	1,1	1,1
	raczej niezadowolony/a	15	4,1	4,2	5,3
	ani niezadowolony/a, ani zadowolony/a	32	8,8	9,0	14,3
	raczej zadowolony/a	123	34,0	34,6	48,9
	bardzo zadowolony/a	182	50,3	51,1	100,0
	Ogółem	356	98,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	6	1,7		
Ogółem		362	100,0		

Śpyt.2 - Częstości

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
2. Skojarzenia ^a	las, drzewa, zieleni, przyroda	158	36,5%	48,0%
	woda, stawy, kajaki	9	2,1%	2,7%
	cisza, spokój, zacisze	95	21,9%	28,9%
	świeże powietrze, dobry klimat	23	5,3%	7,0%
	rekreacja, spacer, jazda na rowerze	4	0,9%	1,2%
	sentyment, dom rodzinny, dzieciństwo, moje miejsce na ziemi, szczęście	22	5,1%	6,7%
	ładnie: łąka okolica, krajobraz, widok	10	2,3%	3,0%
	wieś, daleko od miasta	4	0,9%	1,2%
	pociąg, dobra komunikacja	4	0,9%	1,2%
	ośrodek "Wisła"	29	6,7%	8,8%
	odpoczynek, relaks, miła atmosfera	15	3,5%	4,6%
	inne	10	2,3%	3,0%
	odgłosy przyrody: śpiew ptaków, szum drzew	3	0,7%	0,9%
	kiepska komunikacja	6	1,4%	1,8%
	miejscowość zaniedbana, brud, niewykorzystane walory	6	1,4%	1,8%
	dobra lokalizacja	1	0,2%	0,3%
	słabe drogi, złą jakość lub brak ścieżek rowerowych	7	1,6%	2,1%
	dobrzy ludzie, znajomi	2	0,5%	0,6%

słabe możliwości integracji z innymi mieszkańcami	1	0,2%	0,3%
ważne obiekty użyteczności publicznej: szkoła, kościół, bazylik	5	1,2%	1,5%
ciekawa architektura, bogate okazałe domy	4	0,9%	1,2%
chłodno, ciemno, cień	3	0,7%	0,9%
nuda	1	0,2%	0,3%
bezpieczeństwo	1	0,2%	0,3%
miejscowość letniskowa, wieczne wakacje, swoboda, wakacyjna sielanka	7	1,6%	2,1%
zapach drzew, zapach zieleni	2	0,5%	0,6%
czyste środowisko	1	0,2%	0,3%
Ogółem	433	100,0%	131,6%

a. Kategorie

3. Od ilu lat mieszka Pan(i) i członkowie Pana(i) gospodarstwa domowego w Zalesiu Górnym?

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne 1-3 lata	27	7,5	7,5	7,5
3-5 lat	41	11,3	11,3	18,8
5-10 lat	68	18,8	18,8	37,6
10-20 lat	84	23,2	23,2	60,8
powyżej 20 lat	142	39,2	39,2	100,0
Ogółem	362	100,0	100,0	

4. Na ile silnie czuje się Pan(i) związany(a) z Zalesiem Górnym?

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne w ogóle nie czuję się związany/a	3	,8	,8	,8
raczej nie czuję się związany/a	17	4,7	4,7	5,6
ani nie czuję się związany/a, ani niezwiązany/a	56	15,5	15,6	21,2
czuję się raczej związany/a	114	31,5	31,8	52,9
czuję się bardzo związany/a	169	46,7	47,1	100,0
Ogółem	359	99,2	100,0	
Braki danych Systemowe braki danych	3	,8		
Ogółem	362	100,0		

5.1. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: ogólny sposób zagospodarowania miejscowości

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	12	3,3	3,5	3,5
	raczej źle	52	14,4	15,0	18,5
	ani dobrze, ani źle	68	18,8	19,7	38,2
	raczej dobrze	182	50,3	52,6	90,8
	bardzo dobrze	32	8,8	9,2	100,0
	Ogółem	346	95,6	100,0	
Braki danych	nie wiem	14	3,9		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	16	4,4		
Ogółem		362	100,0		

5.2. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: ogólnie estetykę zabudowy

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	12	3,3	3,4	3,4
	raczej źle	44	12,2	12,3	15,7
	ani dobrze, ani źle	83	22,9	23,2	38,9
	raczej dobrze	181	50,0	50,7	89,6
	bardzo dobrze	37	10,2	10,4	100,0
	Ogółem	357	98,6	100,0	
Braki danych	nie wiem	4	1,1		
	Systemowe braki danych	1	,3		
	Ogółem	5	1,4		
Ogółem		362	100,0		

5.3. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: zieleń urządzoną w pasach drogowych

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	53	14,6	15,4	15,4
	raczej źle	70	19,3	20,3	35,7
	ani dobrze, ani źle	118	32,6	34,2	69,9
	raczej dobrze	85	23,5	24,6	94,5
	bardzo dobrze	19	5,2	5,5	100,0
	Ogółem	345	95,3	100,0	
Braki danych	nie wiem	16	4,4		
	Systemowe braki danych	1	,3		
	Ogółem	17	4,7		
Ogółem		362	100,0		

5.4. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: zieleń miejską (skwery, trawniki, klomby)

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	54	14,9	15,4	15,4
	raczej źle	89	24,6	25,4	40,9
	ani dobrze, ani źle	91	25,1	26,0	66,9
	raczej dobrze	85	23,5	24,3	91,1
	bardzo dobrze	31	8,6	8,9	100,0
	Ogółem	350	96,7	100,0	
Braki danych	nie wiem	8	2,2		
	Systemowe braki danych	4	1,1		
	Ogółem	12	3,3		
Ogółem		362	100,0		

5.5. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: czystość przestrzeni publicznych oraz usuwanie zalegających liści

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	33	9,1	9,4	9,4
	raczej źle	83	22,9	23,7	33,1
	ani dobrze, ani źle	99	27,3	28,3	61,4
	raczej dobrze	84	23,2	24,0	85,4
	bardzo dobrze	51	14,1	14,6	100,0
	Ogółem	350	96,7	100,0	
Braki danych	nie wiem	11	3,0		
	Systemowe braki danych	1	,3		
	Ogółem	12	3,3		
Ogółem		362	100,0		

5.6. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: jakość przestrzeni publicznych

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	18	5,0	5,2	5,2
	raczej źle	66	18,2	19,2	24,4
	ani dobrze, ani źle	121	33,4	35,2	59,6
	raczej dobrze	122	33,7	35,5	95,1
	bardzo dobrze	17	4,7	4,9	100,0
	Ogółem	344	95,0	100,0	
Braki danych	nie wiem	15	4,1		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	18	5,0		
Ogółem		362	100,0		

5.7. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: połączenia drogowe z Piasecznem i innymi sąsiednimi miejscowościami

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	36	9,9	10,2	10,2
	raczej źle	82	22,7	23,2	33,4
	ani dobrze, ani źle	73	20,2	20,7	54,1
	raczej dobrze	122	33,7	34,6	88,7
	bardzo dobrze	40	11,0	11,3	100,0
	Ogółem	353	97,5	100,0	
Braki danych	nie wiem	7	1,9		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	9	2,5		
Ogółem		362	100,0		

5.8. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: stan nawierzchni dróg w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	64	17,7	17,9	17,9
	raczej źle	89	24,6	24,9	42,7
	ani dobrze, ani źle	59	16,3	16,5	59,2
	raczej dobrze	103	28,5	28,8	88,0
	bardzo dobrze	43	11,9	12,0	100,0
	Ogółem	358	98,9	100,0	
Braki danych	nie wiem	3	,8		
	Systemowe braki danych	1	,3		
	Ogółem	4	1,1		
Ogółem		362	100,0		

5.9. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: dostęp do miejsc uprawiania sportu i rekreacji dla mieszkańców

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	35	9,7	10,4	10,4
	raczej źle	59	16,3	17,6	28,1
	ani dobrze, ani źle	77	21,3	23,0	51,0
	raczej dobrze	113	31,2	33,7	84,8
	bardzo dobrze	51	14,1	15,2	100,0
	Ogółem	335	92,5	100,0	
Braki danych	nie wiem	25	6,9		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	27	7,5		
Ogółem		362	100,0		

5.10. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: jakość i wyposażenie miejsc uprawiania sportu i rekreacji

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	40	11,0	12,5	12,5
	raczej źle	74	20,4	23,2	35,7
	ani dobrze, ani źle	80	22,1	25,1	60,8
	raczej dobrze	93	25,7	29,2	90,0
	bardzo dobrze	32	8,8	10,0	100,0
	Ogółem	319	88,1	100,0	
Braki danych	nie wiem	40	11,0		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	43	11,9		
Ogółem		362	100,0		

5.11. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: możliwości uczestniczenia w życiu kulturalnym w Zalesiu Górnym

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	25	6,9	7,6	7,6
	raczej źle	75	20,7	22,8	30,4
	ani dobrze, ani źle	95	26,2	28,9	59,3
	raczej dobrze	87	24,0	26,4	85,7
	bardzo dobrze	47	13,0	14,3	100,0
	Ogółem	329	90,9	100,0	
Braki danych	nie wiem	28	7,7		
	Systemowe braki danych	5	1,4		
	Ogółem	33	9,1		
Ogółem		362	100,0		

5.12. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: dostęp do miejsc, w których mogliby się spotykać mieszkańcy

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	39	10,8	11,5	11,5
	raczej źle	73	20,2	21,6	33,1
	ani dobrze, ani źle	102	28,2	30,2	63,3
	raczej dobrze	93	25,7	27,5	90,8
	bardzo dobrze	31	8,6	9,2	100,0
	Ogółem	338	93,4	100,0	
Braki danych	nie wiem	21	5,8		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	24	6,6		
Ogółem		362	100,0		

5.13. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: jakość lokalnych kawiarni, barów, restauracji

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	28	7,7	8,4	8,4
	raczej źle	54	14,9	16,2	24,6
	ani dobrze, ani źle	99	27,3	29,6	54,2
	raczej dobrze	119	32,9	35,6	89,8
	bardzo dobrze	34	9,4	10,2	100,0
	Ogółem	334	92,3	100,0	
Braki danych	nie wiem	23	6,4		
	Systemowe braki danych	5	1,4		
	Ogółem	28	7,7		
Ogółem		362	100,0		

5.14. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: jakość i zaopatrzenie lokalnych sklepów

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	5	1,4	1,4	1,4
	raczej źle	21	5,8	5,9	7,3
	ani dobrze, ani źle	71	19,6	19,8	27,1
	raczej dobrze	150	41,4	41,9	69,0
	bardzo dobrze	111	30,7	31,0	100,0
	Ogółem	358	98,9	100,0	
Braki danych	nie wiem	2	,6		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	4	1,1		
Ogółem		362	100,0		

5.15. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w Zalesiu Górnym

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	38	10,5	11,8	11,8
	raczej źle	47	13,0	14,6	26,3
	ani dobrze, ani źle	74	20,4	22,9	49,2
	raczej dobrze	114	31,5	35,3	84,5
	bardzo dobrze	50	13,8	15,5	100,0
	Ogółem	323	89,2	100,0	
Braki danych	nie wiem	37	10,2		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	39	10,8		
Ogółem		362	100,0		

5.16. Proszę określić, jak ocenia Pan(i) w Zalesiu Górnym: ogólnie stan środowiska przyrodniczego w Zalesiu Górnym

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle	4	1,1	1,1	1,1
	raczej źle	14	3,9	3,9	5,0
	ani dobrze, ani źle	43	11,9	12,0	17,1
	raczej dobrze	159	43,9	44,5	61,6
	bardzo dobrze	137	37,8	38,4	100,0
	Ogółem	357	98,6	100,0	
Braki danych	nie wiem	3	,8		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	5	1,4		
Ogółem		362	100,0		

6. Czy jest Pan(i) za tym, aby w Zalesiu Górnym dopuścić nieco mniejsze działki, a co za tym idzie bardziej intensywną zabudowę jednorodzinną?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	137	37,8	38,6	38,6
	raczej nie	52	14,4	14,6	53,2
	ani tak, ani nie	57	15,7	16,1	69,3
	raczej tak	73	20,2	20,6	89,9
	zdecydowanie tak	36	9,9	10,1	100,0
	Ogółem	355	98,1	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	7	1,9		
Ogółem		362	100,0		

7. Proszę wybrać stwierdzenie, które najlepiej oddaje Pana(i) stosunek do niepowtarzalnego charakteru Zalesia Górnego.

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Niepowtarzalny charakter jako miasta-ogrodu o letniskowym charakterze należy za wszelką cenę zachować.	200	55,2	64,5	64,5
	Ważniejsza jest uporządkowanie działek i usprawnienie układu drogowego.	110	30,4	35,5	100,0
	Ogółem	310	85,6	100,0	
Braki danych	inne	10	2,8		
	nie mam zdania	37	10,2		
	Systemowe braki danych	5	1,4		
Ogółem		52	14,4		
Ogółem		362	100,0		

8.1. Na ile Pana(i) zdaniem Zalesie Górne potrzebuje: lokalnego centrum

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	65	18,0	18,8	18,8
	raczej nie	52	14,4	15,0	33,8
	ani tak, ani nie	55	15,2	15,9	49,7
	raczej tak	92	25,4	26,6	76,3
	zdecydowanie tak	82	22,7	23,7	100,0
	Ogółem	346	95,6	100,0	
Braki danych	nie wiem	13	3,6		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	16	4,4		
Ogółem		362	100,0		

8.2. Na ile Pana(i) zdaniem Zalesie Górne potrzebuje: przestrzeni sportowo-rekreacyjnej dla młodzieży

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	12	3,3	3,5	3,5
	raczej nie	29	8,0	8,5	12,0
	ani tak, ani nie	51	14,1	15,0	27,0
	raczej tak	101	27,9	29,6	56,6
	zdecydowanie tak	148	40,9	43,4	100,0
	Ogółem	341	94,2	100,0	
Braki danych	nie wiem	18	5,0		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	21	5,8		
Ogółem		362	100,0		

8.3. Na ile Pana(i) zdaniem Zalesie Górne potrzebuje: placów zabaw dla dzieci

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	6	1,7	1,8	1,8
	raczej nie	27	7,5	7,9	9,7
	ani tak, ani nie	69	19,1	20,2	29,9
	raczej tak	102	28,2	29,9	59,8
	zdecydowanie tak	137	37,8	40,2	100,0
	Ogółem	341	94,2	100,0	
Braki danych	nie wiem	18	5,0		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	21	5,8		
Ogółem		362	100,0		

8.4. Na ile Pana(i) zdaniem Zalesie Górne potrzebuje: skwerów z ławkami do siedzenia w miejscach uczęszczanych

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	5	1,4	1,4	1,4
	raczej nie	9	2,5	2,5	4,0
	ani tak, ani nie	35	9,7	9,9	13,9
	raczej tak	93	25,7	26,3	40,2
	zdecydowanie tak	211	58,3	59,8	100,0
	Ogółem	353	97,5	100,0	
Braki danych	nie wiem	6	1,7		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	9	2,5		
Ogółem		362	100,0		

8.5. Na ile Pana(i) zdaniem Zalesie Górne potrzebuje: miejsc parkingowych w pobliżu stacji PKP

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	11	3,0	3,2	3,2
	raczej nie	16	4,4	4,6	7,8
	ani tak, ani nie	32	8,8	9,2	17,0
	raczej tak	67	18,5	19,3	36,2
	zdecydowanie tak	222	61,3	63,8	100,0
	Ogółem	348	96,1	100,0	
Braki danych	nie wiem	10	2,8		
	Systemowe braki danych	4	1,1		
	Ogółem	14	3,9		
Ogółem		362	100,0		

8.6. Na ile Pana(i) zdaniem Zalesie Górne potrzebuje: dodatkowej świetlicy lub domu kultury, z których mogłyby korzystać różne grupy wiekowe mieszkańców

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie nie	6	1,7	1,7	1,7
	raczej nie	17	4,7	4,9	6,6
	ani tak, ani nie	69	19,1	19,9	26,6
	raczej tak	78	21,5	22,5	49,1
	zdecydowanie tak	176	48,6	50,9	100,0
	Ogółem	346	95,6	100,0	
Braki danych	nie wiem	12	3,3		
	Systemowe braki danych	4	1,1		
	Ogółem	16	4,4		
Ogółem		362	100,0		

Śpyt.9 - Częstości

		Odpowiedzi		Procent obserwa- cji
		N	Procent	
9. Najważniejszy obiekt dla Zalesia ^a	lokalne centrum będące miejscem koncentracji niewielkich sklepików, punktów gastronomicznych	31	8,8%	9,1%
	ogólnodostępna nowoczesna przestrzeń sportowo-rekreacyjna dla młodzieży, typu boisko, skatepark	57	16,1%	16,7%
	place zabaw dla dzieci	27	7,6%	7,9%
	skwery z ławkami do siedzenia w miejscach uczęszczanych	66	18,6%	19,3%
	miejsca parkingowe w pobliżu stacji PKP	107	30,2%	31,3%
	dodatkowa świetlica lub dom kultury, z których mogłyby korzystać różne grupy wiekowe mieszkańców	66	18,6%	19,3%
Ogółem		354	100,0%	103,5%

a. Kategorie

10. Jaki wpływ mają reklamy umieszczane na budynkach, ogrodzeniach, słupach na estetykę przestrzeni publicznej i krajobraz Zalesia Górnego?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo negatywny	130	35,9	36,7	36,7
	raczej negatywny	82	22,7	23,2	59,9
	ani pozytywny, ani negatywny	94	26,0	26,6	86,4
	raczej pozytywny	40	11,0	11,3	97,7
	bardzo pozytywny	8	2,2	2,3	100,0
	Ogółem	354	97,8	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	8	2,2		
Ogółem		362	100,0		

11. Proszę wybrać stwierdzenie, które najlepiej oddaje Pana(i) stosunek do reklam zewnętrznych w Zalesiu Górnym

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Reklamy zewnętrzne zupełnie mi nie przeszkadzają	59	16,3	17,8	17,8
	Reklamy zewnętrzne zaśmiecają krajobraz i powinny być zakazane w miejscowościach takich jak Zalesie Górne	79	21,8	23,9	41,7
	Należy zakazać umieszczania reklam w przypadkowych miejscach i na ogrodzeniach prywatnych posesji	85	23,5	25,7	67,4
	Reklamy zewnętrzne mogą zostać, ale należy je ujednolicić	108	29,8	32,6	100,0
	Ogółem	331	91,4	100,0	
Braki danych	nie mam zdania	28	7,7		
	Systemowe braki danych	3	,8		
	Ogółem	31	8,6		
Ogółem		362	100,0		

12. Który rodzaj nawierzchni bocznych dróg dojazdowych uważa Pan(i) za najlepsze rozwiązanie dla miejscowości?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	drogi gruntowe utwardzone	57	15,7	17,1	17,1
	drogi z kostki bitumicznej lub betonowej	28	7,7	8,4	25,5
	drogi z kostki brukowej	85	23,5	25,5	51,1
	drogi asfaltowe	163	45,0	48,9	100,0
	Ogółem	333	92,0	100,0	
Braki danych	nie mam zdania	27	7,5		
	Systemowe braki danych	2	,6		
	Ogółem	29	8,0		
Ogółem		362	100,0		

Śpyt.13 - Częstości

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
13. Zmiany w układzie drogowym ^a	poszerzenie i naprawa nawierzchni głównych dróg	121	12,0%	33,7%
	utwardzenie nawierzchni bocznych dróg dojazdowych	155	15,3%	43,2%
	udrożnienie dojazdu do Żabiańca i dalej w kierunku Piaseczna	91	9,0%	25,3%
	rozbudowa chodników wzdłuż głównych dróg na terenie całej miejscowości	204	20,2%	56,8%
	połączenie ścieżkami rowerowymi najważniejszych miejsc i obiektów użyteczności publicznej w Zalesiu	104	10,3%	29,0%
	budowa ścieżki rowerowej do Piaseczna	114	11,3%	31,8%
	budowa systemu odprowadzania wód opadowych w Zalesiu Górnym	50	4,9%	13,9%
	zastąpienie głównych skrzyżowań rondami	44	4,3%	12,3%
	poprawa połączenia autobusowego z Piasecznem	129	12,7%	35,9%
Ogółem		1012	100,0%	281,9%

a. Kategorie

14. Które zmiany (poprawa jakości gospodarowania przestrzeni publicznych) uznał(a)by Pan(i) za najbardziej pożądane?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	poprawa wyposażenia i atrakcyjności lokalnych placów zabaw i boisk	81	22,4	22,9	22,9
	stworzenie sieci publicznych siłowni plenerowych	45	12,4	12,7	35,6
	ustawienie ławek na terenie całej miejscowości	85	23,5	24,0	59,6
	ustawienie nowych bądź wymiana dotychczasowych elementów małej architektury	90	24,9	25,4	85,0
	wprowadzenie atrakcyjnej zieleni miejskiej	53	14,6	15,0	100,0
	Ogółem	354	97,8	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	8	2,2		
Ogółem		362	100,0		

15. Który z pomysłów na sposób zagospodarowania lokalnego bazarku na terenie Zalesia Górnego odpowiadałby Panu(i) najbardziej

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	niczego nie zmieniać, niech zostanie tak, jak jest	153	42,3	47,4	47,4
	utwardzić nawierzchnię targowiska i ustawić tam wiaty	105	29,0	32,5	79,9
	utwardzić nawierzchnię targowiska i wybudować tam ciąg pawilonów	51	14,1	15,8	95,7
	zlikwidować bazarek, a teren wykorzystać jako przestrzeń publiczną o innej funkcji	14	3,9	4,3	100,0
	Ogółem	323	89,2	100,0	
Braki danych	nie mam zdania	35	9,7		
	Systemowe braki danych	4	1,1		
	Ogółem	39	10,8		
Ogółem		362	100,0		

16. Czy istnieje miejsce, które można by uznać za centrum Zalesia Górnego?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	nie	225	62,2	62,8	62,8
	tak	133	36,7	37,2	100,0
	Ogółem	358	98,9	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	4	1,1		
Ogółem		362	100,0		

Śpyt.16 - Częstości

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
16. centrum Zalesia ^a	okolice bazarku	43	32,6%	34,1%
	okolice kościoła, szkoły i boiska Hubertus	37	28,0%	29,4%
	skrzyżowanie Pionierów i Wiekowej Sosny	34	25,8%	27,0%
	okolice stacji PKP	7	5,3%	5,6%
	ul. Pionierów od bazarku do stacji PKP	11	8,3%	8,7%
Ogółem		132	100,0%	104,8%

a. Kategorie

17. Jak często spędza Pan(i) swój wolny czas poza domem, w miejscach ogólnodostępnych w Zalesiu Górnym (wiosna-jesień)?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo często, co najmniej kilka razy w tygodniu	117	32,3	32,6	32,6
	średnio raz w tygodniu	101	27,9	28,1	60,7
	rzadziej niż raz w tygodniu	54	14,9	15,0	75,8
	bardzo rzadko lub w ogóle	87	24,0	24,2	100,0
	Ogółem	359	99,2	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	3	,8		
Ogółem		362	100,0		

Śpyt.18 - Częstości

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
18. miejsca spotkań ^a	ośrodek "Wiśła"	76	20,3%	32,6%
	plac zabaw lub siłownia plenerowa na terenie boiska	23	6,1%	9,9%
	boisko Hubertus lub szkolne	46	12,3%	19,7%
	ogólnie okoliczne lasy	34	9,1%	14,6%
	Zimne Doły - okolice stawów	31	8,3%	13,3%
	stację PKP i jej okolice	7	1,9%	3,0%
	bazarek i jego okolice	42	11,2%	18,0%
	okoliczne bary, restayracje, cukiernie, pizzerie	17	4,5%	7,3%
	jeżdżę rowerem po Zalesiu	8	2,1%	3,4%
	spaceruję po Zalesiu	18	4,8%	7,7%
	kościół i teren wokół niego	21	5,6%	9,0%
	chodzę na gimnastykę (ul. Sarenki)	1	0,3%	0,4%
	odwiedzam lokalne sklepy	14	3,7%	6,0%
	spaceruję ulicą Pionierów	6	1,6%	2,6%
	chodzę nad rzekę Zieloną, zwaną również Czarną	4	1,1%	1,7%
	bibliotekę	5	1,3%	2,1%
	chodzę na wydarzenia kulturalne do domu Wiśłockich	1	0,3%	0,4%
	klub seniora	1	0,3%	0,4%
	spaceruję moją ulicą, jestem blisko domu	3	0,8%	1,3%
	skwer (bliżej nieokreślony)	15	4,0%	6,4%
	górkę przy ul. Sarenki	1	0,3%	0,4%
	stary przejazd	1	0,3%	0,4%
Ogółem		375	100,0%	160,9%

a. Kategorie

19. Proszę ocenić na ile mieszkańcy Zalesia Górnego tworzą społeczność zintegrowaną

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	w ogóle nie są zintegrowani	18	5,0	5,3	5,3
	raczej nie są zintegrowani	48	13,3	14,2	19,5
	ani są ani nie są zintegrowani	112	30,9	33,1	52,7
	raczej są zintegrowani	119	32,9	35,2	87,9
	są bardzo zintegrowani	41	11,3	12,1	100,0
	Ogółem	338	93,4	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	24	6,6		
Ogółem		362	100,0		

20. Czy w ciągu ostatnich 2 lat zdarzyło się Panu(i) aktywnie uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów Zalesia Górnego?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	tak, raz	54	14,9	18,3	18,3
	tak, kilka razy	87	24,0	29,5	47,8
	nie, ponieważ nie było takiej okazji	72	19,9	24,4	72,2
	nie, ponieważ nigdy tego nie robię	82	22,7	27,8	100,0
	Ogółem	295	81,5	100,0	
Braki danych	nie pamiętam	66	18,2		
	Systemowe braki danych	1	,3		
	Ogółem	67	18,5		
Ogółem		362	100,0		

21. Który cel w ramach ożywienia lokalnego życia społecznego uznał(a)by Pan(i) za ważniejszy Z PUNKTU WIDZENIA POTRZEB OSÓB W PANA(I) WIEKU?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	dofinansować LOKALNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE I MIEJSCA SPOTKAŃ	178	49,2	49,9	49,9
	organizować więcej LOKALNYCH WYDARZEŃ INTEGRACYJNYCH	121	33,4	33,9	83,8
	lepiej te środki przeznaczyć na inny cel niż ożywianie lokalnego życia społecznego	58	16,0	16,2	100,0
	Ogółem	357	98,6	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	5	1,4		
Ogółem		362	100,0		

22. Czy słyszał(a) Pan(i) o tym, że gmina Piaseczno zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzeni dla Ośrodka Wypoczynkowego „Wisła”?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	tak	97	26,8	27,2	27,2
	nie	259	71,5	72,8	100,0
	Ogółem	356	98,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	6	1,7		
Ogółem		362	100,0		

23. Która ogólna wizja zagospodarowania ośrodka „Wisła” jest Panu(i) najbliższa?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Ośrodek zmodernizować i przeznaczyć wyłącznie pod otwarte tereny rekreacyjne DLA OKO-LICZNYCH MIESZKAŃCÓW	124	34,3	34,3	34,3
	Część terenu przeznaczyć pod obiekty komercyjne przede wszystkim DLA OSÓB SPOZA ZALESIA, aby mieć dochody	189	52,2	52,4	86,7
	Zostawić ośrodek w takim stanie, w jakim jest obecnie	25	6,9	6,9	93,6
	nie mam zdania	23	6,4	6,4	100,0
	Ogółem	361	99,7	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	1	,3		
Ogółem		362	100,0		

Śpyt.24 - Częstości

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
24. Obiekt na terenie ośrodka "Wisła" ^a	hala sportowa	49	5,0%	13,7%
	kryte korty tenisowe	50	5,1%	14,0%
	basen kryty	144	14,8%	40,3%
	otwarte akwenty wodne z atrakcjami	108	11,1%	30,3%
	park rozrywki	76	7,8%	21,3%
	obiekt sportów indywidualnych	42	4,3%	11,8%
	przyrodnicze ścieżki edukacyjne	84	8,7%	23,5%
	promenady i ścieżki spacerowe	151	15,6%	42,3%
	miejsce organizacji imprez plenerowych	181	18,6%	50,7%
	centrum sportów wodnych	53	5,5%	14,8%
	inne	17	1,8%	4,8%
	nie chciał(a)bym żadnego nowego obiektu na terenie ośrodka	16	1,6%	4,5%
Ogółem		971	100,0%	272,0%

a. Kategorie

25.1. Na ile zgodził(a)by się Pan(i), aby na terenie ośrodka „Wisła” powstały następujące prywatne obiekty komercyjne: ośrodek konferencyjny

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie bym się nie zgodził/a	66	18,2	18,9	18,9
	raczej bym się nie zgodził/a	48	13,3	13,7	32,6
	ani bym się zgodził/a, ani nie-zgodził/a	49	13,5	14,0	46,6
	raczej bym się zgodził/a	67	18,5	19,1	65,7
	zdecydowanie bym się zgodził/a	79	21,8	22,6	88,3
	nie wiem	41	11,3	11,7	100,0
	Ogółem	350	96,7	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	12	3,3		
Ogółem		362	100,0		

25.2. Na ile zgodził(a)by się Pan(i), aby na terenie ośrodka „Wisła” powstały następujące prywatne obiekty komercyjne: obiekt gastronomiczno-hotelowy

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie bym się nie zgodził/a	46	12,7	13,1	13,1
	raczej bym się nie zgodził/a	34	9,4	9,7	22,7
	ani bym się zgodził/a, ani nie-zgodził/a	44	12,2	12,5	35,2
	raczej bym się zgodził/a	89	24,6	25,3	60,5
	zdecydowanie bym się zgodził/a	125	34,5	35,5	96,0
	nie wiem	14	3,9	4,0	100,0
	Ogółem	352	97,2	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	10	2,8		
Ogółem		362	100,0		

25.3. Na ile zgodził(a)by się Pan(i), aby na terenie ośrodka „Wiśła” powstały następujące prywatne obiekty komercyjne: ośrodek rehabilitacyjno-wypoczynkowy

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	zdecydowanie bym się nie zgodził/a	34	9,4	9,5	9,5
	raczej bym się nie zgodził/a	24	6,6	6,7	16,2
	ani bym się zgodził/a, ani nie-zgodził/a	34	9,4	9,5	25,6
	raczej bym się zgodził/a	86	23,8	24,0	49,6
	zdecydowanie bym się zgodził/a	167	46,1	46,5	96,1
	nie wiem	14	3,9	3,9	100,0
	Ogółem	359	99,2	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	3	,8		
Ogółem		362	100,0		

26. Ile ma Pan(i) lat?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	18-25 lat	54	14,9	15,0	15,0
	26-35 lat	71	19,6	19,7	34,6
	26-45 lat	68	18,8	18,8	53,5
	46-55 lat	62	17,1	17,2	70,6
	56-65 lat	55	15,2	15,2	85,9
	powyżej 65 lat	51	14,1	14,1	100,0
	Ogółem	361	99,7	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	1	,3		
Ogółem		362	100,0		

27. Czy od poniedziałku do piątku przez większą część dnia przebywa Pan(i)...

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	na terenie Zalesia Górnego	217	59,9	61,5	61,5
	w Warszawie	103	28,5	29,2	90,7
	w innych niż w Warszawa i Zalesie Górne miejscu	33	9,1	9,3	100,0
	Ogółem	353	97,5	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	9	2,5		
Ogółem		362	100,0		

28. Płeć

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	kobieta	191	52,8	53,4	53,4
	mężczyzna	167	46,1	46,6	100,0
	Ogółem	358	98,9	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	4	1,1		
Ogółem		362	100,0		

29. Jak ocenia Pan(i) sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	bardzo źle – żyjemy bardzo biednie	4	1,1	1,1	1,1
	raczej źle – wystarcza nam jedynie na podstawowe potrzeby	14	3,9	3,9	5,1
	średnio – wystarcza nam „od pierwszego do pierwszego”	116	32,0	32,7	37,7
	raczej dobrze – żyjemy dość dostatnio	160	44,2	45,1	82,8
	bardzo dobrze – niczego nam nie brakuje	61	16,9	17,2	100,0
	Ogółem	355	98,1	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	7	1,9		
Ogółem		362	100,0		